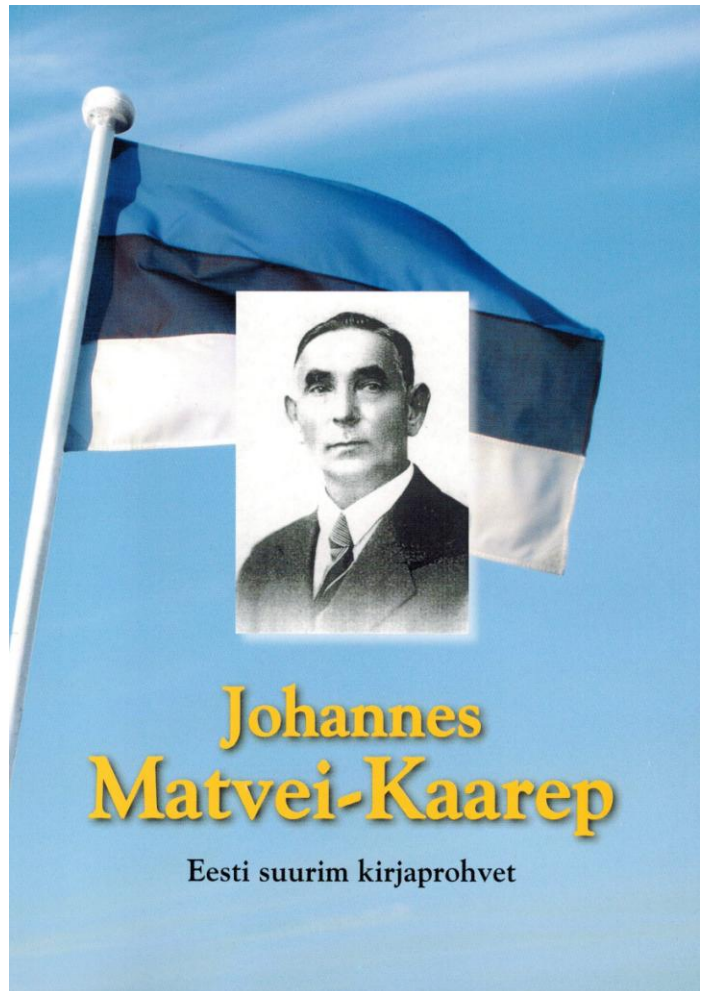

Johannes Matvei-Kaarep

Sõnasepp Oü 2006

Käesolev raamat käsitleb Eesti suurima kirjanohveti Johannes Matvei-Kaarepi (surn. 1948. a.) elu ja läkitusi eesti rahvale. Lisatud on Eesti Omavalitsuse juhi Hjalmar Mäe meenutused kohtumistest Johannes Matvei-Kaarepiga. Tutvustava eessõna prohvete kohta on kirjutanud Andres Kirjamägi.

Raamatut on kasulik lugeda kõigil, kes soovivad mõista, kuidas Kõigeväeline on eestlasi aidanud ning püüdnud kutsuda seda rahvast õigel ajal meelt parandama, et suuri õnnetusi ära hoida.

"Suuremat armastust ei ole ühelgi inimesel kui Eesti poegadel, kes jätsid oma elu Eesti maa ja rahva eest, et meile vabadus kindlustada. Ei saa olla suuremat austamist langenutele, kui kasutada kättevõidetud vabadust Jumala annina eesti rahva kõlbeliseks uuestisünniks ja kõrgete vaimuannetega ehtimiseks, kes on vägev Kristuses võitma kõiki raskusi ja pahesid."

Johannes Matvei-Kaarep

Sisukord

Eessõna.....	2
JOHANNES MATVEI-KAAREPI PROHVETLIKUD LÄKITUSED EESTI RAHVALE	
Jumal räägib (1927).....	8
Pange oma eluviise tähele.....	8
Pöörduge minu poole, siis pöördun Mina teie poole.....	11
Mida nõuab Jehoova su käest.....	13
Laske end noomida!.....	14
Kui teete Mulle vastuoksa, siis tahan ka teile vastuoksa teha .	16
Küsige minu käest tulevasi asju.....	18
Issand teeb oma otsuse tõeks maa peal.....	19
Aga nüüdki veel on Jehoova sõna.....	21
Mispärast tahate teie surra? (1929).....	24
Eesti rahva tuleviku ja hea käekäigu nimel.....	24
Kui võideldi valguse ja vabaduse eest.....	24
Eesti rahva kõlbeline tase.....	31
Eluummikust väljapääsutee (1932).....	43
Põhimõtteline ümberpöördumine.....	43
Päästmine.....	44
Jumala käsud.....	46
Elu uuendamise ühingud.....	48
Hoone Vabadussõja mälestuseks.....	49
Üleskutse.....	50
PROHVET HJALMAR MÄE MÄLESTUSTES.....	51

Eessõna

Jumal kutsus Johannes Matvei-Kaarepi eesti rahvast manitsema 1920-ndatel aastatel. Ta oli kohkumatu Jumala tõe eest võitleja, kes andis kartmatult edasi selle, mis Jumal talle südamele pani.

Usuletulek oli Matvei-Kaarepile üks Jumala prohvetikooli praktilisi õppetunde tema jaoks ette nähtud suure ülesande ettevalmistamisel. Kõik algas sellest, et mees jäi palavikku, millest ta end teiste hoiatustest hoolimata külmaveevannidega terveks püüdis ravida. Tulemus oli aga oodatule vastupidine - tema südametegevus seiskus. Kuus tundi oli ta varjurusma-taolises seisundis, mille vältel keegi asjatundlikum naaber püüdis talle kunstlikku hingamist tehes kõige hullemat ära hoida. Tulevase prohveti hing liikus samal ajal nähtamatu maailma reaalsuses. Nende kuue tunni jooksul näidati talle lisaks muudele vaimumaailma saladustele ka lahkunud hingede elu ja eluasemeid nii taevas kui ka põrgus. Et mõista, mida tähendab igavene Jumalast lahusoleku valu, lubati tal tunda hukkunud hingede ahastust. Kaarepi enese sõnul said just need põrgus veedetud hetked talle stiimuliks oma kutsumuse väsimatuks järgimiseks. Tema enese taevas ootav kodu olnud sõnulväljendamatult kaunis ja selle näitamisel öelnud Issand: "Selles eluasemes hakkad sa elama oma perekonnaga igaveses ajas. Nüüd aga lähed oma maisesse majja tagasi ning pead mu tunnistajana tegema kõik, mida ma käsin!" (Praeguseks on peaaegu kõik tema pereliikmed ülevalt sündinud usklikud, nii et ka see sõna läheb ilmselt täide.)

Ise kirjeldab Matvei-Kaarep oma usklikuks saamist järgmiselt: "1920. a. elasin läbi vaimuliku uussünni, milles räägib Johannes oma evangeeliumis (Jh 3:3-11). Usuletulek oli nii armas, nii südantliigutav ja elu uuendav kogemus, et selle väljendamiseks puuduvad sõnad. Seejärel elasin ilmutuses läbi neid tagajärgi, mida toob kaasa jumalasalgamine ja Kristuse mahajätmine. See oli õudne elamus, mille tulemusena otsustasin pühendada kogu oma jõu ja elu selleks, et hoiatada inimesi Jumala hülgamise eest. Ma olin valmis tooma ohvriks isegi oma elu - Jumala nime auks ja eesti rahva kasuks."

Oma sulase vaimuliku ettevalmistamise kõrval ei jätnud Jumal hooletusse ka teist külge. Kaarep jätkab: "Jumalal oli aga teine nõu. Esmalt rakendas ta mind tööle rahvamajanduses ja sotsiaalalal, et

paneksin tähele eesti rahva elu ning uuriksin Jumala Sõna abil nähtuste põhjusi. Pidin ka õppima tundma Jumala ligiolu, armastust ja ustavust, et võiksin veendunult ütelda: "Issand on truu ja sõna, mida Ta räägib, läheb täide!"

Töötasin 1921. a. Toitlustusministeeriumi Karja ja Kalanduse Osakonnas asjaajajana. Olin valitsevate oludega kursis. Sellepärast leidsid nii mõnedki minu poolt Jumala käsul tehtud ettepanekud valitsusvõimude poolt vastuvõtmist ja üleriiklikus ulatuses teostamist."

Toitlustusministeeriumi likvideerimise järel vabanes Kaarep riigiteenistusest ja 1922. a. kutsuti ta Pärnu Maavalitsuse liikmeks. Ta sai Majanduse, Töö ja Hoolekande Osakonnajuhatajaks. Tema kohustuste hulka kuulus ka maavalitsuse esindamine kümnekonnas komisjonis, seltsis ja liidus. Pärnus organiseeris ta kogu maakonda hõlmava piibellikul alusel toimiva "Kasvatustöö Lektoriumi", mille lektoriteks olid vaimulikud kõigist uskkondadest. Esimesena lubas tal oma kirikus vastavasisulise loenguga esineda metodistikoguduse õpetaja Ferdinand Tombo.

Selle perioodi kohta loeme: "Töötades selgus:

- 1) Rahvamajanduse kitsikus ja sotsiaalsete hädade peapõhjused ei peitu üksnes meie korraldustes, puudulikkuses ja vilumatuses ega riigi omavalitsuse aparaadis vaid inimeste südameis.
- 2) Ükski valitsus ja sotsiaalne korraldus ei suuda kõrvaldada hädasid ja nende põhjusi. Hädade põhjuste kõrvaldamisega tuleb inimeste südametest peale hakata ja selleks Jumalalt abi paluda.

Samal ajal sain Jumalalt käsu kirjutada ja kirjastada raamat: "Jumal räägib" ning saata selle tasuta eksemplarid eesti rahvajuhtidele. Kuna ma aga uute valimiste tagajärjel pidin Pärnu Maavalitsusest lahkuma ja mul polnud raamatu kirjastamiseks kapitali, tegi kirjastamine ja tasuta väljaandmine muret. Jäin siiski antud töotusele kindlaks: "Vaata, mina olen Issand, kõige liha Jumal! Ons mulle mõni asi võimatu?" (Jr 32:27).

Raamat ilmus 1000 eksemplaris. Neist sai Jumala käsul üle 800 tasuta saadetud eesti rahva juhtidele ja ajakirjanikele, selleks et:

- 1) Nad teaksid praeguse rahvamajanduse olukorra tõelisi põhjusi, vt Hg 1:9.
- 2) Kristuse armuõpetusele ei tehtaks takistusi, vt 1Kr 9:12.
- 3) Juhtida rahva tähelepanu olukorra põhjustele, Jumala tahte ning patuelu ja sellest loobumise tagajärgedele. **"Sest rahvas on tõstnud teid vahimeesteks ning teie olete eeskätt vastutavad tagajärgede eest"**, vt Hs 33:2-6.

Tegin seda lootuses, et kui Jumal annab ülesande, küll Ta siis selle täitmiseks ka vahendid juhatab. Ja imelik! Maksutähtpäevaks tõi keegi Moskvast Eestisse tulnud isik mulle kümme tuhat senti, öeldes: "Jumal käskis sinu üles otsida ja selle sulle anda!" See oli täpselt sama suur summa, mille pidin maksma kirjastajale. See kasvatas minu usku. Kirjastusest tulnud raamat oli aga odava ja labase välimusega ning vigadega. Olin valmis selle ära põletama ja uuesti alustama, kuid kogemuste põhjal tahtsin enne Jumala arvamust teada saada. Ma palusin: "Olen nõutu ja ei tea, mida teha. Mul on uus Piibel. Ma avan Piibli ja see, mis jääb mu vasema käe pöidla alla, olgu Sinu vastus mu küsimusele." Piiblit avades jäi pöidla alla Jr 26:2-3: **"Nõnda ütleb Jehoova: Seisa Jehoova koja õues ja räägi kõigi Juuda linnade elanike kohta, kes tulevad Issanda kotta kummardama, kõik need sõnad, mis ma sind olen käskinud neile rääkida ilma sõnagi ära jätmata! Vahest nad kuulavad ja pöörduvad igaüks oma kurjalt teelt ja ma võin kahetseda, et olen kavatsenud teha neile kurja nende kurjade tegude pärast."**

Kuna raamat oli mõeldud ka vaimulikele, siis oli mulle selge, mida pidin tegema. Kahtlesin siiski veel - võib-olla oli tegemist lihtsalt juhusega. Palvetasin uuesti ning ütlesin: "Kui see raamat on tõesti Sinu tahte kohane, siis luba, et mõni autoriteetne isik avaldaks selle kohta oma arvamust."

Olin mõnele vaimulikule raamatu juba ära saatnud. Paari päeva pärast sain prof. Rahamäelt järgmise postkaardi: "Sain postiga Teie poolt saadetud raamatu "Jumal räägib" kätte. Lugesin selle läbi ja soovitan hea meelega Teie julget, tõsist sõna igaühele lugeda." See julgustas mind raamatut edasi levitama.

1928. a. lõpus sain käsu kirjutada teine raamat: "Mispärast tahate teie surra?". Kuna olin vahepeal toimunud maakonna volikogu valimistel omavalitsuse tööst vabanenud ja teenisin endale elatist põllutööga, pöiklesin vastu, sest raamatu kirjutamiseks puudus aeg ja selle kirjastamiseks raha. Sain aga uue käsu: "Arvesta kokku, mis sul on ja müü ära. Saadud rahaga kirjuta ja kirjasta raamat ning saada tasuta välja."

Muidugi ei julgenud ma majapidamist likvideerida. Ka perekond ja tuttavad seisid sellele, nende arvates meeletule sammule vastu. Jumal nõudis aga raamatu väljaandmist. Pidin võtma laenu. Kuna aga

laenude tasumine raskeks osutus, pidin oma majapidamise likvideerima ja Tartumaale talusulaseks minema. Seal talus külanoortega raamatut väljasaatmiseks valmis pannes, küsis üks taluperemees: "Kes kulud kannab?" Vastasin, et seda teeb Jumal. Peremees ütles: "Ma tahaks õige näha, kes see Jumal on, kes need kulud kannab!" Neli kuud hiljem sealst talust lahkudes andis peremees ilma minu nõudmata minu likvideeritud majapidamise uuesti korda seadmiseks peale palga veel 1000 krooni. Minu probleem oli lahendatud üle ootuste hästi. Issand kinnitas oma töötust: "Tööline on oma palka väärt" (Lk 10:7).

Mõni aeg hiljem andis keegi vanem inimene minu kätte panka hoiule panemiseks 950 krooni, öeldes, et ma võin sellest oma majapidamise kordaseadmiseks vajamineva summa laenata. Kasutasin lahet lubadust, laenasin 500 krooni, pühendasin end Piibli ja kirjanduse uurimisele ning raamatu teise osa kirjutamisele. Kirjutamisega lõpule jõudmise eel palusin taas Jumalat: "Kui see on Sinu tahtmine ja ma pean selle raamatu kirjastama, siis kingi mulle see 500 krooni laenatud raha!" Ilma et ma laenuusaldajale midagi oleksin rääkinud, teatas ta: "Valmistan end surma vastu. Arvan, et mulle seda raha enam tarvis ei ole ning kingin kulutatud summa sulle sinu majapidamise kordaseadmiseks." "Mida ma nüüd pean tegema?" küsisin endalt. "Röömustaja astu edasi," kõlas südames rahustav vastus.

Selle tulemusena kirjutasin ja saatsin raamatu rahva juhtidele Jumala armastuse ja tahte avaldusena eesti rahva suhtes - õnnistuseks ja hoiatuseks. Jumala korralduse kohaselt ei olnud raamat seekord tasuta jagamiseks. Saadetisega oli kaasas tingimus: "Kui keegi on raamatust mingit kasu saanud ning südametunnistus talle märku annab vaimulikku tööd ja selle raamatu väljaandmist toetada, siis tehku seda ükskõik kellele ja mil viisil."

Kuna rahva juhid, ajakirjandus ja avaliku elu tegelased jätsid raamatu "Jumal räägib" prohvetliku sõnumi tähele panemata, järgnes uus hoiatus: "Mispärast tahate teie surra?"

Eesti toleaegse avaliku elu analüüsimist lõpetades teeb Kaarepi prohvetlik pilk kokkuvõtte:

- 1) Praeguse rahvamajanduse kitsikuse peapõhjuseks on Jumalast loobumine ning oma mõistusele ja jõule toetumine.
- 2) Rahvamajanduse kitsikuse ja sõja põhjused peituvad meie südames.
- 3) Rahvamajanduse kitsikuse ja sõja põhjuste kõrvaldamine käib üle inimliku jõu.
- 4) Rahvaste saatust juhib Jumal, kes oma heaksarvamise järgi teeb rahu ja lubab õnnetustel tulla.
- 5) Jumal tahab rahvaid õnnetusest päästa. Abi saamiseks peavad rahvad Jumala poole pöörduma.
- 6) Rahvamajanduse kitsikuse ja sõjaohu kõrvaldamist peame alustama oma südamest isikliku meeleparanduse ja uussünni kaudu.
- 7) Kui alistume Jumala tahtele ja plaanidele, siis päästab Jumal meid selle maailma peale saabuvatest raskustest.
- 8) Kätte on jõudnud silmapilk, mil peame kiirelt otsustama, kas tahame endiselt omal jõul kõiki rahvamajanduse ja poliitika küsimusi lahendada — mille tulemusena hukkume — või tahame tunnistada oma seniseid eksitusi ja paluda: "Jumal, ole Sina meie juht ja abimees!" Sel juhul pääseme.

"Vaata, mina panen täna su ette elu ja hea, surmaja kurja ... Vali nüüd elu, et sina ja su sugu võiksite elada" (5Ms 30:15,19), ütleb Jumal. Eesti rahvas! Kuulge, mida Jumal meilt küsib:

1. Kui palju olete kulutanud uhkuse peale ja kui palju ohvreid toonud oma auahnusele?
2. Kui palju on kadedus teile kurja teinud?
3. Kui palju nõuab ohvreid ahnuse ohjeldamine?
4. Kui palju energiat kulutate tigiduse taltsutamiseks ja selle tagajärgede heastamiseks?
5. Missugust ohvrit nõuab laiskus ja lohakus elus ja asjaajamises?
6. Palju maksab flirt, kiimalus ja vabaarmastus?
7. Kui palju oleme valedega teistele kahju teinud?
8. Kas oskate kokku arvestada seda, kui palju on teile maksmata läinud Jumala armu hülgamine?
9. Millega kaaluda üles kahju, mis johtub sellest, et Pühal Vaimul pole kohta teie südames ja elus?

"Te olete näinud, mida ma olen teinud egiptlastele, kuidas ma teid olen kandnud kotka tiibadel ja kuidas ma teid olen toonud enese juurde" (2Ms 19:4).

"Kui teie ei paranda meelt, hukkute kõik nõndasamuti" (Lk 13:1-5).

"Jumal on küll selliseid teadmatusi aegu sallinud, kuid nüüd käsib ta kõigil inimestel kõigis paigus meelt parandada. Sest ta on seadnud ühe päeva, mil ta mõistab õiglaselt kohut kogu ilmamaa üle mehe

läbi, kelle ta on määranud, ja ta on pakkunud kõigile tõestuse sellega, et on tema üles äratanud surnuist" (Ap 17:30-31).

"Kõik me ju astume Jumala kohtujärje ette ... inimesed peavad kohtupäeval aru andma igast tühjast sõnast, mis nad on rääkinud" (Rm 14:10; Mt 12:36).

"Ärge eksige: Jumal ei lase ennast pilgata, sest mida inimene iganes külvab, seda ta ka lõikab" (Gl 6:7).

"Pöörduge ja taganege kõigist oma üleastumistest, et teie süü ei saaks teile komistuseks" (Hs 18:30).

"Sest mispärast tahate teie surra, oh eesti sugu!" ütleb Issand Jehoova. Jumala hülgamise, Tema heategude unustamise ja jumalakartmatu elu läbi kaotab eesti rahvas sideme Jumalaga, saab otsa ja läheb hukka. Jumal pakub kaastundlikult veel armu ja võimalusi eesti rahva elujärje parandamiseks ning Kristus kutsub usklike ja kõiki, kellele eesti rahva tulevik kallis, üles pühale eestpalvetööle.

Olen veendunud, et need vend Kaarepi poolt kirjutatud prohvetlikud read veel tänapäevalgi eesti rahva lastele head teevad, kui neid kuulda võetakse. Samuti usun kurbusega, et paljud kodumaa tütreid ja pojad, kes ammu mullas puhkavad, oleksid võinud veel tänagi elavate maal Jumala au kuulutada, kui nad õigel ajal oleksid hoiatusi kuulda võtnud.

Matvei-Kaarepi viimane raamat "Eluummikust väljapääsutee" ilmus 1932. a. Tallinnas K/Ü "Külvaja" poolt välja antuna. Raamatus hüüti rahvast meelesparandusele ja kutsuti vastu võtma Jumala armu Jeesuses Kristuses. Raamatus esitatakse Jumala juhtnõör rahvajuhitidele, koguduse karjastele, usklikele, rikastele, noortele, jumalasalgajatele ja uuestisündimata inimestele: "Otsige Jehoovat!" (Sf 2:3). Eesti rahva usu tervendamiseks soovitas Kaarep intensiivistada vaimulikku tegevust ja organiseerida "Elu Uuenduse Ühinguid".

Selle raamatuga lõppes Kaarepi elus eesti rahva valgustamise esimene periood. Vastavalt oma kutsumusele püüdis ta edaspidi veelgi enam oma Issandale kuulekas olla. Ei olnud lihtne saata Jumala sõnumit Eesti endistele riigimeestele - Pätsile, Laidonerile ja Eenpalule, kes oma avalikes sõnavõttudes Jumalast mööda vaatasid ja ainult rahva teeneid esile tõstsid. Kord nõudis Kaarep, et Laidoner rahva ees avalikult oma sõnad tagasi võtaks ja tunnistaks, et Eesti iseseisvus võideti kätte ainult tänu Jumala abile. Vastasel korral pidi tabama häving nii asjaosalisi kui ka kogu Eesti omariiklust. Samasisulisi prohvetlikke manitsusi said ka Päts ja Eenpalu.

Veelgi raskem oli taevast tulnud korralduste edasiandmine Stalinile, Hitlerile, Litzmannile, Mäele ja teistele hilisemal ajal ilma teinud meestele. Üsna vähesed teadsid nende kirjade olemasolust. Oma lähedaste julgeoleku huvides varjas ta neid ka oma perekonna eest. Näis nagu seisnuks Kaarep üksi, sest ka tema kogudus hakkas teda juba pärast tema esimeste raamatute ilmumist kahtlaseks pidama.

Nii see siiski ei olnud. Jumal andis talle sõpru sealt, kust ta neid oodata ei osanud. Ühele neist kinkis ta oma usalduse ja kõigi prohvetlike kirjade ärakirjad — säilitamiseks tulevastele põlvetele. Kui jõuab kätte tema poolt määratud aeg ja Looja lubab, avaneb seegi peidik, et varjatut valguse kätte anda. Praegu kannab see veel aastate kootud kuube ja on siiani osanud peitjalegi varjatuks jääda. (Ärgu pandagu mulle pahaks, et ma neist asjust pisut segaselt ja võib-olla enneaegselt kirjutan. Teen seda ühe põgusa intervjuu alusel, kusjuures teadja pool oli juba mõndagi unustanud või püüdis seda sihilikult varjata.)

Eriti ohtliku situatsiooni kutsus esile kiri, mille Kaarep saatis 1941. a. kindral Ljubomirtsevile, kes juhatas Venemaa teatud ringkonna väekoondist. Jumala korraldusele vastuseismise puhul pidi kindral hukkuma. See ennustus täitus. Kaarep sattus kirja tõttu aga vangi. Teda taheti vangina laeval "Teeäär" Leningradi evakueerida. Teel Tallinna lahest avamerele sattus eskaader, mille koosseisus oli ka "Teeäär", korduvalt sakslaste õhurünnakute alla. Laev sai tabamuse, mille tagajärjel ei saanud enam iseseisvalt sõitu jätkata. Pardalolijaid haaras paanika, sest kardeti, et laev upub. Nende tõsiste tundide jooksul oli vend Kaarep ainus, kes kaose keskel rahulikuks jäi. Nii nagu kord Paulusele (vt Ap 23:23-25) oli Issand ka Kaarepile kinnitanud, et nad ei hukku, vaid lastakse järgmisel päeval Tallinna sadamas maale. Sellesse julgustavasse sõnumisse suhtusid paanikas olijad nagu hullu sonimisse. Vaid üksikuid nakatas prohveti rahu ja nad tulid temaga tutvust sobitama. Võib arvata, kuidas muutus inimeste meeleolu ja suhtumine Kaarepisse, kui nad tõepoolest sakslaste puksiiris Tallinna sadamasse tagasi jõudsid ning kõik vabaks lasti.

Üks naisreisija jutustas toimunu kohta järgmist: "Õhurünnaku ajal lendasid pommid mõlemal pool laeva vette. Kardeti, et laev saab tabamuse. Hukkimine oli silme ees. Naised ahastasid ja mehed olid

meeleheitel. Siis astus esile üks püha mees, kes ütles: "Ärge kartke, ärge ahastage ega nutke! Jumal on lubanud päästa kõik ja tervena kaldale saata. Olge julged, ärge kartke!" Rahvas jäi teda kuulama, mõned uskusid, mõned mitte. Varsti lakkas tulistamine ja lennukid lahkusid. Inimesed hingasid kergemalt ja ütlesid, et püha mees rääkis vist õigust. Ja siis juhtuski nii, nagu püha mees oli öelnud — kõik jõudsid kodusadamasse tagasi. Elav Jumal on tõesti olemas, kes aitab ja võtab palveid kuulda!"

Jumala plaani kohaselt teenisid mitmed neist, kes Kaarepiga "Teeäärel" lähemalt tutvust olid teinud, hiljem politseis ja Eesti Rahva Ühisabis. Kui siis Gestaapolt materjalid Kaarepi kohta nendeni jõudsid, võisid nad tema heaks oma sõna öelda.

Võiks arvata, et Kaarep nende katsumuste peale kodunurka paremaid aegu ootama puges. Seda siiski ei juhtunud. Mureliku südamega rahva häda palves Issanda ette kandes, sai ta korralduse juhtida Hitleri ja kindralkomissar Litzmanni tähelepanu sellele, et neil pole mingit õigust Eestis totaalset mobilisatsiooni välja kuulutada. Tunnistagu nad eesti rahva poolt vastu võetud põhiseadust ning kehtestagu selles ettenähtud maad haldav võim. Kiri lõppes hoiatusega: "Kui te selle taevast antud korralduse tähele panemata jätate ja selles esitatud nõudmist ei täida, siis ootab teid kaotus kõigil rinnetel."

Kahtlane, kas kiri Hitlerini jõudis. Litzmanni koos Gestaapoga pani see aga kihama. Peagi oli Issanda sulane nende käes vangis. Algasid ülekuulamised ja hirmutamised. Innukamad neist ütlesid: "Me võime teiega teha, mida iganes tahame." Selle peale vastas Kaarep: "Seda võimu teil ei ole. Te ei tee minuga midagi muud, kui saadate mind kahe päeva pärast koju tagasi." Prohvet ei liialdanud. Jumal hoidis teda taas. Kaarepi eestkostjateks said mehed, kes temaga "Teeäärel" tutvunud olid ja kes sel ajal okupatsioonivõimu julgeolekusüsteemis töötasid. Nende ettekannete põhjal tunnistati mees "rahulikuks vaimuhaigeks", kelle vabaduses viibimine ei ole avalikkusele ohtlik. Selle alusel vabastati ta vahi alt ja saadeti koju.

Vabastamisele võis kaasa aidata ka asjaolu, et Kaarep oli olnud üks juhtivamaid mehi Eesti Rahva Ühisabi Haabersti Osakonnas, mille presidendiks oli omavalitsuse juht Hjalmar Mäe ise.

Matvei-Kaarepi julged sõnavõttud jätkusid. Aastail 1943-1944 ajas ta taas oma läkitusega Toompeal valitsevad omad ja võõrad võimumehed ärevusse. Seekord esines ta Kuningate Kuninga nimel ja kordas nõudmist, et Eestis taastataks endine põhiseaduslik valitsus ja kord. Uuesti nõudis ta Litzmannilt ja Mäelt Eesti sini-must-valge rahvuslipu pühitsemist, mille siis tema kui Kuningate Kuninga esindaja isiklikult uue Eesti Vabariigi valitsuse esindajale üle pidi andma. Ka see proklamatsioon lõppes ultimaatumiga: "Kui te seda ei tee, siis ootab teid häving!"

Eesti omavalitsuse juht Hjalmar Mäe oli tõsiselt kimbatuses. (Võimalik, et see kiri Litzmannini üldse ei jõudnudki.) Eesti asi ja mälestus lapse põlveusust takistasid tal prohvetiga karmi keelt kasutamast. Ka isiklikud tähelepanekud kinnitasid, et siin oli tegemist kaugeltki tõsisema asjaga kui väikese külaprohveti ähvardused.

Olgugi et peremehed Berliinis olid vagatsemise suhtes sallimatud, püüdis Mäe siiski näidata üles veidi vastutulelikkust ja leida kompromissi. Ta korraldas 1944. a. veebruaris "Estonia" kontserdisaalis Eesti lipu pühitsemise talituse, mida toimetasid piiskop Köpp ja metropoliit Aleksander. Ka Kaarep oli aukülasena kohale kutsutud, ent sellega asi piirduski. Viimane aga ei jäänud niisuguse pooliku sõnakuulmisega rahule ja kirjutas uue läkituse, milles nõudis eelmiste kirjade korralduste kuulekat täitmist. Kirja lõpus oli öeldud: "Kui te seda ei tee, siis kaob teie võim ja hävib ka paik, kus te oma arvamusi austades lippu väärsti pühitsete." Alla oli kirjutatud: Kuningate Kuninga täievoliline esindaja Johannes Kaarep.

Asi tuli uuesti Gestaapo meeste poolt läbivaatamisele. Kaarepile käratati juurduse käigus: "Mis kirju te siin jälle kirjutate ja valitsust ähvardate?" Selle peale vastas Kaarep südilt: "Mida ma olen kirjutanud, seda olen teinud Kuningate Kuninga korraldusel ja Tema esindajana, kelle käes on kõik meelevald taevas ja maa peal." Seegi kord ei jätnud Jumal teda kaitseta. Taas kostsid sõbrad tema eest ja prohvet pääses hoiatusega: kui ta kirjade kirjutamisest ei loobu, võetakse kasutusele karmimad abinõud. Temalt nõuti allkirja, et ta seda enam ei tee. Selle peale küsis kaebealune: "Kellelt te seda allkirja tahate? Kas Kuningate Kuninga esindajalt Johannes Kaarepilt või lihtsalt kodanik Kaarepilt?" Järgnes nõupidamine juurduse läbiviijate ja Gestaapo otsese ülema vahel. Viimane oli sedavõrd diplomaat, et leppis kodanik Kaarepi allkirjaga, mille Kaarep ka viivitamatult andis. Seejärel lasti ta vabaks.

Lipu pühitsemisega seoses antud sõnum läks täide: koos okupatsioonivõimuga hävis sõjakeerises ka "Estonia" kontserdisaal.

Prohvet oli aga jätkuvalt kuulekas taevastele korraldustele ja kirjutas veel ühe prohvetliku kirja, mis jäi ka viimaseks. Sedapuhku saatis ta selle juba Moskvasse Stalinile. Järgnes vangistus, mille kohta ta mulle hiljem jutustas: "Jumal oli selle mulle kavandanud ... Ohvitser, kes minu arreteerimist juhtis, ütles sisse astudes: "Kodanik, teil on kaunis kodu ja korras majapidamine - oli teil siis tarvis seda ilusat perekonnaidüllit oma rumalate kirjadega lõhkuma hakata!" Üritasin talle asja selgitada, ent vaevalt ta sellest aru sai. Ütles ainult sõbralikult, et hakkame nüüd minema, ma pean teid vahi alla võtma. Mina vastasin talle: veel mitte. Tahan enne end palves Jumala kätte usaldada ja kodustele Tema kaitset ja õnnistust paluda. Põlvitasin ja palusin ka oma vahistaja eest, kes mu kõrval seisis ja palve lõppu ootas. Seejärel jätsin kodustega jumalaga ja asusin teele."

Järgnesid vangistus ja ülekuulamised Leningradis ning Moskvas, kus Kaarepiga tegelesid nii juristid kui ka psühhiaatrid. Viimased pidid välja selgitama, kas ta on võimeline oma tegude eest vastutama või mitte. Jumala plaan oli kasutada venda Kuningate Kuninga korralduste vahendajana Venemaa võimu- ja vaimusuurustele. Too missioon kestis aasta.

Kui küsisin, kas ta on saanud Issandalt uusi korraldusi avalikkusele edasi andmiseks, võis tema vastusest välja lugeda, et Jumal on oma rääkimised rääkinud. Edasi kinnitavat toimuvad sündmused Jumala sõnade paikapidavust. See, kes pani hoiatust tähele ja toimis vastavalt sellele, sai abi. Sõnakuulmatud on aga "vesi endaga üksteise järel kaasa viinud." "Minu töö on tehtud," lisas ta. "Selle, mis mulle usaldati, andsin edasi. Rohkemat pole mulle määratud."

Nagu tõsistele jumalameestele omane, teadis ka Kaarep ette, millal talle kojukutse saabub. Umbes nädal enne oma surma külastas ta koduste teadmata Tallinnas vend Johannes Laksi, et Issanda surma mälestamisest osa saada. Kui Laks küsis, miks ta seda koos kogudusega teha ei soovi, kõlas vastuseks: "Kui kogudus selleks siin järgmine kord kokku tuleb, olen mina juba oma taevases kodus." Nii oligi. Kaarepi surivoodiks sai päikesepaisteline aas, kus ta 11. septembril 1948. a maisest ihust taeva avarustesse lahkus. Tema põrmule aga leiti puhkepaik Rahumäe kalmistul.

Peaaegu veerand aastasada oli ta olnud Jumala prohvetlikuks hääleks, mis kõneles eesti rahvale ja nende valitsejatele. Tema sõnum oli läbi põimitud Piibli tõdedega ning ta julges seda kartmatult näkku ütelda ka võõrastele võimukandjatele. Skeptik võib kahelda tema läkituse jumalikkuses, kriitik leiab neis palju inimlikku, usklik aga mõõnab, et Jumala sõna prohveti suus oli tõde, sest muidu poleks ettekuulutused täide läinud.

Andres Kirjamägi

Johannes Matvei-Kaarepi prohvetlikud läkitused eesti rahvale

Jumal räägib

1927. a

"Nõnda on ka minu sõnaga, mis lähtub mu suust:
see ei tule tagasi mu juurde tühjalt, vaid teeb, mis on
mu meele järgija saadab korda, milleks ma selle läkitasin."

(Js 55:11)

Pange oma eluviise tähele

(Hg 1:5-11)

Väga austatud EV Riigikogu esimees ja liikmed, Riigivanem ja Eesti Vabariigi Valitsuse liikmed, sõjaväe ja kaitseliidu juhid, kohtunikud, kooli-, omavalitsuse- ja seltskonnategelased, kirjanikud ja ajakirjanikud, vaimulikud, ametnikud ja kogu eesti rahvas!

Üheksa aastat oleme ennastalgavalt oma parima arusaamise järele töötanud, oma teadmisi ja võimeid isamaa altarile ohvriks toonud. Siiski kasvab elukallidus, puudus, vaesus, viletsus, rahulolematus. Lonkab riigi- ja rahvamajandus. Suurtööstus hävineb, väiketööstus ja põllumajandus kiratsevad ega tasu end ära. Palgatöölised ja ametnikud ei tule oma palgaga välja, kõik palgatöstmised kaovad kui katkisesse kukrusse. Pankrottide arv kasvab, varandused hävivad tules. Kaks eelmist aastat elasime liigse vihma tähe all, möödunud aastal põua, tulekahjude, pikse ja söödikute kahju tähe all. Töötute ja puudustkannatajate kasvul ei näi lõppu tulevat. Mispärast?

Hariduse ja kultuuri edendamise suurte kulude peale vaatamata kiireneb kõlbeline langemine. Kuritegevus on 2,5-3-kordseks tõusnud ning on 6 korda kõrgem kui Inglismaal; suguvilja hävitamine 3-4-kordseks; elust tüdinute arv 10-12-kordseks; rahva juurdekasvu asemel rahvaarv väheneb. Tiisikuse, suguhaigete ja vaimuhaigete arv, nende ravimise ja ülalpidamise kulud kasvavad kohutava kiirusega, mis käib rahval üle jõu. Meie seadusandlus lonkab, ei ole püsiv ega vasta sagedasti elunõuetele. Maaseadust on üle 30 korra muudetud ja täiendatud, põllutöölise palgaolude ja tööaja korraldamise seadus on ainult paberile jäänud; kultuurkapitali ja pensioni seadused olid nii puudulikud, et neid enne tarvitamisele võtmist muutma pidi. Ka hoolekande seadus on tegeliku eluga vastuolus ning käib muutmise teed. Juhtkirjanikud on jõudnud tulemuseni: surm on eesti rahva saat. Mispärast?

Meie otsime viga siit ja sealt, teeme üksteisele etteheiteid, loome ja moodustame palavikuliselt valitsusi, kes peavad asja parandama — ning kui seda on vähe, korraldame suure müra ja käreaga rahvahääletamisi, mis senini ei ole samuti midagi paremaks teinud. Mispärast, küsib igaüks.

"Minu koja pärast, et see on ära lagunenud ja teie jooksete igaüks oma kotta," vastab vägede Jehoova. "Sellepärast on taevast kaste teie pealt ära keelanud ja maa oma vilja ära keelanud. Ja ma olen põua hüüdnud maa peale ja mägede peale ja vilja peale ja värsket viina peale, mis maa välja annab ja inimeste peale ja lojaste peale ja kõigi käte töö peale" (Hg 1:9-11; 2:16-17).

"Eks teie tea, et te Jumala tempel olete ja et Jumala Vaim teie sees elab?" (1Kr 3:16).

"Ja teie ei ole mitte iseeneste päralt" (1Kr 6:19).

"Ja meie tahame tema juurde tulla ja eluaset tema juurde teha" (Jh 14:32; Ef 3:17).

Kas oleme selle peale mõelnud? Kas vastame neile nõudmistele?

Eesti rahvas tunnistab end ristirahvaks. Meie oleme Iisraeli õigustes. Jumalal on õigus ka meie peale. Füüsiliselt kannatame mitmesuguste puuduste ja haiguste all — nagu suguhaigused, tiisikus, nõdrameelsus, vaimuhaigused, elutüdimus, väsimus, jne, mille tõttu me ei või oma igapäevaseid ülesandeid korralikult täita. Veel vähem võib Jumal meid oma ülesannete täitmiseks tarvitada. Meie teenime ebajumalaid. Uhkus, auahnus, ahnus, kadedus, viha, vaen, riid, abielurikkumine, hoorus, kiimalus, joomine, tapmine, jne — neid teenime. Kas võib Jumal kolmainsuses neil tingimustel meie sees elada ja meid oma templiks tarvitada? Arvake ise.

"Need, kes midagi niisugust teevad, ei päri Jumala riiki" (Gl 5:19-21).

Teie vastate: teadus on need piibellikud targutused ammu ümber lükanud. Meie oleme teaduse jüngrid ja laseme end teadusest juhtida. Mida vastab siis teadus eelpool toodud küsimuste peale? Toome ära "Vaba maa" 1926. a. nr. 250 järgi enesetapu küsimuses maailmakuulsa prof. Puusepa uurimistulemused. Prof. Puusep oma raamatus "Selbstmord bei Schülerin", Tartu 1926, tähendab: "Statistika andmetel langeb kõige suurem arv enesetapmistest just noortele ja eeskätt 16.-20. eluaastate vahel. Kõigist enesetapmise juhtumistest ligi kolmveerand tehakse enne 30. eluaastat. Tapab end peamiselt see osa rahvast, kellel elujõudu kõige rohkem. Pea kõigi juhtumite puhul torkab silma kõlbelise toetuse, osavõtmise ja nõu puudumine lähema ümbruse poolt. Kõige mõistatuslikuma juhtumiga on tegemist ühe 16-aastase tütarlapse puhul, kes oli pealtnäha täiesti andekas, hea iseloomuga ja korralik ning kellel selleks mingit nähtavat põhjust ei olnud. Vanematele ja omastele pärandatud kirjades põhjendab ta oma tegu elutüdimusega, mida siin muidugi tuleb rohkem mõista kui päritud elutahte ja selle elualalhoiu nõrkust."

Mida ütleb see uurimus?

1. Uurijale enesele jääb mõistatuseks, mispärast tapavad end elujõulised noored inimesed.
2. Lugejale seab uusi mõistatusi küsimus, mispärast jätab siis lähem ümbrus ja kool oma noored ilma kõlbelise toetuseta, osavõtmiseta ja nõuanneteta?

Dr. Vilms, käsitledes rahva ebanormaalselt väikese juurdekasvu küsimust, märgib: "Abielu on põhjapaneva tähtsusega rahva olemasolu küsimuses. Selle tugevusest oleneb ka rahva tugevus. Ajaloost on teada, et rahvad, kelle abielukombed ja traditsioonid on tugevad, on püsima jäänud" (juudid, hiinlased).

Dr. Madisson: "Uurimised ja statistilised andmed näitavad, et meie rahva väärtusomadused järjekindlalt langevad. Vaimuhaigete arv on kahekordseks tõusnud. See kohutav vaimuhaigete arvu tõus pole aga ainus mõtlemapanev nähtus. Ka kurjategijate arv tõuseb iga aastaga. Kõik need asjaolud pole tingitud ainuüksi sotsiaalsetest või majanduslikest oludest. Parem rahva osa kahaneb!"

"Ka praegune riiklik hoolekande viis soodustab kurjade kalduvustega ja alaväärtuslike inimeste arvu kasvu, kuna need lapsed riiklikes hoolekandeesutustes ja lastekodudes parema kasvatuse osaliseks saavad, kui väärtuslikum element, kelle vanemad seda kasvatust ei suuda anda!" ("Vaba Maa", detsember 1926. a.) Samadele seisukohtadele on asunud Müncheni prof. Saurbuch ja dr. med. C. Prima, vt "Kaja" nr. 301, 1926. a. Prof. dr. Vilh. Jerusalem tähendab psühholoogia õpperaamatus vaimuhaiguste kohta: "Hingeelu sügavaid ja kestvaid defekte, mis tavaliselt teevad haige võimetuks oma harilikke toiminguid täitma, nimetatakse vaimuhaigusteks. Nende haiguste tüüpide kirjeldamisel peab psühhiaater tänapäevalgi veel eriti toonitama psüühilisi sümptome, sest et teadmine protsessidest ajus on veel õige puudulik."

Need näited tõendavad jälle, et:

1. Jumalast seatud püha abielu on kõige otstarbekohasem, ja keda Jumal on ühte pannud, seda ärgu inimene lahutagu.
2. Peale sotsiaalsete ja majanduslike põhjuste on veel midagi, mis põhjustab inimestes kurje kalduvusi ja rahva allakäiku, mida aga eelnimetatud teadlased ei näi tundvat.

Nagu näete, on praeguse aja teadus õige puudulik ega või kõigile elu ja hingeelu puudutavatele küsimustele vastata

Tahaks ütelda, et teadus on selleks, et meid väikeseks teha ning Jumala suurt väge ja tarkust meile tundma õpetada. Teadus, kunst, kirjandus ja tehnika võib meie elu kergeks ja mugavaks muuta, kui meie seda Jumala nime auks, kaasinimeste kasuks ja enda rõõmuks kasutada tahame.

Kui meie saaksime väikesteks ja tunnistaksime koos paljude teadlastega: "Meie teadus on teadmine, et meie midagi ei tea" ja ütleksime koos prantsuse matemaatiku ja filosoofi Pascaliga: "Tead, mida Jumal tahab, on ainuke teadus," ning astuksime tõsise südamega ja aukartusega Piibli juurde, siis ei jääks enesetapmiste, rahva majandusliku kitsikuse, kõlbluse langemise ja muude pahede põhjused enam mõistatuseks. Prohvet Jesaja ütleb: "Kas sa ei tea? Kas sa ei ole kuulnud? Igavene Jumal, Jehoova, maailma äärte Looja, ei väsi ega tüdi. Tema mõistus on uurimatu. Tema annab rammetule rammu ja jõuetule jõudu. Poisidki väsivad ja tüdivad, noored mehed komistavad ja kukuvad, aga kes Jehoovat ootavad, saavad uut rammu, need tõusevad tiibadega üles nagu kotkad: nad jooksevad ega tüdi, nad käivad ega väsi" (Js 40:28-31). Veel selgema vastuse annab apostel Paulus Rooma 1:28-32: "Ja nii nagu nad ei ole hoolinud Jumala tunnetusest, nõnda on Jumal nad andnud kõlbmatu mõtteviisi kätte, tegema seda, mis on väär."

Samale äratundmisele on jõudnud praegune Tšehhoslovakkia president, sotsiaalfilosoof prof. T. Masaryk, et enesetapmise psühhoosi sügavamaks põhjuseks on iseloomu nõrgenemine religioossuse kaotuse tagajärjel. Saksamaal on enesetappude protsent kõige suurem. Prof. Bettex tunnistab: "Kui meie ka maailma seisukohalt vaatame, siis on kahjuks kindel see, et saksa rahvas läheb iga päevaga oma Jumalast kaugemale. Meie pealinn mädaneb moraalselt. Ühest küljest rõõmustab meid tavalise inimese armastus, kuid teisest küljest on sadadele tuhandetele väsinud ja elutüdinud ning Jumala, maailma ja iseenese suhtes kahtlevatele ja meeleheitel inimestele ainsaks toiduks meie moodne kirjandus, meie romaanid, luuletused ja ajakirjad, mis on tihti täis teotamist ja Jumala vihkamist segatud peaaegu elajaliku meelte lõbuga ja kõigi jumalike ning inimlike seaduste põlgamisega, mis Rooma riigi langemist meelde tuletavat."

Lapse hing ja vaim on nagu puhas vaha, millesse vajutatava asja jälg järele jääb ning mille määrdund kohti on väga raske või koguni võimatu puhtaks teha. Vaim ja hing on nagu varaaht, kust eluks kogutud tarvilikke aineid võetakse. Seepärast olgu meie kõige suuremaks mureks seda aita puhta elukullaga täita. Selleks kullaks on eelkõige elav ja tegutsev usk elavasse Jumalasse ja Jeesusesse Kristusesse, mis kõik raskused ära võidab ja inimesele seismise tugevuse annab (Ef 3:16-19). Kas hoolitseme piisavalt selle eest?

Ajaleht "Kaja" nr. 233, 1925. a. kirjutab: "Meie kunsti enamlus ehk enamluse kunst töötab täiel rinnal rahva hinge lagastamise kallal. Koolide raamatukogudki on varustatud igasuguste seda liiki toodetega ja seda mitte ainult eesti kirjanikelt vaid tõlgete kaudu lisandub sinna ka kõiksuguste välismaa kommunismi apostlite kirjutisi ja erootilisi sulesünnitusi."

Ärge imestage nüüd kõlbluse langemise, kuritegevuse suurenemise, koolinoorsoo väsimuse ja elutüdimuse üle, kui meie ise igavese armastuse, puhtuse ja jõuallika - Jumala üle kahtleme. Me tunnistame oma tegudega Tema olematuks ning sisendame seda igal pool noorsoole sõna, kirjanduse, kino ja teatri kaudu. Minu ametid võimaldavad mul vanglates, nõdrameelsete varjupaikades ja hoolekandeesutustes mitmete viletsusse langenud inimestega kokku puutuda. Paljud neist — nende hulgas ka üks Asutava Kogu liige ja maakonnavalitsuse esimees ning teisena autasuga kroonitud Vabadussõja ohvitser — tunnistavad, et nende langemise põhjuseks on Jumalast ärataganemine. Nende esmaseks mureks oli leida sõber, kes nad Jumala juurde tagasi juhataks. Nad on seda teed käima hakanud ja uuteks inimesteks saanud, kes palju head suudavad korda saata.

Kas võime üksnes hariduse abil majanduse ja kõlbluse taset tõsta? Nagu saatuse pilkena selgitavad Riigi Statistika Keskbüroo andmed, et kuritegevus just hariduskeskustes — Tallinnas ja Tartus — kõige suurem on; samas kui maal on see 2-3 korda ja pimedal Petserimaal 5-6 korda väiksem kui linnades.

Lloyd George ning Kanada, Austraalia, Uus-Meremaa ja Newfoundlandi peaministrid tähendavad oma manifestis nimega *Soli-Deo* (Üksnes Jumal) kõigile Briti kodanikele muuhulgas järgmist: "Mitte ainult meie ministrid ei ole kindlad, et hariduse, diplomaatia ja kaubanduse abil ei ole võimalik inimeste elus ühetaolist arenemist luua. Ei, paljudele on see nüüd selgeks saanud. Riigikodanike põhjalik haridus, hea diplomaatia, tulusa kaubandusega saadud elanike rikkus — kõik need asjad on ainult tööriistad Kõigevägevama vaimu

käes, kes neid tarvitab oma heaksarvamise järele. Sellest peab aru saama, et lõpuks valitseb Jumal maailma ainult oma tahtmise järele."

Aksel Kallas ütleb oma raamatus "Säält poolt kaldalt": "Meie oleme seni ainult omal jõul ja käel riiki ja rahvamajandust püüdnud juhtida. Kuid Jumal ütleb: "Kui Jehoova ei ehita koda, tühja vaeva näevad siis ehitajad temaga. Kui Jehoova ei hoia linna, siis valvab valvur ilmaaegu. Ilmaaegu te tõusete vara üles, istute hilja ülal ning sööte leiba raske vaevaga" (Ps 127:1-2).

"Minuta ei või te midagi teha," ütleb Jeesus (Jh 15:5).

Eeltoodust selguvad meie majandusliku kitsikuse, kõlbluse langemise ja muude väärnähtuste põhjused. Kui haritud ja majanduslikult heal järjel seisev Inglismaa oma lootuse ükspäinis Jumala peale paneb, seda enam on väikesel ja vaesel Eestil vaja seda teha.

Pöörduge Minu poole, siis pöördun Mina teie poole

"Ärge olge oma vanemate sarnased, kellele endised prohvetid hüüdsid, öeldes: Nõnda ütleb vägede Jehoova: Pöörduge ometi oma kurjadelt teedelt ja oma kurjadest tegudest! Aga nad ei kuulanud ega pannud mind tähele, ütleb Jehoova. Teie vanemad - kus nad on? Ja prohvetid - kas nad elavad igavesti? Aga minu sõnad ja seadused, mis ma andsin oma sulastele prohvetitele, eks need tabanud teie vanemaid, nii et nad pöördusid ja ütlesid: Nõnda nagu vägede Issand nõuks võttis meiega talitada meie eluviiside ja tegude järgi, nõnda ta meiega talitas." Nõnda manitseb Jumal Sakarja 1:4-6.

"Tuletage meelde endisi asju" (Js 46:9).

Meil on põhjust Jumala soovitusel minevikku tagasi vaadata ja Piibli valgel ajalugu tähele panna. Me leiame mitmeid asju:

1. Ajalugu kordub, Kg 1:9.
2. Jumala läbi valitsevad kuningad ja kohtumõistjad ning kehtestavad seadusi, Õp8:15-16; Rm13:1-7.
3. Jumal nõuab enda poolt seatud kuningatelt, kohtumõistjatelt, õpetajatelt ja rahvalt jumalakartust, õiglast valitsemist ja kohtumõistmist, seatud ülemate austamist, neile täielikku allumist ja Jumala käskude täitmist, 3Ms 25:43; Ps 2:10-12; 2Aj 19:6-7; Js 58:1-7; Kl 4:1; 1Tm 6:1-2.
4. Kui kuningad, kohtumõistjad, õpetajad, isandad ja rahvas Jumala käskude järele ei ela, Tema unustavad, Teda põlgavad ja ära salgavad, siis saadab Jumal neile mitmesuguseid nuhtlusi ning hävitab nad lõpuks täielikult.

Loe ja võrdle, kuidas Jumal on meie päevil mitmed ähvardused tõeks teinud: 3Ms 26:14-41 ja 5Ms 28:14-68 - rahvaste suhtes; Mi 2:1-4 – Balti parunite ja Eesti maakorralduse suhtes; Hs 34:1-23 - vaimulike suhtes; Js 5:21-23, Hg 2:21-22, Sf 1:8,9,13,17,18 — kohtumõistjate ja riigivalitsejate suhtes; Js 5:25-30 — Venemaa saatuse ja kommunismi suhtes. Võtke Piibel, lugege ja uurige ise järele! Te saate imestama, kui täpselt need on täitunud.

Kas ei ole viimaste aastate jooksul üle rahvaste käinud mitmesugused raskused - haigused, sõjad, loodusõnnetused, jne. Eks ole meile kaaluga tšekileiba antud ja sealjuures oleme nälga tundnud. Eks ole Venemaal inimesed oma lähemaid omakseid söönud. Kas ei kiskunud Balti parunid maid rahva käest ära, kas panid nemad rahva õiglasi palvesoove tähele, kas ei pidanud nad nõu, kuidas eesti rahvast uuesti oma ikke alla saada? Kas ei ole nüüd nende osa ära vahetatud ja nende maad ära jaotatud, ning ei olnud ühtegi, kes oleks seda takistada suutnud. See on Jumala tegu. See, mis vanasti paganate ja israeli kohta maksis, maksab tänapäeval paganate ja ristirahva kohta.

Eks ole see sula tõde, mida Jumal prohvet Heseieli läbi vaimulike kohta ütleb? Luteri ja apostelliku õigeusu kirik on pragunenud. Nende ärakaranud lambad on Jumal ise tagasi toonud ja väikeste kirikute — vennastekoguduse, baptisti, metodisti, evangeeliumi kristlaste, jt juurde pannud. Pange tähele, kuidas Jumala poolt tagasi toodud inimesed Teda austavad ja Kristust tunnistavad ning sealjuures südamest õnnelikud on, Ap 2:47.

Kõigil on meeles, kuidas Euroopa uhkete keisrite ja kuningate troonid ümber lükati, kuidas mõned hävitati ning vürstid ja rikkad langesid. Kas puudus neil kaitsev sõjavägi või vara või rikkus? Miski ei suutnud neid päästa. Seda kõike laskis Jumal neile karistuseks sündida, et nad end noomida ei lasknud ja ennast jumaldada lubasid. Kui keegi julges nende vastu häält tõsta, siis hoolitseti selle eest, et ta vaikiks.

Miks ei hoidnud Vene ja Saksa keisrid omavahelist sõda ära, kuigi nad viimasel silmapilgul ise ära nägid, et sõda kogu monarhistlikule süsteemile hädaohtlikuks kujuneb? 31. juulil 1914. a. tõstis keiser Nikolai II Saksa saadiku krahv Pourtales'i ütluse peale, et igasugune seisukorra rahulik lahendus mobilisatsiooni käsu äramuutmiseta täiesti võimatu on ja sõda monarhiale saatuslikuks saab, käe taeva poole ja sõnas: "Niisugusel juhul võib aidata ainult Tema!" Kas ei olnud tsaaridel piiramata võim keelata ja käskida, kuid korraga on nad võimetud? Vt Ps 76:14. Jumal lõikas nende võimu ära.

Saksa saadiku viimast käiku Vene välisministri Sasonovi juurde kirjeldab tolaeaegne Prantsuse saadik Pariisis, Maurice Paleologue, veel traagilisemalt: 1. augustil kell 2 päeval läkitas keiser Nikolai II keiser Wilhelmile lepitava sisuga telegrammi, kuid samal päeval kell 5.45 saabus vastuseks krahv Pourtales'ile Berliinist telegramm ettekirjutusega Venemaale sõda kuulutada, mille Puortales pühalikult Sasonovile edasi andis. Seepeale vastas Sasonov: "Ajate kuritahtlikku poliitikat. Rahvaste needus langeb kord teie peale." Pourtales omakorda: "Kaitseme ainult oma au." Sasonov: "Kuid on ju ometi olemas kõrgem õiglus!" Seepeale hüüdnud Pourtales ehmunult: "See on tõsi. Jumala õiglus on veel olemas. Jumala õiglus!" Siis nõjatus ta aknalauale ja puhkes nutma. Sasonovi rahustamise peale Pourtalse sosistas: "Mis kasu oli kogu mu siinviibimisest?" Kui Jumal ei juhi rahvaste ja riikide saatust, miks tuletasid nad siis Jumalat meelde ja kokkusid Tema nimetamise juures?

Puhkes verine maailmasõda, mis kiskus kaasa riike ning nõudis 9 829 000 inimese elu lahinguväljal ja 22 551 000 elu sõja tagajärjel. Kokku langes sõja ohvriks 35 380 000 inimest. Sõdimise peale kulus 906 102 451 313 kuldmarka (vt "Vaba Maa" nr. 175, 1924. a. "Ilmasõja puhkemise päeva traagilised momendid Prantsuse saadiku Paleologue mälestuste järele"). Sõjale järgnesid revolutsioonid.

Venemaale tulid kui vilistamise peale igast ilmakaarest paganad - kommunistid, Lenin, Trotski, Zinovjev jt. Ei ole ühtegi, kes suudaks neile vastu panna. Nad kisuvad kõik enda kätte ning maad täidab valu, mure, surm ja vaimulik pimedus.

Olgu need näited meile hoiatuseks ning teeme neist oma isiklikus ja riiklikus elus vajalikud järeldused.

Eesti rahvas! Mõnekümne aasta eest olid sa ori, teiste tõugata ja valitseda. Nüüd oled vaba, iseseisev, ennastmäärav rahvas. Ilus ja armas on meelde tuletada, missuguse armastuse ja vaimustuse tulega Eesti ärkamisaja tegelased tööd tegid usus paremasse tulevikku.

Ja sündis ime! Maailmasõja läbi vintsutatud, kurnatud ja okupatsioonivõimude poolt alandatud rahvas seisib paljaste kätega korraga nelja vaenlase ees. Põhjast ja idast tuli Vene punaste laviin, lõuna poolt Landeswehr Balti parunitega, kodus ähvardasid nälg ja rahutused. Selles olukorras Eesti mitte ainult ei võitnud, vaid kirjutas suurele ja kuulsale riigile oma tingimused ette. See on ennekuulmatu, kuid sündinud tõsiasi, mida järeltulevad põlvned tuhandete aastate pärast ehk muinasjutuks tunnistavad, nagu eesti rahva enamus Piibli tõdesid muinaslugudeks ja võimatuteks asjadeks peab.

"Meie võime tänulikud olla oma usklikule esiisadele ja -emadele, kes ohkamisi ja palveid Jumala poole saatsid ja palves laulma hakkasid: "Su üle Jumal valvaku, mu armas isamaa"" (Jannsen).

"Issand, surses jätan maha Sinu hoolde isamaa! Isamaale saagu sõrmus: lootus, usk ja armastus" (Koidula).

Need palved on Jumala trooni ette tõusnud ja seal kuulda võetud. Jumal on eesti rahvast kasutanud, et kõikide au maha kiskuda ja vägevaid maha murda. Jumal on Eestit tema iseseisvuse kindlustamisega austanud, teda oma rahva peresse vastu võtnud, Ps 33:12. Kas mõistame seda õieti hinnata?

Kui me seda veel teinud ei ole, siis tahame oma esivanemate jälgedesse astuda ning tänutundes ja palves hüüda: "Issand! Sa oled väärt tänu, au ja kiitust! Õpeta meid lootma, uskuma, armastama ja Sinu tahtmist täitma!"

Suuremat armastust ei ole ühelgi inimesel, kui Eesti poegadel, kes jätsid oma elu Eesti maa ja rahva eest, et meile vabadus kindlustada. Ei saa olla suuremat austamist langenuatele, kui kasutada kättevõidetud vabadust Jumala annina eesti rahva kõlbelseks uuestisünniks ja kõrgete vaimuannetega ehtimiseks, kes on vägev Kristuses võitma kõiki raskusi ja pahesid.

Poliitilised ja majanduslikud olukorrad võivad uuesti muutuda. Küllus võib puuduse ees, armastus vihkamise ees ja elu surma ees taganeda. Kuid üks ei muuda ennast kunagi — Jeesus Kristus, igavene Jumal, igavene armastus. Tema on seesama eile, täna ja igavesti, Hb 13:8. Tema tahab eesti rahvast ja kogu maailma õnnelikuks ja õndsaks teha. Tema töötab omakseid kaitsta ja raskustest läbi viia —

igavesele rahumaale. Veel täna kostab Jumala kutse: "Pöörduge Minu poole, siis tahan Mina pöörduda teie poole ... katsuge Mind, tehke proovi!"

"Ära karda, sest mina olen sinuga; ära vaata ümber, sest mina olen su Jumal: ma teen su tugevaks, ma aitan sind, ma toetan sind oma õiguse parema käega!" (Js 41:10).

"Kui sa lähed läbi vee, siis olen mina sinuga, ja kui sa lähed läbi jõgede, siis ei uputa need sind; kui sa käid tules, siis sa ei põle ja leek ei kõrveta sind" (Js 43:2).

"Kes Kõigekõrgema kaitse all elab ja alati Kõigeväelise varju all viibib ... ei karda öö hirmu ega noolt, mis päeval lendab, ei katku, mis rändab pilkases pimedas, ega tööbe, mis laastab lõunaajal. Langegu tuhat su kõrvalt ja kümme tuhat su paremalt poolt, sinu külge see ei puutu. Aga sa vaatad oma silmaga ja näed, kuidas kätte makstakse õelatele" (Ps 91:1, 5-8).

"Siis istuvad nad igaüks oma viinapuu all ja oma viigipuu all, ja keegi ei hirmuta neid, sest vägede Jehoova suu on kõnelnud" (Mi 4:4).

"Ma avan teile taevaluugid ja kalkan teile õnnistust küllastuseni" (Mi 3:10).

"Ja kui sa tõesti kuulad Jehoova, oma Jumala häält ja pead hoolsasti kõiki tema käske, mis ma täna sulle annan, siis tõstab sind Jehoova, su Jumal, kõrgemaks kõigist rahvaist maa peal. Ja kõik need õnnistused saavad sulle osaks ja tabavad sind, kui sa võtad kuulda Jehoova, oma Jumala häält ... Õnnistatud on su ihuvili, su maapinna saak ... Õnnistatud on su korv ja su leivaküna ... Jehoova avab sulle oma rikkaliku varaaida, taeva, andes su maale vihma õigel ajal ja õnnistades kõiki su kätetöid; ja sina võid laenu anda paljudele rahvastele, aga sa ise ei tarvitse laenata" (5Ms 28:1-12).

Mida nõuab Jehoova su käest

(Mi 6:6-8)

- 1) Sa pead tegema seda, mis on õige, armastama heldust ja käima ennast alandades koos oma Jumalaga.
- 2) "Selle käsu annan ma teile: armastage üksteist!" (Jh 15:17).
- 3) "Parandage oma eluviise ja tegusid" (Jr 7:3).
- 4) "Mõistke kohut tões, osutage heldust ja halastust igaüks oma vennale! Ärge tehke liiga lesknaisele ja vaeslapsel, võõrale ja viletsale, ning ärge kavatsege südames üksteisele kurja!" (Sk 7:9-10).
- 5) "Rääkige üksteisele tõtt... ärge armastage valevandumist" (Sk 8:16-17).
- 6) "Pidage rahu omavahel" (Mk 9:50).
- 7) "Olge pika meelega" (Jk 5:7).
- 8) "Andke üksteisele andeks" (Mt 18:21-22).
- 9) "Iga hing alistugu valitsemas olevaile võimudele" (Rm 13:1-7).
- 10) "Vastastikuses austuses jõudke üksteisest ette" (Rm 12:10).
- 11) "Kartke Jumalat, austage valitsust" (1Pt 2:17-19).
- 12) "Anna, mu poeg, oma süda mulle ja su silmad tundku head meelt mu teest" (Õp 23:26).

Kui palju oleme täitnud Jumala nõudmisi? Võtke vaevaks lehitseda läbi ajalehtede aastakäike ja te leiata sealt punastama panevat nilbust, kadedust, viha, enesekiitust ja eneseülistust, riigijuhtide halvaksapanu, pilget ja Jumala teotamist. Kas usute, et sel viisil on võimalik parandada iseennast, rahvast, riiki ja rahvamajandust?

"Aga kui sa ei kuula Issanda, oma Jumala häält, ei pea hoolsasti kõiki tema käske ja seadlusi, mis ma täna sulle annan, siis tulevad su peale kõik need needused ja tabavad sind. Neetud oled sa linnas ja neetud oled sa väljal. Neetud on su korv ja su leivaküna" (5Ms 28:15-68).

Laske end noomida!

(Ps 2:10)

Hea isa ja kasvataja kombel alustab Jumal õrnalt ja sõbralikult noomimist: "Mina kasvasin lapsi ja lasksin neil sirguda suureks, aga nemad astusid üles mu vastu. Härg tunneb oma peremeest ja eesel oma isanda sõime, aga Iisrael (loe: eesti rahvas) ei tunne, mu rahvas ei taha mõista" (Js 1:2-3).

"Meeletu ütleb oma südames: Jumalat ei ole! Nad talitavad riivatult ja jõledasti, ei ole kedagi, kes head teeb. Issand vaatab taevast inimlaste peale, et näha, kas on mõistlikku, kedagi, kes otsib Jumalat. Kõik nad on taganenud ..." (Ps 14:1-4).

"Mu rahvas (eesti rahvas), mida ma olen sulle teinud ja millega ma olen sind vaevanud? Vasta mulle!" (Mi 6:3).

"Lapsed korjavad puid, isad süütavad tule ja naised sõtkuvad tainast, et valmistada ohvrileibu Taevakuningannale. Ja nad valavad joogiohvreid teistele jumalatele, et mind teotada. (Taevakuninganna tähendab jumalanna Ištartit e Astartet), Kas nad teotavad mind? küsib Issand. Eks nad teota iseendid oma häbiks?" (Jr 7:18-19; 44:1-20).

"Vaata, tööliste palk, mille te olete jätnud oma põldudel lõikajatele maksmata, kisendab, ja viljakoristajate karjed on tunginud vägede Issanda kõrvu" (Jk 5:4-8; Mi 3:1-4).

"Igaüks petab oma ligimest ja tõtt ei räägita; nad on harjutanud oma keele valetama, patustama, nad on võimetud pöörduma. Tappev nool on nende keel, mis räägib valet ... kes mõtlevad kurja oma südames ja iga päev õhutavad võitlusi! Nemad teritavad oma keelt nagu madu; rästikumürk on nende huulte all" (Jr 9:4-7; Ps 140:3-4).

"Te ei kinnita nõtra, ei ravi haiget, ei seo haavatut, ei too tagasi eksinut ega otsi kadunut, vaid valitsete neid valjuse ja vägivallega" (Hs 34:4-6).

"Te ehitate Siionit verrega ja Jeruusalemma ülekohtuga! Tema peamehed mõistavad kohut meelega eest, tema preestrid õpetavad tasu eest ja tema prohvetid ennustavad raha eest" (Mi 3:10-11).

"Seda sa tegid, aga mina olin vait. Kas sa arvad, et mina olen niisugune nagu sina? Ma tahan sind noomida ja seda seada su silma ette" (Ps 50:21).

Õnnelik võib olla see laps, kellel on hea isa, kes mõistab õigel ajal õrnalt noomida, enne kui ta vitsa tarvitab. Sellepärast jääme vaikselt Jumala ette seisma ning laseme Tal meile meie tegusid silme ette seada ja noomida. Kes seda sündida laseb, sellele annab Ta uut jõudu ja valgust oma elu parandamiseks.

Laseme endale meelde tuletada, kas oleme Jumalale südamest tänu toonud oma vabaduse, iseseisvuse ja rahu eest. Kas meie kõrged riigimehed on selle peale mõelnud? Kas nad on rahva tähelepanu sellele juhtinud? Taluperemehe härg tunneb tõesti paremini oma peremeest ja tema sõime ning on temale tänulikum kui suurem osa eesti rahvast oma Jumalale.

Asutava Kogu avamisel kiideti ja tänati üksteist, kuid unustati seejuures, et inimese tee ei olene temast enesest (Jr 10:23). Jumal on andnud rahvale üksmeelt võitlustes ja on võiduks kaasa aidanud. Ikka enam ja enam unustatakse meie suurtel laulupidudel Jumalale tänu ja kiitust tuua. 1928. a. üleriigilisel laulupeal ei kavatseta Jumala auks enam ühtegi tänu ega kiituse laulu ette kanda. Jumal aga armastab tänu ja kiituse laule. Muusikamehed, ärge siis imestage, et teie asi tagurpidi läheb ning peate ühe pettumuse teise järel üle elama, nagu te seda oma muusikalehes kaebate. Mida mõtleksite oma lastest, keda olete kasvatanud, koolitanud, jalule aidanud ja kes pärast seda teist üldse ei hooli?

Tuletame meelde oma pühi, aastapäevi, lõikuspühi, ristseid, pulmi, jne. Üksteise ülistamine, söömine, joomine ja lõbud on meie päevil ebajumalad, keda teenivad nii noored kui vanad, nii riigimehed kui ka kodanikud. Paljud pühad ja peod on kujunenud sõna otseses mõttes prassimiseks ja trallitamiseks, üksteise ja Jumala ärritamiseks, mis sageli narrusteni ja Moolokile inimohvrite toomiseni lähevad. Me unustame, et Jumal on vilja kasvada lasknud, kätetööd õnnistanud, rahu kindlustanud. On unustatud tõsine, pühalik tänapalve ja püha rõõm.

Teised kaebavad, nutavad ja norutavad kui kõrkjad tuule käes, nagu oleks seda Jumalale tarvis. Kuid Jumal põlgab seda. Meie Jumal on rahu ja rõõmu Jumal, kes täidab siirast südamest tulnud palveid, kui teenime Teda nii, nagu Tema seda tahab, vt Js 58:1-11; Jk 1:27; Mt 25:35-36.

Eks ole meil neid, kes tööliste palga kärpimisega, pettuse ja võõra vara omandamise teel üleöö rikkaks tahavad saada ja ongi rikastunud. Meil on küllalt näiteid, kus töölistele kasina vakaga palka on makstud.

Riigikogus, omavalitsustes ja ajakirjanduses on omavaheline purelemine, üksteise pilkamine ja valitsuse kukutamise katsed lausa läilaks läinud. Kirjanduse, kinode, teatrite, kriminaal- ja seksuaalromaanide kaudu külvatakse mürki, mis hävitab rahva hinge õrnemad tunded ja paremad aated. Me kanname vastutust Jumala ja inimeste ees. Kas jõuame kord vastutada nende inimhingede eest, keda oma eeskujuga langemise ja hukatuse teele oleme juhatanud? Jumal tahab oma sõna kohaselt meie käest iga tühja sõna pärast aru pärida. Kas suudame Tema ees seista?

Eks viida kohati veel praegugi paganatele Jumalariiki ja kultuuri tule ja mõõgaga. Nõnda toodi seda ka Eestisse. Inglise riigimees Lloyd George tähendas oma 1926. a. sügisel Bradfordis peetud kõnes: "Lääne tsivilisatsiooni kaitse ettekäändel tahetakse kauges idas sõjakellasid helisema panna. Kõik välismaalased Hiinas kannatavad praegu ainult oma isikliku saagihimu pärast." ("Vaba Maa" nr. 289, 1926. a.)

Paljudel juhtudel kogutakse Jumalariigi heaks raha niisuguste abinõudega, mis inimesi langemisele viivad: igasuguste tantsude, ballettide, loteriide, ameerika oksjonite, jne. abil. Inimestes tekitatakse hasart ning nad kaotavad tasakaalu ja kulutavad rohkem kui nende jõud lubab. Nad lahkuvad pidudelt ja loteriidelt kibestunudena. Sageli on tagajärjeks ka perekonnatülid. Otstarve ei pühenda abinõud. Jumal ei õnnista kõverusega kogutud raha.

Vaimulikud, vaeste ja laste eest hoolekandjad, õpetajad, haiglate ja vanglate juhid, advokaadid ja kohtunikud, kas olete oma hoolealused eluvee allikale juhatanud, kust nad eluks jõudu võivad ammutada? Kas olete oma hoolealuste hingedesse süvenenud ja nende eksituste, kurbuse, rõhutuse, haiguste ja meeleheite põhjuste üle järele pärinud? Kas olete nende närtsivat ja ahastavat hinge kinnitanud ja toitnud, nii nagu Kristus seda nõuab?

Kõik teie iseenesest targad, omal jõul eluuuendajad, arad, valguse ja värske õhu järele ohkajad! Oh teie salalikud! Teie teate, kust valgust ja õhku võib leida. Te ei otsi seda ise ega juhata seda ka teistele. Kui Kristus ei võinud iseenesest midagi teha, siis veel vähem võite teie midagi ilma Kristuseta teha, Jh 5:30; 15:5.

Teie usute, et teadus, kunst, raha ja lõbud on eluõnne allikad, mis aitavad teil elust ja surmast läbi minna.

"Kisendage siis oma jumalate poole, kellele te ohverdate ja oma elu ohvriks olete toonud. Need ei suuda teid õnnetuse ajal päästa," ütleb Jumal, vt Jr 11:12.

"Aga igaühe, kes iganes minu ära salgab inimeste ees, tema salgan ära ka mina oma Isa ees, kes on taevas" (Mt 10:33).

Te mitmesuguste nimetustega ristikoguduse esindajad! Miks te üksteist põlgate ja purelete? Miks te Kristuse tunnistajatele oma kiriku ukсед sulgete? On teil karjamaa kitsas või toitu vähe? Mis üle jääb, tallate oma jalgadega ära, vt Hs 34:18-21.

Kas see on armastus ja üksmeel, mida Kristus oma riigi töötajatel nõuab? Karjased on totraks läinud ja Jehoovat ei ole nad nõudnud. Seetõttu ei ole nad targalt oma asju ajanud ja kõik nende kari on laiali pillutatud, vt Jr 10:21.

On rõõmustav, et sellest on ka vaimulikud ise hakanud aru saama, mida tunnistab 1925. a. Stockholmis peetud ristiusu maailmakonverentsi läkitus ristikogudusele, vt "Protestantline Ilm" nr 9, 1925. Andku Jumal kõigile hingekarjastele õiget arusaamist ja jõudu Kristust järgida.

On teatud liiki inimesi, kes end usklikeks nimetavad, kõrgilt teiste peale alla vaatavad ja Jumala päeva ootavad. Kuid Jumal küsib neilt: "Milleks teile Jehoova päev?" Vt Am 5:18; Jl 2:11.

Sa usaldad iseennast ja inimesi palju rohkem kui Jumalat ja Tema Poega, kes küsib: kas oled maailmale valguseks või komistuseks? Kas kannad usu vilja, millest maailm ja Jeesus sinu usku tunda võivad? Vt Mt 10:8; 25:35-36; Gl 5:22; Jk 2:14. Jeesus ütleb: "Mitte igaüks, kes mulle ütleb: 'Issand, Issand!', ei saa taevariiki; saab vaid see, kes teeb mu Isa tahtmist, kes on taevas" (Mt 7:21). Vastasel juhul kuuled Jeesuse vastust: "Ma ei ole teid kunagi tundnud, minge ära minu juurest, te ülekohtutegijad!" (Mt 7:23).

Seepärast katsuge end läbi, et teid uskmatauteks usklikeks ei ristitaks, 1Tm 5:8; Lk 9:40-41.

Jumal küsib otsustavalt: "Kas tahate varastada, tappa, abielu rikkuda, valet vanduda ja suitsutada Baalile ning käia teiste jumalate järel, keda te ei tunne, ja siis tulla ning seista minu ees selles kojas, millele on pandud minu nimi, ja öelda: "Me oleme päästetud!" (Jr 7:9-10). Kas sinu vahekord Jumalaga on korras?

Kui teete Mulle vastuoksa, siis tahan ka teile vastuoksa teha

(3Ms 26:23-24)

Punase joonena käib Piiblist läbi Jumala kindel tahtmine inimsugu paremuse poole juhtida, inimestele oma varaaitu avada, neile sõbraks olla ja neid enese sarnaseks kasvatada. Inimsugu tahab aga käia oma rada. Jumal kui kõige Looja, kogu maailma Valitseja, headuse, helduse, truuduse, õiguse ja armastuse Isa nõuab korda. Kui inimene vabatahtlikult Jumala korrale ei allu, siis võtab Jumal surveabinõud kasutusele. Seda teeme ka oma sõnakuulmatute laste suhtes. Samuti võtab valitsus teise isiku ja riigikorra vastu eksijate suhtes tarvitusele mitmesuguseid surve- ja karistusabinõusid. Jumal on pika meelega ja kannatlik, mis viib meid sageli arvamisele, et Jumalat nagu polekski või justkui salliks Ta ülekoht. See on ekslik arusaam. Jälgige Piiblis Jumala õpetusi, manitsusi, noomimisi, ähvardusi ning pange tähele igapäevast elu. Te leiate kindla korra ja vastavuse ning mõistate, et midagi ei sünni maailmas juhuslikult või mõttetult. Nii nagu Jumal Adamale paradiisis ütles: "Päeval, mil sa sellest sööd, pead sa surma surema" (1Ms 2:17), järgnes sellest keelust üleastumisele lahutus Jumalast ja paradiisist väljaajamine. Ka kaasajal toob jumalikest käskudest üleastumine kaasa igasugust viletsust, karistusi ja lõpuks lahutuse Jumalast.

Jumal ütleb: "Ma olen teile aegsasti rääkinud ja rääkinud, aga teie ei kuulanud, ja olen teid hüüdnud, aga teie ei vastanud" (Jr 7:13). Sellepärast ütleb Jehoova nõnda: "Vaata, ma toon neile õnnetuse, millest neil pole pääsu; ja kui nad kisendavad minu poole, siis ma ei kuule neid" (Jr 11:11-12).

"Siis vaata, ma teen sellele rahvale veel imet - imelikul ja kummalisel viisil: tema tarkade tarkus kaob ja tema arukate arukus peidetakse" (Js 29:14).

Jumala hoiatusi ja ajamärke tähele pannes leiame, et Jumal on asunud oma ähvardusi teoks tegema. 3Ms 26:13-46 on loetletud rida karistuse astmeid, mida oleme üle elanud. Võtke Piibel ja võrrelge oma elu sellega!

5Ms 28:14-68 jätkub karistuste nimekirja. "Aga kui sa ei kuula Issanda, oma Jumala häält, ei pea hoolsasti kõiki tema käske ja seadlusi, mis ma täna sulle annan, siis tulevad su peale kõik need needused ja tabavad sind." Vaatleme neist mõningaid, mis on seotud meie kaasaja majanduslike ja ühiskondlike probleemidega.

"Jehoova lööb sind hullumeelsusega, sõgedusega ja meeltesegadusega", s. 28. Viimase 100 aasta jooksul on nõdrameelsete, närvihaigete ja hüsteerikute arv mitmekordseks kasvanud.

"Sa kihlud naiseaga, aga teine mees häbistab tema", s. 30. See on igapäevane nähtus.

"Jehoova lööb sind kurjade paisetega su põlvedel ja reitel, millest sa ei parane, jalatallast pealaeni", s. 35. Eks ole meil süüfilist ja muid parandamatuid haigusi, mis kõiki kehaosi tabavad ja järgmisele põlvele edasi kanduvad.

"Jehoova viib sinu ja su kuninga, kelle sa enesele tõstad, ühe rahva juurde, keda ei ole tundnud ei sina ega su vanemad, ja seal sa teenid teisi jumalaid — puust ja kivist", s. 36. Eks ole Eestist mitmeid ootamatult ja vastu oma tahtmist Venemaale saadetud. 1920. a. oli neid üle 100 inimese korraga. Paljud kommunismi pooldajad on ise Venemaale läinud, sealhulgas ka minister Ado Birk, mis Jumala Sõna tööks teeb.

"Sa viid küll palju seemet põllule, aga saad koguda pisut, sest rohutirtsud õgivad selle", s. 38. Tänapäeval on see üleüldine kaebus.

"Sa istutad ja harid viinamägesid, aga veini sa ei saa juua ega talletada, sest ussid söövad marjad", s. 39-40. Meie aiapidajad ei vaidle sellele vastu. Möödunud aastal tulid veel hoburästad ussidele appi, kes paljudes aedades marjapõõsad ja kirsipuud täiesti paljaks söid.

"Võõras, kes su keskel on, tõuseb üha kõrgemale sinust, sina aga vajud üha madalamale. Tema laenab sulle, aga sina ei saa temale laenata; tema saab peaks, aga sina jääd sabaks", s. 43-44. Eks ole mitmed ärimehed, taluperemehed ja nende pojad oma sulaste käest raha laenanud, seni kui äri või talukoht

sulasele on läinud ning sulane peremeheks ja peremees sulaseks saanud. See on sündinud põhjusel, et "sa ei ole teeninud Issandat, oma Jumalat, rõõmuga ja heast südamest kõige külluse eest", s. 47.

"Sellepärast et Siioni tütreid on upsakad, käivad kange kaelaga ja pööritavad silmi, käies astuvad tippamisi ja kuristavad jalarõngaid, teeb Issand Siioni tütarde pealae kärmaseks ja Issand paljastab nende häbeme. Sel päeval võtab Issand ära toredad jalarõngad, laubaehed ja kaelakeed, kõrvarõngad, käevõrud ja loorid, peamähised, sammuahelakesed, rinnavööd, lõhnatoosid ja amuletid, sõrmused ja ninarõngad, riided, pealisrüüd, suurrätikud ja kukrud, peeglid, särgid, peakatted ja hõlsted. Ja siis sünnib, et palsamilõhna asemel on kõdunemise lehk, vöö asemel nõör, palmitud juuste asemel paljas pea, peene lõuendi asemel kotiriidest kate, ilu asemel põletusmärk. Su mehed langevad mõõga läbi ja su sangarid sõjas" (Js 3:16-25). Kas ei käi tänapäeval avalikud naised sunni viisil oma häbet arstidele näitamas, ja teised oma häda pärast. Kõigi nende lõpptulemus on närvinõrkus ja hullumaja, kus juuksed maha lõigatakse ning rahustamiseks kotiriidest kuub selga pannakse.

"Sest vaata, Jumal, vägede Jehoova, võtab Jeruusalemmalt ja Juudalt toe ja toetuse, kõik leiva- ja veetoed, sangari ja sõjamehe, kohtumõistja ja prohveti, ennustaja ja vanema, viiekümnepealiku ja lugupeetud mehe, nõuniku, osava meistri ja lausuda oskaja. Ja ma panen poisid neile vürstideks ning lapsed valitsevad nende üle. Siis hakkab rahvas isekeskis rõhuma, üks ühte ja teine teist, noor tõuseb vana vastu ja väärutu auväärse vastu. Kui vend haarab oma isakojas vennast: "Sul on kuub, ole meile juhiks ja võta see rusuhunnik oma käe alla!", siis tõstab too selsamal päeval häält, öeldes: "Ei ole minust haavasidujat, mu kojas ei ole leiba ega kuube: ärge pange mind rahva juhiks!" Sest Jeruusalemm komistab ja Juuda langeb, kuna nende keel ja teod on Jehoova vastu, et trotsida Aulise silme ees. Nende näoilme tunnistab nende endi vastu, nad kuulutavad oma pattu salgamata otsekui Soodom. Häda nende hingede! Sest nad teevad iseendile kurja. Õelge õigele, et tema käsi käib hästi, sest nad saavad süüa oma tegude vilja! Häda õelale! Tema käsi käib halvasti, sest ta kätetöö tasutakse talle" (Js 3:1-11).

See on selge pilt meie praeguse riigi ja rahvamajanduse poliitikast ning kõlbelisest elust. Meilgi on paljud "toed katki murtud". Kõik kaeblevad — töösturid, kaupmehed, ajakirjanikud, poliitikud, põllumehed, tööliselised, muusikud, haridustegelased ja vaimulikud. Igaüks hädaldab omal moel ja märgib, et nõnda edasi minna ei või.

"Pööret on tarvis," hüüavad kõik. Meil on targad riigi sepad ja toed järsku surma läbi katki murtud, näiteks lugupeetud riigimees J. Poska — ajal, mil teda isamaa kasuks väga tarvis oleks olnud. Oma eluaastate järgi oleks ta küll võinud veel töötada. Poliitiliselt lavalt on kadunud vilunud riigimehed. Alles hiljuti saadeti üks täievoliline minister pilke ja naeru saatel Venemaale Eestit esindama. Eks ole meil poisid vürstideks ja valitsejateks olnud, kes naeruväärselt on valitsenud. Eks ole meil riigikogus vaevalt põlvpükstest välja kasvanud poisse, kes on vanemate lugupeetud ja austatud riigitegelaste vastu halvaks panu ja pilkamisega välja astunud. Lehitsege riigikogu protokolle ja meie ajakirjandust, siis näete. Nii mõnigi mees ütleb oma sõbrale: "Sul on hea suuvärk ja riided seljas, mine riigikokku või valitsusse ja paranda meie viletsat olukorda." Ka praegu on meie riigikogus isikuid, kes teatavad, et nemad valitsusse ei lähe, sest teavad, et asja parandamine ei ole nende võimuses, vt M. Martna uusaastasoo, "Vaba Maa" nr. 306, 1926.

Jah, iga rahvas on oma valitsust väärt. Kui tahame paremat valitsust, peame enne iseennast parandama. Siis annab Jumal meie valitsusele rohkem üksmeelt, mõistust ja tarkust riigielu juhtida.

"Vägede Jehoovalt tuleb sulle katsumine äikese, maavärisemise ja suure mürinaga, tuulispea ja marutuulega ning hävitava tuleleegiga" (Js 29:6).

Need ähvardused täituvad meie silme ees iga päev. Meil Eestis on kohati liiga palju vihma ja vett. Möödunud aastal tegi liigvesi Petseri pool suurt kahju. Pikne ja torm tegid kahju septembrikuus. Ajalehed toovad iga päev teateid looduskahjustest. Paari aasta eest oli suurem maavärisemine Jaapanis, kus hävis mitu linna ja surma sai mitu tuhat elanikku. Jaapanlased tunnistasid selle Jumala nuhtluseks patu pärast.

Kevadel olid Poolas ja Itaalias suured veeuputused, detsembris taas Ameerika Ühendriikides ja Indias, mis suuri kahjusid sünnitasid. Detsembri lõpus valitses Prantsusmaal ja Hispaanias nii kange külm, nagu seda seal kunagi varem pole olnud, "Vaba Maa", nr. 303, 1926. Igaüks peab tunnistama, et looduse väed on nagu segamini paisatud ja mässama hakanud. Näiteks kirjutas 30. detsembri "Vaba Maa":

"7. septembril on kole taifuun kesk Jaapanis teinud koledat hävitustööd.

20. septembril oli hävitav torm Floridas. Üle 1000 inimese sai surma ja mitu tuhat haavata. Linnas varisesid majad kokku. 40 000 inimest on peavarjuta. Miami sadamas hävines 150 laeva. Viljad on hävitatud. Mehhiko lahes möllab torm ja teeb kahju.

5. oktoobril oli tormi katastroof Itaalias. Brindisi ja Lecce vahelised maakohad on tormis hävitatud, põllud on 1,5 meetri sügavuselt vee all. Viljad ja viljapuuaiad on hävitatud. Kahjud tõusevad miljonitesse liiridesse. Ühendriikide idapoolses osas on kuumust 40 pügalat, kuna samal ajal on Montones kange külm. Idaho ja Wyomingi piirkondades on kuue jala paksuselt lund sadanud. Kari on hulgaliselt hukkunud. Rikkas Manitole orus hävines viljasaak 12 miljoni dollari väärtuses.

23. oktoobril tegi torm Kuuba saarel Havannas maatasa 10 linna ja 10 küla. Surma sai 600 ja vigastada 9000 inimest.

31. oktoobril olid rasked lumetormid, äikesed, rahesajud Prantsusmaa Brestis, Quessantis, Manbeuge'is, Ülem-Loire ja Ülem-Sovoy piirkonnas, Freiburgi ümbruses, Mannsdorf-Niederlinde raudteeliinil, Ameerika ida-rannikul Massachusetts'is, Birginiani ja New Yorgi linnas.

8. detsembril oli New York lume all, 121 laeva jões kinni külmunud, kange külm, mitu inimest ära külmunud.

14. detsembril põles Jaapanis ära Numashu linn. Austraalias on kohutavad metsapõlemised. Tuli on hävitanud külad ja viljad. Kahjud on suured. Jaava saarel oli maavärisemisi.

15.-30. detsembrini olid Euroopas ja Ameerikas enneolematud tuisud, külmad, veeuputused ja maavärisemised, mis palju kahju sünnitasid, viljasid, linnu ja laevu hävitasid ning palju inimohvraid nõudsid."

Jumal ähvardab Piiblis inimesi lindude, rohutirtsude ja metselajatega. Niisuguseid karistusi elas 1926. aastal üle Venemaa, mille all riik ja rahvas raskelt kannatas.

Küsige minu käest tulevasi asju

(Js 45:11)

Jumal on inimkonnale oma ligiolu ilmutanud küll Vaimus, küll väes, hädas ja viletsuses, tuules ja tormis, armastuses ja vihas. Ta tahab inimesi kui kana oma poegi tiibade alla koguda, soojendada ja varjata kõige eest. Ta hüüab: "Ärka üles, kes sa magad!" (Ef 5:14). Kuid inimkond norskab. Ta ei kuule Jumala tasast manitsevat häält ega kutsumist. Jumal peab inimsugu kõuega äratama, tuule, tormi, vee, rahe ja tulega ähvardama ning karistama. Uskmatud inimesed targutavad Jumala olemasolu ja selle üle, mida Ta võib teha. Nad tunnevad hirmu ja ahastust tuleviku pärast. Ka selles on Jeesuse ettekuulutus tõeks läinud: "Inimesed jäävad hingetuks maailma peale tulevate sündmuste kartuses ja ootuses, sest taeva vägesid kõigutatakse" (Lk 21:26-27, Mt 24:25-27).

"Ja päikeses ja kuus ja tähtedes on siis tunnustähti ja maa peal on rahvastel kitsikus ja nõutus merekohina ja veevoogude pärast" (Lk 21:25, Jl 2:10; 3:4; 4:15).

Juba toovad ajalehed teateid uute enneolematute loodusnähtuste kohta. Nii kirjutab "Vaba Maa" 12. detsembril 1926. a.: "Pariis pilkases pimeduses: Pariis 10. dets. Täna kattis Pariisi haruldaselt paks udu. Päev oli nii pime kui talvine öö. Kõige tihedam oli udu kesklinnas. Uulitsaid valgustati tuledega. Kell 11.15 kustusid kesklinnas tuled elektririkke pärast. Tuli gaasi ja muid valgustusvahendeid tarvitusele võtta. Kõige suurem oli segadus börsi ees pimeduse pärast. Rehkendati akende all ja võrede ees viletsate gaasi või õlitulede valgusel. Suured bulvarid olid täiesti pimedad. Elekter sai korda alles kell 14.30. Öhtuks ei olnud udu sugugi veel lahtunud. See nähtus on Pariisis täiesti enneolematu."

Samuti kirjutavad lehed taudidest nagu gripp, mis isegi Rahvasteliidu liikuma pani; enneolematutest külmadest Hispaanias, Prantsusmaal ja Ameerikas, mis palju vilja ja loomi hävitas ning suur kahju tegi. Loodusteadlased ennustasid külmasid juba oktoobris ette, mis on tingitud päikesepolekkide maksimaalperioodist, kuna viimsed on omakorda seotud magnetormidega, mis kõik varasemad samalaadsed nähtused üle trumpavad, vt "Vaba Maa" nr. 253 1926. Kui vaatleme tõsiselt kaasaja sündmuste ja loodusnähtuste peale ning võrdleme neid Piibliga, siis leiame, et maailm elab mingis karistuse ajajärgus ja läheneb veel suurematele ja õudsematele sündmustele. Jumal tahab sundida nende raskuste läbi inimesi järele mõtlema, et on olemas üks Jumal, kes juhib rahvaste saatust ja võitleb tõe ning õiguse eest. See Jumal karistab ülekohtu, valmistab rahvaid ette parema tuleviku tarvis ning lahutab

jumalakartlikest need, kes meelt ei paranda. Kui see inimese võimuses oleks, siis laseks nii mõnigi ülekohtu pärast taevast tuld ja tõrva maha sadada. Kuid Jumal ütleb: "Aga minu mõtted ei ole teie mõtted, ja teie teed ei ole minu teed ... nõnda on ka minu sõnaga, mis lähtub mu suust: see ei tule tagasi mu juurde tühjalt, vaid teeb, mis on mu meele järgi, ja saadab korda, milleks ma selle läkitasin" (Js 55:8-11).

Siit selgub, miks nii paljude Piibli kuulutuste täitumine viibib. Jumal on oma rahvaga kannatlik ja annab patust pöördumiseks aega. Niinive linna rahvas pöördus prohvet Joona kuulutuse peale, kuid 256 aastat hiljem, mil rahvas oli Jumala ähvardused unustanud, täitusid need siiski täpselt ning Niinive hävis täielikult. Neile, kes Jumalaga alalises osaduses on, antakse mõista taevariigi salajasi ja tulevasi asju, vt Mt 13:11; Jh 15:15; Am 3:7; 4:13; 1Ts 4:13. Uskmatud inimesed neid asju muidugi ei mõista ega usu. Neile on see rumalus. Kristus ise ütleb: "Kuuldes te kuulete ega mõista, vaadates vaatate ega näe" (Mt 13:14).

Selle Kristuse ütluse paikapidavust illustreerib Eesti välisministri Fr. Akeli kirjutis 1926. a. 31. detsembri "Vabas Maas": "Algavaks uueks aastaks ennustatakse mitmeid katastroofe küll maal küll poliitikas. Meie ei ole ennustususklikud ja astume sirgelt uude aastasse." Kuid juba samas ajalehes ning ka järgnevatel oli teateid suurtest looduskatastroofidest.

Ajaloo kestel on paljud valeprohvetid, diplomaadid ja riigijuhid oma valesid katta püüdnud, sealjuures isegi Jumala nimel rääkinud ning rahvast omakasupüüdliselt pimedas hoidnud ja valele teele juhatanud. Seda tehti Iisraeli õitsengu ajal ja seda nägime enne ilmasõda, millele ka häda järgnes. Samuti kuuleme ja näeme neid asju ka praegu. Jumal aga tahab kindla käega korda luua, öeldes: "Häda jõledaile prohvetile" (Hs 13:3).

"Nõnda ütleb Issand nende prohvetite kohta, kes eksitavad mu rahvast, kes hüüavad: "Rahu!", kui neil on hammaste vahel midagi närida, aga kuulutavad sõja sellele, kes ei pane neile midagi suhu" (Mi 3:5-11).

Võtke vaevaks sellesse süveneda, siis leiate siit kindlat tõde ja tõsiseid hoiatusi ka meie aja diplomaatidele. Praegu tehakse Rahvasteliidus rahu heaks ilusaid sõnu, kuulutatakse maailmale rahu ja nõutakse selle eest kõrget palka, kuid tagaselja spioneeritakse ja valmistatakse sõjaks. Sel ajal kui Prantsusmaa ja Saksamaa maailma rahu kindlustamiseks Rahvasteliidus teineteisel kätt surusid, pöördus Leedu appihüüdega maailma rahvaste poole, et Poola valmistub kallaletungiks. Samuti hoiatas Lloyd George alles hiljuti sõjaohu eest Hiinas. Prof. A. Piip kirjutab "Vabas Maas" nr. 303, 1926. a: "Kuid täna, Jõulu eel, lubatagu meil vähemalt loota, ühes Jõulu õnnesooviga, et juba nüüd on inimkond välja jõudnud püsiva rahuni." Samas numbris räägitakse aga Saksa-Poola spionaažist ja Rahvasteliidu petmisest tema usaldusmeeste poolt; Hiinas ja Nikaraaguas lüüakse lahinguid.

Inglased on Indias endale valekristuse Krišna Murti leidnud, keda nad ilmunud Kristusena kasvatavad ja koolitavad, vt Mt 24:23-24. Pange tähele, mida Kristus ise selle kohta ütleb: "Aga kui kõik see hakkab sündima, siis ... tundke, et Jumala riik on lähedal" (Lk 21:28-31; 17:20-21). Kes mõistab, see mõistku ja kellel kõrvad see kuulgu, kui Jeesus hüüab: "Parandage meelt, sest taevariik on lähedal" (Mt 4:17). "Sina viid inimese jälle põrmu ja ütled: "Tulge tagasi, inimlapsed"" (Ps 90:3).

Lugeja, mida toob tulevik isiklikult sulle? Kui sa seda veel ei tea, siis küsi seda Jumala käest.

Issand teeb oma otsuse tõeks maa peal

(Rm 9:28)

Nädalaleht "Esmaspäev" nr 16, 1927. a kirjutab järgnevalt: "Laialdane uurimistöo Pühal Maal, mille katkestas ilmasõda, on nüüd käimas juba aastaid uue energiaga. Praegusel ajal on üksi Palestiinas tegevuses kaksteist piibliuurijate ekspeditsiooni. Peaaegu iga kuu teatatakse leidudest, mis heidavad uut valgust väljapaistvatele isikutele Uuest ja Vanast Testamendist ning tõendavad ootamata täpsusega Pühakirja jutustusi. Lühidalt, Vana Testamendi oluline osa langeb täiesti ühte moodsa teaduse uurimustega."

Kahjuks on ristiusu esindajad oma õpetuse ja eluga Jumala armastuse ja Kristuse õpetuse peale musta varju heitnud. On kadunud tõsised ja elavad Jumala ja Kristuse tunnistajad. Kuid tänu Jumalale, Tema on ise selle eest hoolitsenud, et Tema armastus ja teod sõnas, kirjas ning arheoloogias, teaduses ja igapäevases elus tõestamist leiavad.

Kui minevik ja olevik kaheldamatu tõde on, siis võime pühakirja ka tuleviku kohta uskuda.

Nähes ülekohut, elujõu raiskamist, Jumala salgamist ja sagedast teotamist küsivad paljud: "Kus oled Sina, Jumal? Miks Sa lased seda kõike sündida?" Teised jälle nurisevad, et Jumal on tige ja pahane, paneb inimestele ilmaasjata raskusi peale, karistab ning saadab nad hukka. Samaseid mõtteavaldusi võib kuulda igal pool. Siin peame aga mõistma, et inimene ei saa Jumalale käsku anda, nii nagu savikamakas ei saa öelda potissepale: "Miks sa mind nõnda sõtkud?" Samuti ei ole ühtegi õiget inimest Jumala ees, kes võiks teiste üle kohut mõista, kui ainult need, kes Kristuse järel käies ja ennast ära salates Kristuse lunastustöö läbi selleks on tõstetud. Nende kõne Jumalaga on teistsugune. Nemad ütlevad: "Issand, Sa oled suur, vägev, püha! Sa oled väärt võtma au ja kiitust. Sinu kohtumõistmised on õiged." Jah, nad on õiged, tunnistavad kord kõik inimesed, kes Tema kohtu ette tuakse.

Lugeja, kas sina oled laste isa või ema? Mida teed sina, kui ühed sinu lastest teisi peksavad, taga kiusavad, ülekohut teevad, sinu keeldu ei kuula ja sind isegi teotavad ja põlgavad?

Jumal on sind kõige sõbralikumalt elus aidata katsunud, töötanud avada sulle oma varaaitu. Sa oled Tema heldust ja headust maitanud. Jumal on sind õpetanud, manitsenud, noominud ja karistanud. Kuid kõige peale vaatamata oled sa kurdiks ja vastupanijaks jäänud. Sa vihkad ja põlgad teisi, valetad, varastad, raiskad lihahimus oma elujõudu ja rikud sellega Jumala poolt antud tervist. Sa salgad, põlgad ja teotad Jumalat. Jumalal jääb veel üle ainult äärmuslikke abinõusid kasutada oma au kaitseks ning ahastuses inimesoole hüüda:

"Ärgake, te joobnud, ja nutke ... Sest mu maa kallale on tulnud vägev ja arvutu rahvas. Nende ees värisevad rahvad, kahvatuvad kõik palged. Nende ees väriseb maa ... Ja Jehoova laseb oma häält kõlada oma sõjaväe ees, sest tema leer on väga suur. Tõesti, vägev on tema käsutäitja, sest Jehoova päev on suur ja väga kardetav, kes suudaks seda taluda?" (Jl 1:5-6; 2:6, 10-11).

"Ma mõtlesin: Küllap sa kardad mind, küll sa võtad õpetust, et tema eluaset ei kaotataks; et sa peaksid meeles kõike, mis ma talle käsuks olen andnud. Aga ometi olid nad agarad tegema kurja kõigi oma tegudega. Seepärast oodake mind, ütleb Jehoova, päeva, kui ma tõusen saagile! Sest minu õigus on koguda rahvaid, koondada kuningriike, et valada nende peale välja oma meelepaha, kogu oma tuline viha, sest mu püha viha tules peab hävima kogu maa" (Sf 3:7-8).

"Ja ma pööran oma palge nende vastu: nad on pääsenud tulest, aga tuli sööb nad. Ja te saate tunda, et mina olen Jehoova, kui ma pööran oma palge teie vastu. Ja ma teen maa lagedaks, sellepärast et nad on olnud täiesti truuduseta, ütleb Issand Jumal" (Hs 15:7-8).

"Seepärast teen minagi su haigeks, pekstes sind ja laastates sind su pattude pärast. Sa sööd, aga sa ei küllastu ja su kõht jääb tühjaks. Sa paned küll kõrvale, kuid ei saa seda päästa, ja mida sa päästadki, selle ma annan mõõga kätte" (Mi 6:13-14; Sf 1:8-9,13,17-18; Hg 2:22).

"Ükski ei või venna eest anda luna ega tema eest maksta Jumalale lunastushinda" (Ps 49:8-9). "Kas saab keegi ennast peita peidupaikadesse, ilma et mina teda näeksin? ütleb Issand." (Jr 23:24).

Ükski ei või teist päästa. Pääsevad ainult need, kes Jumalale meelepärased on, vrd Hs 14:13-21.

"Inimesepoeg, mis kõneviis see teil on Iisraeli maal, et te ütlete: "Aeg venib pikale ja kõik nägemused lähevad tühja"? Seepärast ütle neile: Nõnda ütleb Issand Jehoova: Ma lõpetan selle kõneviisi ja nõnda ei kõnelda enam Iisraelis. Ja ütle neile: Ligidal on aeg ja kõigi nägemuste täitumine ... Seepärast ütle neile: Nõnda ütleb Issand Jumal: Ei viibi enam ükski mu sõna. Sõna, mis ma ütlen, läheb täide, ütleb Issand Jehoova" (Hs 12:22-23,28).

Jumala ähvarduste peatset täidminekut ennustab ka Saksa õpetlane Rifling oma brošüüris "Tuleviku sõja koledused", kus ta muuhulgas kirjutab: "Uus ilmasõda ei saa põrmugi sarnanema 1914 - 1918. a. sõjale. Uue sõja iseloomustavaiks joonteks on haruldaselt kerge kallaletung ja haruldaselt raske kaitse. Kallaletungi edu on juba ette kindlustatud, mitte- kordaminekut ei saa üldse olla. Kaitse on aga määratud nurjaminekule. Kallaletungijal on käes gaas — mürk, kaitsjal ainult vastumürk. Kallaletungija võidab, kaitsja võib kõige paremal juhul vigastustega pääseda. Võidetud maa laastatakse täiesti. Mida annab võit võitjale? Laipadest külvatud kõrbe. Ja see kõik võib sündida lähemas tulevikus - juba 1932. a. 1929. aastaks suudetakse teostada 50 protsenti ülesandest" ("Vaba Maa", nr. 196, 1926). Ka Ameerika kirjanik Hektor C. Byvates kirjutab suurest sõjast 1931 -1932. aastal, vt "Rahva Sõna" nr 30, 1927. Mitmed usumehed kuulutasid juba paarikümne aasta eest suuri muutusi ja Jumala sekkumist aastatel 1932-1933, vrd. Jl 2:1-10; 1:5-20. Sõda kardavad ka poliitikategelased. Nõnda kirjutab 1927. a. väljavaatest rahule Briand: "Oleks kuritegelikuks meelituseks praegu uskuda uue Euroopa sõja võimalikkusse. Sarnane sõda

hävitats võitjad ja võidetud." Stresemann deklareerib, et juhtumisel kui Prantsusmaal ja Saksamaal kõik võimu juures olevad isikud mõtleks nii kui Briand ja tema, siis väga kerge oleks Euroopas stabiilset rahu luua. Kahjuks aga tulevat arvestada ka teistsuguste meeleoludega" ("Vaba Maa" nr 1, 1927).

"Kogunege ja olge koos, häbitu rahvas, enne kui tuleb määratud päev, mil lendate ära kui aganad, enne kui teie peale tuleb Jehoova tuline viha, enne kui teie peale tuleb Jehoova vihapäev! Otsige Jehoovat, kõik alandlikud maal, kes te teostate tema õigust! Otsige õiglust, otsige alandlikkust, vahest leiate varju Jehoova vihapäeval!" (Sf 2:1-3)

"Ja kui see rahvas või prohvet või preester sinult küsib, öeldes: "Mis on Jehoova ennustus?", siis vasta neile: "Te olete mulle koormaks ja ma tõukan teid ära, ütleb Jehoova."" (Jr 23:33).

Kas sa oskad ette kujutada, mis sünnib siis, kui Jumal inimeste südametunnistuse noomimise ja trööstimise lõpetab ning inimesed maha jätab?

See on elu täis ülekohtu, vägivalda, ülbust ja vägistamist, kus miski asi enam puutumata ja püha ei ole. Täis ahnust ja meeleheidet on see aeg, kui Jumal enam palvet ei kuule ega vasta. Kogu elu muutub hullumajaks ja põrguks, kus inimesed ahastuses ja meeleheites ei tea, mis nad teevad. Paljud ei leia isegi surma.

Olen hoolekandepraktikas leidnud inimesi, kes juba maises elus lootusetult tulevikku vaatavad, tundes ahastust ning isiklike ja ühiskonna võimete täielikku pankrotti. Nad ei saa Jumalalt abi ega saa neid ka teised inimesed aidata.

Häda sulle, oh Jumala laps, kes sa kord olid valgustatud ja hiljem Jumala kutsele kurdiks oled jäänud ja Jumala Vaim sinust lahkub nagu Ta Saulist laikus. Sinus võtab kurat eluaset, kes sulle hirmu teeb ja tegudele kihutab, mida sa mitte teha ei taha, Mt 12:43-45; 1Sm 16:14; 28:5-25; 31:1-7; Rm 1:21-32; 2:9; Hb 10:31-36; 6:4-6; 2Pt 2:20-22.

Häda Kristuse ja Jumala salgajatele, Kristuse lunastustöö ja Tema armu põlgajatele, sest teid ei saa keegi parandada ega jää ühtegi lunastushinda, mille eest Jumala vihapäeval võiksite end lunastada, Mt 16:26; Ps 49:8-9.

"Ja te näete jälle vahet õige ja õela vahel, selle vahel, kes teenib Jumalat, ja selle vahel, kes teda ei teeni" (MI 3:18).

"Minu ees peab nõtkuma iga põlv, kõik keeled peavad andma mulle vande ... tema juurde tulevad häbenedes kõik, kes on olnud tema peale vihased" (Js 45:23-24).

"Taevas ja maa hävivad, aga minu sõnad ei hävi ... Aga mida ma ütlen teile, ütlen kõigile: Valvake!" (Mk 13:31,37).

Sellest alates teeb Jumal kindla vahe õelate ja õigete vahel. Sellest alates saab igaüks palga oma tegude järele. Sellest alates on igaüks sunnitud Jumalat austama - ühed teevad seda rõõmuga, teised hirmu ja ahastusega, Mt 25:31-46; 7:21-23; Hs 34:22-24.

Kuid kindlasti on sulle juba nüüd teada sinu saatus. Oled Kristuse läbi Jumalaga lepitatud, pärid igavese elu. Kui sul see puudub, langed Jumala viha alla ja lähed paratamatult igavesti hukka. Mõttele kõige eeltoodu üle järele ja tee sellest vajalikud järeldused!

Aga nüüdki veel on Jehoova sõna...

(Jl 2:12)

"Pöörduge Jehoova, oma Jumala poole, sest tema on armuline ja halastaja, pika meelega ja rikas heldusest, ja tema kahetseb kurja. Kes teab, vahest ta pöördub ja kahetseb ... Koguge rahvas, pühitsege kogudust, tooge kokku vanemad, koguge lapsed ja imikud ... Eeskoja ja altari vahel nutku preestrid, Jehoova teenrid, ja öelgu: Säasta, Issand, oma rahvast... Ja sünnib, et igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, pääseb" (Jl 2:13-17; 3:5).

Armas lugeja!

Kristuse asemel palun ma sind: anna end Jumalaga lepitada, 2Kr 5:20.

Tee seda enne, kui Jumal ütleb: "Mina ei kuule, kui nad hüüavad mind oma õnnetuse pärast appi!" (Jr 11:14; Js 59:1-15).

Tee seda enne, kui Jumal keelab ka teistel inimestel sinu pärast paluda, Jr 7:16.

Tee seda enne, kui Kristus sulle ütleb: "Mina ei tunne teid, kust te olete tulnud" (Lk 13:25).

Häda sulle, oh inimene ja rahvas, kui Jumal sind maha jätab ja ära tõukab. Kas oskad selle tagajärgi endale ette kujutada?

Kristus, kes oma täielikus süütuses on kõigile läbi aegade eeskujuks, pidi surmast läbi minnes ahastuses hüüdma: "Mu Jumal, mu Jumal, miks sa mu maha jätsid" (Mt 27:46) Kas sina arvad siis, et võid omal jõul surmast läbi elu sisse minna? Apostel ütleb: "Oma maise elu päevil ohverdas Jeesus palumisi ja anumisi suure hüüdmise ja pisaratega selle poole, kes teda võis päästa surmast, ja teda võeti kuulda tema allaheitlikkuse tõttu" (Hb 5:7).

Kui Kristus seda tegema pidi, kui palju enam on meil seda tarvis.

Ma olen haigevoodel surma suus viibides Jumalast lahutatuse ja mahajäetuse seisundi üle elanud. See oli nii hirmus ja õudne, et pigem oleks ma lasknud end elusalt ära põletada ehk loomadel lõhki kiskuda ja ära süüa, kui Jumalast ja Kristusest igavesti lahutatuks jääda. Hinge ahastuses tahtsin end ära uputada, poomise ja püssikuuli läbi endalt elu võtta. Arstid, kes mind ravisid, tunnistasid minu olukorra täiesti lootusetuks. Sõbrad ja tuttavad, kes mind vaatamas käisid, ei suutnud mulle mingisugust troosti pakkuda. Ainult Jeesuse armastus ja Jumala arm takistas mul oma kavatsust täide viimast. Jumal tegi mind paari nädalaga ihulikult ja hingeliselt terveks ja kõlblikuks oma ülesannet täitma. Jumal andis minu vaimule tunnistuse, et uuestisünni läbi olen vaimulikult Jumala laps, Jumalaga üks vaim ja Tema perekonna liige.

Seda seisundit on võimatu kirjeldada, vaid selle peab igaüks ise üle elama. Seetõttu on minul mitmekordne põhjus ja kohus Jumalat kiita, tänada, teenida ja teile tunnistada: Jeesus pakub veel oma armastust minule ja sinule.

Jumala kutse Ilm 22:17: "Ja see, kes kuuleb, öelgu: "Tule!" Ja januneja tulgu! Kes tahab, võtku eluvett ilma tasuta!" kõlab kõigile. Mul on põhjust paluda: Issand hoia mind oma teedel. Valmista mind ja eesti rahvast, et võiksite seista Sinu ees Sinu tulemise ja kohtu päeval. Armastus kohustab hüüdma: Ärka üles eesti rahvas!

Jää seisma! Unusta silmapilguks oma isiklik mina! Raputa endalt kahtluse ja umbusu ahelad! Kuula, kuidas Jumal sind kutsub ja töötab: "Hoi! Kõik janused, tulge vee juurde! Ka see, kellel ei ole raha, tulgu, ostku ja söögu! Tulge, ostke ilma rahata, ilma hinnata veini ja piima! Miks vaete raha selle eest, mis ei ole leib, ja oma vaevatasu selle eest, mis ei toida? Kuulake mind hästi ..." (Js 55:1-3).

"Ma kaotan su üleastumised nagu pilved ja su patud nagu pilvituse. Pöördu minu poole, sest ma lunastan sinu" (Js 44:22). "Tulge nüüd ja seletagem isekeskis, ütleb Issand. Kuigi teie patud on helepunased, saavad need lumivalgeks ... Kui te tahate ja kuulate, siis te saate süüa maa parimat vilja. Aga kui te tõrgute ja panete vastu, siis sööb teid mõök. Jah, Issanda suu on kõnelnud" (Js 1:18-20).

"Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise" (Mt 11:28-29).

"Sest Inimese Poeg on tulnud otsima ja päästma kadunut" (Lk 19:10).

"Kes temasse usub, selle üle ei mõisteta kohut, ja kes ei usu, selle üle on kohus juba mõistetud, sest ta ei ole uskunud Jumala ainusündinud Poja nimesse" (Jh 3:18).

"Teie olete mu sõbrad, kui te teete, mida ma teid käsin" (Jh 15:14).

"Ja ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu. Ma kõrvaldan teie ihust kivise südame ja annan teile lihase südame. Ma panen teie sisse oma Vaimu ja teen, et te käite mu määruste järgi ja peate mu seadusi ning täidate neid. Ja te saate elada maal, mille ma olen andnud teie vanemaile; teie olete minu rahvas ja mina olen teie Jumal ... Siis öeldakse: "Laastatud maast on saanud otsekui Eedeni aed ... Mina, Issand, olen rääkinud, ja ma teen seda"" (Hs 36:26-28, 30, 35-36).

"Kuulge mind, te arad, kes te olete kaugel õigusest! Ma toon ligidale oma õiguse, see ei ole kaugel, ja mu pääste ei viibi" (Js 46:12-13).

"Vaata, ma läkitan teile vilja ... Siis saavad rehealused täis nisu ... Te saate küllalt süüa, te sööte kõhud täis, ja kiidate Issandat, oma Jumalat, kes teiega on talitanud imepäraselt" (Jl 2:19,24,26-27).

"Ja ma sõitlen teie pärast rohutirtse, et need ei hävitaks teie põlluvilja, ja et teie viinapuu väljal ei jääks viljatuks, ütleb vägede Jehoova. Siis kiidavad teid õndsaks kõik rahvad, sest te saate ihaldatud maaks, ütleb vägede Jehoova" (MI 3:11-12). "Aga ei ole edu ühelgi relval, mis valmistatakse sinu vastu" (Js 54:17).

"Ma annan sulle pimeduse varjust varandusi ja peidupaikadest aardeid, selleks et sa teaksid, et see olen mina, Jehoova, Iisraeli Jumal, kes sind on kutsunud nimepidi" (Js 45:2-3).

"Ja te saate tunda, et mina olen Eesti rahva keskel, et mina, Jehoova, olen teie Jumal" (Jl 2:27).

Kutse on isiklik. Tootused on suured ja kättesaadavad igale isikule ilma rahata. Loe, rõõmusta ja täna Jumalat nende kallite tootuste eest. Haara neist täna kinni, sest sa oled praegu Iisraeli õigustes. Ära viivita neid tootusi kasutamast, aeg kaob kiiresti. Kaotusi ei saa enam heaks teha. Sa ei tea, kas sa seda kutset homme enam kuuled. Kui sa tõsiselt ja südamest Issanda vastu võtad ja tervelt end Jumalale annad, siis tulevad Jumal, Kristus ja Püha Vaim õrnuse ja armastusega sinu isiklikku ellu. Nad valgustavad ja kasvatavad sind ning parandavad, trööstivad ja annavad rõõmu. Sa vajud oma Kõigevägevama Isa armastusse, kes sulle ütleb: "Sa oled mu poeg (tütar), täna ma sünnitasin sind. Jeesus on su vend ja inglid sinu teenrid", Ps 2:7; Mt 12:50; 4:11; Hb 1:14; Ps 91:11-12.

Sulle antakse juba siin maa peal ande rohkem, kui sa iial oled neid osanud endale ette kujutada. Nimetan neist mõningaid:

- 1) Sulle antakse meelevald saada Jumala lapseks, Jh 1:12.
- 2) Jehoova on su varjupaik ja Kaitsja, Ps 91.
- 3) Jehoova päästab sind õnnetuse päeval ja toetab haigevoodil, Ps 41:1, 4.
- 4) Jumal saadab ära kõik haigused, 5Ms 7:15.
- 5) Jehoova on sinu arst, 2Ms 15:26.
- 6) Sinu sugu on õnnistatud, vara ja rikkus on sinu majas, Ps 112.
- 7) Jumal annab sulle uut jõudu, Js 40:31.
- 8) Sinu naine on kui viinapuu, mis vilja kannab. Su pojad on kui õlipuu võsud, Ps 128:1-4.
- 9) Jumal tuleb sinu sisse elama ja sa saad täidetud Jumala täiusega, Jh 14:23; Ef 3:19.
- 10) Oled Jumalaga üks vaim, IKr6:17; Jh 17:21.
- 11) Sa saad osa jumalikust loomusest, 2Pt 1:4.
- 12) Jumal kuuleb kõiki sinu palveid, Jh 15:7.
- 13) Saad Püha Vaimu anni, Ap 1:8.
- 14) Sind äratatakse üles viimsel päeval, Jh 6:54-56.
- 15) Pärid igavese elu, Jh 6:47.
- 16) Saad näha Kristust palgest palgesse, Ilm 22:4.
- 17) Kui võidad, tunnistab Jumal sind oma pojaks, Ilm 21:7.

Kristus ütleb: "Õnnis on see, kes hoiab alal selle raamatu ennustuse sõnu" (Ilm 22:7).

Sa seisatud ja tõmbad imestades hinge. Su süda hüppab rõõmu pärast ja sa hüüad hõisates: "Mu Jumal, püha Jumal! Mis olen mina väärt? Kui suur ja lai on Sinu heldus ja armastus! Tänu ja kiituse laul tõuseb su huultele ja sa hüüad: "Issand, suur ja püha oled Sina, pika meelega ja rikas heldusest. Kiida, mu hing, Jehoovat ja kõik, mis minu sees Tema püha nime! Sa ütled sõpradele, tuttavatele, Eesti rahvale ja kogu maailmale: "Tänage Jehoovat, kuulutage Tema püha nime, andke teada rahvaste seas Tema tegusid!

Laulge Temale, laulge kiites, kõnelge kõigist Tema imeasjust. Pidage meeles Ta imeasju, mida Ta on teinud.

Hõisake Jehoovale, kõigi maade rahvad! Teenige Jehoovat rõõmuga, tulge Tema ette rõõmsate lauludega!

Laulge Jehoovale uut laulu! Laulge Jehoovale, kõik maailm! Sest Sina, Jehoova, oled kõige kõrgem.

Eesti rahvas, rõõmusta sellest, et meid on loodud! Jumala lapsed, saage väga rõõmsaks oma Kuninga pärast!

Kiitke Jumalat Tema pühas paigas, kiitke Teda Tema aulises looduses!

Kiitke Teda pasuna puhumisega, kiitke Teda orelimängu ja kanneldega!

Igaüks, kellel on hingeõhku, see kiitku Jehoovat! Halleluuja!

Mispärast tahate teie surra?

1929. a

Eesti rahva tuleviku ja hea käekäigu nimel

"Inimesepoeg, räägi oma rahva lastega ja ütle neile..."

(Hs33:2)

Väga austatud EV Riigikogu esimees ja liikmed, Riigivanem ja Eesti Vabariigi Valitsuse liikmed, sõjaväe ja kaitseliidu juhid, kohtunikud, kooli-, omavalitsuse- ja seltskonnategelased, kirjanikud ja ajakirjanikud, vaimulikud, ametnikud ja kogu eesti rahvas!

Imestusega küsite jälle: milleks see raamat?. Kelle kulul see kirjastatakse? Miks seda meile tasuta saadetakse? Kas see tasub vaeva? Jne.

Põhjus on selles, et Jumal on mul käskinud teile seda kirjutada, sellepärast et:

1. Jumal armastab eesti rahvast ega soovi et rahvas hukkuks. Jumal ei taha, et keegi igavesti hukka läheks, Hs 33:11; Jh 6:40.
2. Võiksite vabalt valida hea ja kurja - elu ja surma vahel, Jh 3:36.
3. Ükski ei saaks katsumispäeval Jumala armastuse, töotuste, tahtmise ja ähvarduste mitteteadmise ennast vabandada, Lk 12:47-48; Jh 15:22.

Esimeses raamatus "Jumal räägib" pöörati teie tähelepanu rahvamajanduse kitsikuse põhjustele, oma nõudmistele ja tegevusprogrammi ning inimeste valiku tagajärgedele. Käesolevas raamatus näitab Jumal faktide varal, kui tõsiselt on vaja suhtuda Tema sõnasse. Samuti osutab Jumal meile teed, mida käima peame, kui tahame iseseisva rahvana püsima jääda ja lõpuks igavese elu pärida.

Esimest raamatut kirjutades küsisin endalt sageli: kas ma olen tõesti selleks kutsutud, kas ma olen Jumalast õigesti aru saanud? Js 41:9.

Kuid kirjatöö ilmumisega ja raamatu kirjastamise kulude imelise katmisega kõrvaldas Jumal kõik kahtlused, nii et ma oma kõhkluste pärast pidin häbi tundes paluma: "Issand, kasvata minu usku!" Käesoleva raamatu "Mispärast tahate teie surra?" kirjutasin Jumala kindlal käsul eesti rahva juhtide eneste tunnistuste ja ametlike faktide põhjal, et anda ülevaade eesti rahva kõlbelisest olukorrast ning juhtida teie tähelepanu Jumala reeglitele ja rahva moraaliseme tõstmise abinõudele.

Sellepärast saadan käesoleva raamatu kui Jumala meeldetuletuse, manitsuse ja nõuande eest rahva juhtidele ja rahvale südamliku palvega see hoolega läbi lugeda, viidatud kirjakohtad Piiblist järele uurida ning enese ja eesti rahva saatuse kohta kasulikke järeldusi teha. Ühtlasi palun raamat pärast läbilugemist ning Piibli ja tegeliku eluga võrdlemist teistele edasi anda.

Kuna mul puudusid võimalused käesoleva raamatu kirjastamiseks ja postiga väljasaatmiseks, siis võtsin selleks võlga, teades et Issandale on seda tarvis, Lk 19:34. "**Minu on hõbe ja minu on kuld, ütleb vägede Jehoova**" (Hg 2:8). Sellepärast annan kõigile täieliku vabaduse käesolevast raamatust väljavõtteid, kordustrükke ja tõlkeid teha ning tasumise osas talitada nõnda, kuidas keegi heaks arvab ja Jumal kellelegi südamele paneb asja toetada. Sest Kristus ütleb: "**Tööline on oma palka väärt**" (Lk 10:7).

Vennaliku tervitusega, Johannes Matvei

Kui võideldi valguse ja vabaduse eest

"Pea meeles maanteed, rada, mida oled käinud" (Jr 31:21)

Eesti! Sa seisad lootusrikka tuleviku lävel, kus sa vabalt ja iseseisvalt oma saatust võid määrata ja juhtida! Asu ehitama oma kodu, kus kord ja õigus valitseks, et olla väarikaks liikmeks kultuurrahvaste peres! Kõik kodumaa pojad ja tütreid, ühinegem kui üks mees kodumaa ehitamise pühas töös! Meie

esivanemate higi ja veri, mis on selle maa eest valatud, nõuab seda. Meie järeltulevad põlved kohustavad meid selleks.

Su üle Jumal valvaku, mu armas isamaa,
Ja võtku rohkest õnnista,
Mis iial ette võtad sa,
Mu kallid isamaa!

Elagu iseseisev demokraatlik Eesti Vabariik! Nõnda lausus 24. veebruari 1918. a. manifest kõigile Eestimaa rahvastele.

Päästekomitee esimees K. Päts kirjutab oma raamatus "Kümme aastat Eesti riiklikku iseseisvust": "Iseseisvuse kuulutamine ei olnud mitte ainult sõnade tegemine. Igaüks sai aru, et kui meie suudame oma iseseisva riigi luua, siis pääseb maa ja rahvas suurtest viletsustest ja tulevases möllust. Ma usun, et kui iseseisvuse kuulutamise järel jumalateenistust peeti, siis väga paljud südamlikult ja härdalt oma rahva iseseisva ja õnneliku tuleviku eest palvetasid. Õppivale noorsoole oli see tõukejõuks tulevastele kangelastegudele. Iseseisvuse väljakuulutamine oli kui vanne ja töotus, mis sundis paljusid selle eest ohvreid tooma. See häbistas nõrku ja andis julgust kahtlejatele. Seda vannet ja töotust on meie rahvas kümne aasta jooksul ausalt täitnud. Ja seda vannet ning töotust tahab ta täita seni, kuni kõlab veel rahvaste peres Eesti nimi."

Eesti rahvas on üle elanud raskeid alanduse aegu ja vabaduse koidikul üliinimlikke jõupingutusi.

Igal ajajärgul on olnud tähised ja teenäitajad, mis Eesti ajaloos kui verstaapostid käidud teed meelde tuletavad. Kreutzwaldi lugulaul "Kalevipoeg" õhutas eesti rahva kangelasevaimu ja eneseteadvust. Jannsen juhatas eesti rahva Jumala juurde, kellelt võib jõudu ammutada ja isamaale kaitset ning õnnistust paluda. Rahvas saatis palveid ja tänu Jumala poole ning hakkas palvetades laulma: "Su üle Jumal valvaku ..." K. A. Hermann õpetas rahva laulma ja mängima, mis liitis meeli ja keeli ühiseks isamaa ülesehitamise ja väljaarendamise tööks. L. Koidula oma imeilusate südantliigutavate värssidega tegi kodumaa kauniks ja isamaa ilusaks, süstides armastust ja kasvatades kohusetunnet isamaa vastu. Jakobson kasvas iseteadvust ja õiglustunnet, mida hiljem jätkasid mõned tänapäeva riigimehed. Kirik hoolitses kõlbluse ja tahtejõu eest, mida ammutati Jumalalt. Kõigil oli ühine püüe ja aade: üles, üles, valguse ja vabaduse poole! Nõnda kasvas eesti rahvas jõuks, kellega maailma riigid arvestama pidid.

Puhkes maailmasõda. Eestimaa - iseäranis Tallinna ümbrus kindlustati, et vaenlasele vastu panna. Imelikul kombel pagesid venelased siit mõne sakslase eest pauku tegemata, jättes maha suuri varandusi. Kes sundis neid seda tegema? See sündmus tuletab elavalt meelde Süüria rahva põgenemist Samaaria alt prohvet Eliisa päevil, vt 2Kn 7:6.

See ütleb meile midagi.

Tulid okupatsiooniväed, kes lõpetasid enamlaste terrori. Kujutage ette, kui kaitselahinguid oleks löödud nagu Verduni all ja Poolamaal. Mis oleks saanud Eesti maast ja rahvast? Missugune hirmus sõda oleks võinud tekkida enamlastega ja millega see oleks võinud lõppeda?

Kuid Jumal ajas asja nii, et suurem sõjategevus ja kodusõda Eesti pinnal ära hoiti ning täitis siis oma töotuse: "Kes Kõigekõrgema kaitse all elab ja alati Kõigeväelise varju all viibib, see ütleb Jehoovale: "Sina oled mu varjupaik ja mu kindel mäelinnus, mu Jumal, kelle peale ma lootan!" Sest tema kisub su välja linnupüüdja paelust, hukkava katku käest... Langedu tuhat su kõrvalt ja kümme tuhat su paremalt poolt, sinu külge see ei puutu. Aga sa vaatad oma silmaga ja näed, kuidas kätte makstakse õelatele" (Ps 91:1-8).

Peagi tuli silmapilk, mil eesti rahvas üksinda pidi tugevale vaenlasele vastu hakkama ning oma maad, vabadust ja aateid kaitsma. Need aated olid ilusad, ausad, kõiki ühendavad.

See oli jumalik platvorm — lai ja avar, millele kõik tööle mahtusid ja millele Jumal oma õnnistuse andis.

"Ma toon ligidale oma õiguse, see ei ole kaugel, ja mu pääste ei viibi" (Js 46:13).

Puudus regulaarmees ja vajalik sõjavarustus, toiuduained ning kogenud riigimehed. Kõik saadi omal ajal. Kõiki täitis jumalik julgus ja usk kordaminekusse:

"Ära karda, sest mina olen sinuga; ära vaata ümber, sest mina olen su Jumal: ma teen su tugevaks, ma aitan sind, ma toetan sind oma õiguse parema käega ... Sest mina olen Issand, su Jumal, kes kinnitab su paremat kätt, kes sulle ütleb: "Ära karda, mina aitan sind!" (Js 41:10,13).

"Ma toon su soo päikesetõusu poolt ja ma kogun sind päikeseloojaku poolt. Ma ütlen põhjamaale: Anna! ja lõunamaale: Ära keela! Too mu pojad kaugelt ja mu tütreid maailma äärest" (Js 43:5-6).

Nagu kindla käsu peale ilmusid igast ilmakaarest eesti pojad ja tütreid oma kodanikukohust täitma. Ükski asi ega raskus ei suutnud neid kinni pidada. Neid julgustades andis Jumal käsu: "Vaata, häbenema ja piinlikkust tundma peavad kõik, kes on sinule vihased; olematuks saavad ja hukuvad mehed, kes riidlevad sinuga. Sa otsid, aga enam sa ei leia neid mehi, kes võitlevad sinu vastu; olematuks saavad ja lõpevad mehed, kes sõdivad sinu vastu ... sa tuulad neid, tuul kannab neid, torm puistab need laiali. Aga sina ise ilutsed Issanda tõttu, kiitled Iisraeli Püha tõttu" (Js 41:11-12,16).

Kõige selle kinnituseks ja eesti rahva julgustuseks ütleb Jumal: "Nüüdsest peale ma kuulutan sulle uusi asju ja saladusi, mida sa ei tea" (Js 48:6).

See uus varjulhoitud asi ilmus novembris 1918. a. "Postimehe" lisan nr 14 Friedebert Tuglase käsitusel. See oli seni trükis avaldamata Juhan Liivi täpne prohvetlik ettekuulutus Eesti iseseisvusele eelnevate sündmuste ja asjade käigu kohta kuni Asutava Kogu kokkutuleku päevani pealkirja all "Juhan Liiv poliitilise luuletajana". Raskeil vabadusvõitluse päevil andis see paljudele julgust ja uut hoogu.

Toon sellest tähelepanuväärsest luulekogust mõned väljavõtted koos Fr. Tuglase seletustega:

"Oh, mu isamaa on vaene,
mina ise vaene ka.
Aga ühest on ta rikas -
murest hoolest otsata.
Sa oled kui Iisrael vanast,
oh, minu isamaa!
Kui Iisrael prohveti päevil,
seesama viisiga.
Sa seisad teede äärel
kust Moabi minnakse,
ja mägede otsas vaatad,
kust Ammoni nähakse.
Sa pilgutad Edomil silma
ja Assurit armatsed
ja Süüria kuninga kulda
sa enesel ihaldad."

Lisan siia sama luuletuse neljanda salmi raamatust "Juhan Liivi luuletused", 1926. a, lk 66:

Sa oled vintsutatud
just nagu Iisrael ka.
Sind kõige Looja kaitsku
ja olgu sinuga!

Fr. Tuglas jätkab edasi: "Neile kaebustele andis Liivi-aegne Eesti enam kui küllalt põhjust." Nagu teada, põletas Liiv 1893. aastal nukrameelsuse hoos oma trükivalmis luulekogu käsikirja ära. Hiljem püüdis ta lugematuid kordi nende hävinud salmikute luuletusi meelde tuletada ja uuesti üles kirjutada. Võib koguni arvata, et suurem osa tema hilisematest töödest sisaldavadki neid meeldetuletatud riismed. Asi õnnestus poolikult, sest ta ei tabanud enam endist kujundlikkust. Liivi poliitilistest vaadetest annavad need vormiliselt puudulikud ja seni käsikirjas säilinud tööd ometi mingisuguse pildi.

"Kuna sa laulikul lubasid tegudest laulda,
millal seks rind tahaks leida end tules?
Oma rahvastest kaebusi kuulda —
seda ei luba sa — sõna peab surema."
Kaeblikult küsib ta edasi:
"Miks on siis Bulgar kallim Eestimaa rahvast?
Teda vabastades kaotanud ma enese keele!"
Ta jätkab samas luuletuses:
"Soome sugu peaks surema Venemaa tugevuse pärast!
Üks täht siis vähemaks jääks ka su taevas —
kas sa ei tunneks sest kahju? Üks ja teine kaoks —
üksi siis jääksid maailma!"
Liiv esitab oma rahvaste sõpruse unistuse:
"Seltskond on hoolsam, lõbusam, targem ja rikkam.
See, mis üksikult tõde, kas rahvastes pole ka nõnda!"

Kuid niisugune unistus tollel ajal oli humaansuse jutlustamine inimsööjatele.

"Kas te teate, mis Eestimaa lootus
olnud varjul põue sees?
Kas teate, mis Eestimaa ootus
on olnud iganes?"

Vastamata jäänud küsimusele järgneb vastus teises luuletuses:

"Ükskord, ükskord, eesti rahvas ka,
ükskord, ükskord ennast mõistad sa!
Ükskord tunned, et elu vägi su sees,
ükskord tunned, et elav on eesti mees!"

Alguses on Liiv mõelnud mingisugusest autonoomiast Venemaa valitseja all, kus Eestil oleks siiski olnud oma sõjavägi. Järgnevalt on täielikult toodud luuletus, mis kõneleb prohvetlikult Eesti polkudest:

"Ma mõtlesin eesti rahvast
kord nõnda nägema:
Vaenlane Tallinna tulnud
meil liiga tegema.
Ma mõtlesin rügementi,
truud riigile surmani,
ta sirutas püsside metsa
vaenlase hingeni.
See rügement mustakuubne
oli eesti meeste salk.
Ja Eestimaa poegade vahvus —
ja võit, võit oli ta palk.
See rügement oli Eesti,
oli Eestimaa rügement.
Ta vürst teda Moskvas tänas:
"Elagu Eesti rahvas ja maa!"

Lehekülg hiljem selgub aga Liivile enesele täieliku iseseisvuse ideaal:

"Ei! Ükskord vaba olla
on iga rahva soov,
ja see aeg võib küll tulla,
ei keela ükski haav!
Ta taevane linn, ta elab
veel juudi lugudes,
ei enam tal keelt ei rahvast,
ja ometi südames!
Kui Tiituse tööd ei tehta
just iga rahvaga,
saab aeg tulema, näete,
et vabad on nemad ka.
Ja nõnda on lugu ka Eestis
ja nõnda on elu käik:
Ükskord - kui terve mõte —
ükskord on Eesti riik!
Kas aastatuhandeid mingi —
siis vast see haiget ei tee,
et suurte rahvaste kõrval
on vaba ka väikene."
Laulik lõpetab ettekuulutavalt:
"Kes tulevikku kõik teab.
Vast nii me ei tahagi.
Kui leping meid lahingu veab,
kus võitleme kõrvuti.
Kas siis me veel tahame rohkem,
või rohkem tahate te?
Kas ülemat armu, au, kohut —
ükskõik, mis veel tunnete?"

Kõigele sellele võiks lisada veel ühe, prohvetliku, otsekui meie päevade jaoks kirjutatud moto:

"Emajõgi, mine lahti,
neela jäндajate jahti,
vii nad ära Vene randa,
kus neid võidakse mulda panna."

Mis aastal on Liiv kirjutanud kõik need ettekuulutavad salmid? On arvatud, et pärast 1893. aastat ta enam midagi suuremat loonud pole. Nii või teisiti on need sündinud ajal, mil praeguse maailma poliitilistest jõududest veel aimugi polnud. Need olid kõige raskema surve ajad, kui eesti rahvuse olemasolu näis tihti kaalul olevat. Siis võis riiklikust iseseisvusest unistada ainult prohvet või vaimuhaige. Liivi näib aga see mõte jätkuvalt paeluvat.

See pole juhuslik mõtteväljatuse, mis kogemata esile kerkib ja siis unustatakse. Üha uuesti tuleb ta oma luuletustes selle juurde tagasi. Siin on ehk tegemist selle suure prohvetliku unistusega, mille kohta ta samas luuletuste kogumikus uhkelt on tunnistanud: "Mitte igale õnneks ei antud selgesti näha, mitte kõigile õnneks ei antud selgesti kuulda, armastada palavalt isamaad, kannatada temaga."

Veelgi enam — Liiv nägi ja kuulutas ka ette praegust erakondadevahelist võitlust, mis ähvardab Eesti riiklusele ja rahvale saatuslikuks saada. Ja prohveti vaimus mehena vaatab ta veel kaugemasse tulevikku — eelseisvasse 1000-aastasesse rahuriiki. Selle kinnituseks on toodud mõned luuletused 1926. a. ilmunud raamatust "Juhan Liivi luuletused", mis kirjeldavad vabadusvõitluse alguspäevade üksmeelt ja vaimustust:

"Mis meil kaunis, mis meil kallis,
mis meil kallis, püha on,
see on meie kindel side,
see on meie kõigi õnn.
Õnn, et meil üks kindel side,
mis on kallis, püha on:
see on ühendaja pide,
see on meie elu, õnn.
Isamaa on meile kallis,
ta meil kallis püha on,
ta on meie kindel side,
ta on meie elu, õnn."

Vabadussõja lõpu rõõmu ja õnne kirjeldab Liiv järgnevalt:

"Tervisi Neeva kaldale,
tervisi alandusi!
Mu üle on päikene
laine käib — ühest teise!" 10. sept 1910.

Kohe tuletab ta aga meelde vabariigi ülesehitamise raskust:

"Siin väsimata olgu julgus,
uus maa on raske harida;
vast kergem rahvast vabastada,
kui teda hoida vabana."

Ta näeb ette seda püha tööd, mida eesti pojad ja tütreid ennastsalgavalt, oma elu isamaa päästmiseks ohverdades on teinud ning saavutanud ka kuldseid tagajärgi. Nüüd aga kipuvad poliitilised erakonnad omavahelise purelemisega ja rahvas kergemeelse eluga seda kõike hävitama. Nad tantsivad pimedatena kuristiku äärel ja laulavad ise enestele haulaulu: "Surm on eesti rahva saatuse". Niisuguse olukorra ettenägemine kihutab poeeti oma südant viimse sopini tühjendama:

"Ma lille sideme võtaks —
sind köidaks sellega.
Sind köidaks sellega ühte,
oh õnnetu Eestimaa!
Ma taevasina võtaks,
võtaks päikese särava,
võtaks eha, võtaks koidu -
sind köidaks sellega.
Ja armastuse võtaks,
võtaks truuduse aususe ka,
ja köidaks sellega ühte
sind, kallis kodumaa.
Ja veresideme võtaks,
võtaks venna südame ma —
ja köidaks sellega ühte
sind, õnnetu Eestimaa."

See ei ole enam lihtne luule, vaid südamest tulev ja südamesse tungiv märguanne, kuidas praeguse kõlbeliselt langenud eesti rahva seas tööd tuleb teha.

Ainult armastuse, enesesalgamise ja eneseohverduse läbi võime rajada tõelist rahuriiki, mida Juhan Liiv vaimus näeb ja ette kuulutab:

"Üks hommik tuleb, millal enam hunt ei kisu, ei karu murra, madu nõela.

Vaid millal tõendatakse Eesti õigus ja millal häbiasi pole Eesti au", vrd Js 11:6-9.

Kas Juhan Liiv oli siis poliitiline luuletaja, nagu arvatakse?

"Ei puhu mina poliitika sarve.

Mul õiendada hingeline arve.

Üks tee, mis aitaks, siin ei leidu see!" vrd Jh 14:6.

Ka tema seni trükkis avaldatud teised luuletused lasevad oletada, et ta nooruspäevil midagi jumalikult kaunist üle elas, mida Piibli mõistes võiksime uussünniks ehk ülevalt sündimiseks pidada, vrd Jh 3:2. Mingil põhjusel kaotas ta selle hiljem ning oma elu lõpupäevil nuttis ta seda kibedalt taga. Ei olnud enam õigele teele aitajat. Võib-olla heidavad asjale valgust tema senini lahti mõtestamata ja trükkis avaldamata luuletused. Usun, et neis peitubki Juhan Liivi traagika saladus. Ta õhkab raskelt:

"Ma olen pime, ma ei näe enam,
mul palju valgust oli vaadata (vrd Jh 8:12)

Siis kadus usk ja kadus valgus ka —
ei näe enam, vrd Jh 12:35,46.

Ma olen pime, ma ei näe enam,
mul palju oli tunda korraga,
rind põles, leekis õnnes lõpmata, vrd Jh 15:1-11,
ei tunne enam!

Ma olen rumal, ma ei mõista enam;
mul paistis selgus, tähtepiiri algus
ja mere põhi näitas päikse valgus,
kuid kõik läks pimedaks,
kui süda kalges, vrd Hb 6:4-6.
Ei mõista enam..."

See on raske ohkamine möödunud ilusast, kuid kaotatud ajast.

On tõenäoline, et Jumal on Juhan Liivile kui puhta südamega õrnatundelisele luuletajale tema ärkamise ajal midagi ilmutanud — muuhulgas ka Eesti tulevikku.

"Kas ma Eestit unes nägin?

Nägin lained laevu täis.

Nägin viljarikast randa -
merekõlm ta ümber käis.

Ei, see polnud mitte unes!

Ilmsi tuli kujutus."

Seda oletust toetab asjaolu, et Juhan Liiv eesti rahvast juutidega võrdleb ja teeb seda Piibli alusel. Juudid saavad enne vabaduse ja siis vabaneb Eesti. Ajalooliselt see nii ka sündis. Venemaal kehtisid juutidele mitmed kitsendused. Samuti oli neil keelatud elada Palestiinas. Kuid 1917. a. revolutsioon tõi Venemaal juutidele vabaduse. 2. novembril 1917. a. deklareeris Inglise valitsus, et aitab hea tahte avaldusena kaasa juudi rahva keskuse loomisele Palestiinas. 9. detsembril 1917. a. võtsid Inglise väed Jeruusalemma türklastelt ära. Hiljem vabastasid nad kogu Palestiina türklaste võimu alt. 10. augustil 1920. a. ratifitseeris Rahvasteliidu Kõrgem Nõukogu Sant Remos Balfouri deklaratsiooni, mis Türgi valitsuse poolt vastu võeti. Nüüd võivad juudid Palestiinas rahvusvaheliste seaduste kaitse all rahvuslik-kultuurilist poliitikat ajada. 24. veebruaril 1918. a. kuulutati välja Eesti iseseisvus. Eks ole kummaline kokkulangemine? Veelgi imelikum on aga Inglise Kuningliku Geograafiaseltsi direktori Gratton Guiennesi ettekuulutus, kes juba 1878. a. ennustas Taanieli ja Johannese ilmutuse raamatut aluseks võttes, et 1917.

a. kaotavad muhameedlased Palestiinas ülemvõimu ristiisku tunnistavate üle. Samuti kuulutas ta, et enne 1917. aastat juudid Palestiinasse tagasi minna ei saa. ("Kuninga Messia ja tema 1000-aastase riigi tulek maa peale", 1902. a.) Kõigile neile ettekuulutustele ja täidaminekutele annab Jumal ise seletuse:

"Ma teadsin, et sa oled kangekaelne, et su kuklakõõlus on raudne ja otsaesine vaskne. Seepärast ma teatasin sulle ammu, kuulutasin sulle, enne kui see sündis, et sa ei ütleks: "Seda tegi mu ebajumal... Sa oled kuulnud, nüüd vaata seda kõike! Ja teie, kas te ei tahaks seda tunnustada? Nüüdsest peale ma kuulutan sulle uusi asju ja saladusi, mida sa ei tea" (Js 48:4-6). "Tõesti, Issand Jumal ei tee midagi, ilmutamata oma nõu oma sulaseile prohveteile" (Am 3:7). Sellega ütleb Jumal, et

1. Inimesed peavad uskuma, et Jumala Sõna on tõde ja kehtib nii eesti rahva kui ka ristirahva kohta, vrd Gl 3:26-27; Mt 24:35.
2. Jumal täidab oma töötused ja ähvardused juba siin maa peal, vt Rm 9:28.
3. Inimesed peavad Jumala Sõna valgelt teadma, mida Jumal inimestelt nõuab ning missugune tulevik neid ootab vastavalt nende valikule, vt 5Ms 28.
4. Jumal kuulutab üksikute inimeste kaudu veel tänapäeval ette sündmusi, mida Piiblis ei ole kirja pandud. Samas seisavad jumalikud ettekuulutused Piibli tõdede alusel ega ole Piibli õpetusega vastuolus. Jumalikud ettekuulutused lähevad täide, vt 5Ms 18:18-22.
5. Jumala poolt kasutatavad inimesed ei tohi Temale kuuluvat au ja tänu endale võtta, vt Js 48:11.

Pöördume nüüd tagasi Eesti vabadusvõitluse juurde. Samal ajal kui vaenlane oli Jõelähtme all ja paljudel kadus julgus, langesid usklikud põlvedele ja palusid Jumalalt halastust ja abi, vt 2Ms 17:10-13.

Appi ilmusid soome vabatahtlikud, kes meie sõjaväele jõudu ja julgust tõid. Tulid laevad toetusega, sõjavarustuse, toiduainete, ravimite ja muu vajalikuga. Tuli tunnustus teistelt riikidelt, kes austasid Eestit oma saatkondade avamisega. Toimus pööre meie kasuks kuni võiduka lõpuni. Kõike seda oleme oma silmaga näinud ja kaasa elanud. Kes asjade käiku täpselt jälgisid, pidid tunnustama, et Eesti saatust juhtis Jumala käsi. Tema toetas meid ja saatis õigel ajal abi. Seda tundsid paljud, iseäranis aga Tartu tapakeldrist pääsenud, kes nüüdki veel tähtpäevadel seda meelde tuletavad. Kõik olime tööriistad Jumala käes — igaüks omal kohal. Jumala poole saadetud palved ja rahva eneseohverdamine kandsid vilja. Meie oleme poliitiliselt vaba, iseseisev ja oma saatust määrav rahvas! Aga kui kauaks?

Eesti rahva kõlbeline tase

"Sa oled näinud palju, aga ei ole tähele pannud" (Js 42:20)

Pidulikel silmapilkudel unustatakse igapäevased askeldused ja rõhuvad päevamured.

Räägitakse sellest, mis ülendab meeli ja vaadatakse rõõmsalt tulevikku. See on loomulik.

Äripäev sunnib aga igapäevaste — sageli ebameeldivate asjadega tegelema. Elu ise dikteerib seda ette. Peab tehtule tagasi vaatama ja tagajärgi tähele panema. Leitud vead tuleb kõrvaldada ja nende kordumise vastu kaitseabinõud tarvitusele võtta. Tuleb silmas pidada eesmärki ja kontrollida selle saavutamise abinõusid.

Sellepärast palun kõigil, kellele eesti rahva tulevik ja hea käekäik kallis, loobuda silmapilguks oma eelarvamustest ja süveneda mõningatesse statistilistesse andmetesse.

Kuigi Eesti Vabariigi ametlik statistika on alles noor — otsimise ja arenemise ajajärgus, mistõttu andmetesse teatava ettevaatusega suhtuma peab, pakuvad need siiski väga huvitavat pilti ja materjali järelemõtlemiseks.

Käesoleva kirjutise maht ei luba kõigi oluliste andmetega opereerida. Seetõttu esitan vaid mõningaid neist, et asjast huvitatud võiksid ise põhjalikumalt neisse süveneda.

A. Rahvastiku juurdekasv

Eesti statistika nr 85 andmetel oli:

1923. a. rahvastiku loomulik juurdekasv	+ 5,1%
1923. a. rahvastiku üldine juurdekasv	+ 6,6%

1927. a. rahvastiku loomulik juurdekasv - 0,4%

1927. a. rahvastiku üldine juurdekasv - 1,3%

Järelikult on rahvastiku üldine juurdekasv 1927. a. 5,3% võrra väiksem võrreldes 1923. aastaga. Rahvuse järgi on Eestis 1927. a.:

	Sündinud	Surnud	Vahe
Eestlasi	16778	17056	-278
Sakslasi	205	318	-113
Juute	44	52	-8
Rootslasi	136	103	+33
Venelasi	2254	1521	+733

Üldine juurdekasv:

Eestlasi - 0,3%

Sakslasi - 6,2%

Juute - 1,7%

Rootslasi + 4,2%

Venelasi + 8,0%

1927. a. oli Eestis 1 114 941 elanikku, neist linnades 29,2%.

Linnades suri 1327 inimest rohkem kui sündis ehk 4,3%.

Maal sündis 1631 inimest rohkem kui suri ehk 2,1%.

Iga tuhande elaniku kohta on sündivus linnades 11,6; maal 20 ja keskmiselt 17,7. Seega on sündivus maal 8,4% võrra suurem kui linnades. Sellest näeme, et maa kasvatab, aga linn suretab rahvast. Sündivuse üldise vähenemise kirjutab autor noorte abielupaaride arvele. Lapsi sünnib juurde neis perekondades, kus juba on 2-3 last.

Vallalises põlves sünnib lapsi: linnades 23,8%, maal 18,8%. Eriti tähelepanuväärne on asjaolu, et just kehvemates maakondades on jõukamatega võrreldes sündivus suurem. Näiteks Petseri maakonnas on juurdekasv 14,8%; Võrumaal 4,6%; Virumaal 2,7%; samas kui jõukal Viljandimaal on surevus 1,1% võrra ülekaalus. Need andmed lükkavad ümber väited, nagu oleks rahva vähese juurdekasvu põhjuseks vaesus ja viletsad sotsiaololud. Põhjusi tuleb otsida mujalt ja eelkõige vabaarmastuse põhimõtte järgimisest ning järjest kasvavast ihast elu maitsta. See toob peale lasterõõmust ilmajäämise kaasa ka kehalise karistuse ja vaimse nõtruse, mida lastele edasi pärandatakse. Üks kurjemaid haigusi on süüfilis, mida ravitakse riigi kulul. 1927. a. nõudis see riigi eelarvest 7 miljonit senti, 1928. a. 18 miljonit ning 1929. a. ja 1930. a. kulus selleks vähemalt 25 miljonit senti. Samuti kasvavad rinnalaste, lastekodude ja nõdrameelsete laste varjupaikade ülalpidamiskulud, mille asukad on enamasti vabaarmastajate, süfiliitikut ja joodikute järeltulijad. Nad on koormaks ühiskonnale ja südamevaluks omastele.

Imestuse ja aukartusega tuleb tunnustada Jumala tarkust ja ettenägelikkust, kuidas Ta inimsoo hea käekäigu ja kõlbluse huvides juba alguses langemise takistamiseks ranged karistused kehtestas, mis veel tänapäeval jõus on.

"Jehoova lööb sind Egiptuse paistetega, katkumuhkudega, kärnadega ja sügelistega, millest sa ei parane. Jehoova lööb sind hullumeelsusega, sõgedusega ja meeltesegadusega" (vt 5Ms 28:27-35). See tuletab meelde süüfilist ja selle tagajärgi. Praegusel ajal levinud vabaarmastuse kohta ütleb Jumal: "Nad teevad hooratööd, aga nad ei sigine, sest nad on Jehoova maha jätnud" (Ho 4:10). Päevaleht nr. 118 kirjutab, et vabaarmastuse tagajärjed on kurvad, nii nagu Jumala Sõna hoiatab. Asjaosalised kannatavad selle all nii füüsiliselt kui ka hingeliselt. Kõige kurvem on see, et nad ei päri igavest elu, vaid lähevad hukka, vt Gl 5:19-21, Ilm 21:8,27.

B. Enesetapud

Eesti statistika nr 19, 65 ja 81 andmetel on enesetappe:

Aasta	Enesetappe	Enesetapu- katseid	Enesetappe 100 000 elaniku kohta
1927	304	87	27,2
1926	320	73	
1925	258	63	
1924	247	67	
1923	186	10	
1922	184	9	17,4
1921	114	-	10,4
1920	58	-	5,4
1919	47	-	4,4
1915	36	-	7,5
1911	59	-	12,4

Autor arvab, et 1919. ja 1920. aastal ei ole kriminaalpolitsei kõiki enesetappe arvestanud.

Suhteliselt on enesetappe iga 100 000 elaniku kohta:

Aasta	Linnas	Maal
1927	50,4	18,3
1926	51,8	20,6
1925	45,1	15,6
1924	42,7	14,9
1923	26,4	12,6

Kõige suuremaks enesetapu põhjuseks on elutüdimus, mis järjest kasvab. 1927. a. moodustas see kõigist põhjustest 26,4%. Ka selles võib näha linnade laastavat mõju.

Võrdluseks toome enesetapud välisriikides 1922. a. iga 100 000 elaniku kohta:

Austria	22,0	Soome	10,5
Belgia	12,9	USA	15,3
Holland	7,5	Ungari	27,0
Hispaania	6,9	Inglismaa	10,3
Itaalia	8,0	Eesti 1922	17,4
Saksamaa	21,9	Eesti 1927	27,2
Šveits	23,8		

C. Kõlblus- ja kohusetunne

Eesti statistika nr 53, 71 ja 74 andmetel on kõlblus- ja kohusetunne kohutavalt langenud ning hooletus, ahnus ja omakasupüüdlikkus tõusnud. Iseäranis kurb on see, et raskemate süütegude osakaal langeb meie tulevikulootuse - noorsoo arvele.

Kuritegusid oli:

Aasta	Kuritegusid kokku	Iga 10 000 elaniku kohta
1926	65165	583
1925	64954	581
1924	64048	574
1923	53333	480
1922	44374	403
1921	40115	369
1920	39083	366
1919	28642	269

Autor arvab, et hüppelist tõusu 1924. a. võis osaliselt mõjutada registreerimise ja arvestamise viis. Alates 1924. a. registreeritakse kuritegusid ühtse põhimõtte järgi ja seetõttu võib neid hilisemaid andmeid omavahel võrrelda.

Kuritegusid oli:

	1926	1925	: 924
Linnades	32126	33274	34627
Maal	33039	31680	29421

Kolme aasta jooksul oli keskmiselt iga 10 000 elaniku kohta kuritegusid:

linnades 1 158
maal 379.

Aastatel 1924-1926 koguti kohtute kaudu andmeid kriminaalkuritegude kohta. Vaatluse alla võeti 2 aasta ja 3 kuu jooksul tehtud 8987 kuritegu. Neist iga 10 000 elaniku kohta pandi linnades toime 126,7 ja maal 57,4 kuritegu.

Kuritegevuse statistika vanuse järgi on järgmine:

Kuni 17-aastased	10,6%
17-19-aastased	11,1%
20 - 24-aastased	18,9%
25 - 49-aastased	48,5%
üle 50-aastased	10,9%
teadmata	1,9%

Ühiskondliku seisundi järgi kuritegusid iga 10 000 elaniku kohta:

töölised ja teenistujad 30,80
ettevõtjad 14,70
majateenijad 1,43.

Kuni 25-aastaste osakaal kuritegudes:

kaubanduse ja tööstuse	
määruste rikkumine	92,3%
röövimine	70,4%
riisumine	56,1%
perekonnaliikme tapmine	60,0%
surмага lõppenud kaklemine	58,9%
vastsündinu mahajätmine	63,9%
ähvardamine	71,4%.

Andmed näitavad, et raskemad kuriteod langevad meie tulevikulootuse — noorsoo arvele. See peaks sundima meie rahva juhte ja haridustegelasi tõsiselt järele mõtlema ja otsima abinõusid selle vastu võitlemiseks.

8987-st kuriteost sooritasid

abielus inimesed	42%
vallalised	51,6%
lahutatud	6,3%.

Autor näeb statistikas abielu tervendavat mõju.

Viimase kolme aasta andmetest selgub, et varandusõiguslikud kuriteod langevad ja inimeste vastu suunatud kuriteod nagu tapmised, tapmiskatsed, lapse tapmised, loote hävitamised, vägistamised ja vägistamiskatsed kasvavad.

Selget kuritegude arvu tõusu on märgata riigikaitse kohustuste osas.

Neid süütegusid oli:

1926.a.	1068 juhtumit
1925.a.	582 juhtumit
1924.a.	398 juhtumit.

Neist arvudest on välja jäetud kuriteod riikliku korra ja riigi julgeoleku vastu.

Tähelepanu väärib asjaolu, et maal, kus kultuuriline tase on madalam ja elumaitsemise võimalused vähem kättesaadavad, on kuritegevus 2-3 korda väiksem kui linnades. Pimedal Petserimaal on see koguni 8 korda väiksem kui Tallinnas. Teine huvitav asi on see, et kuritegevus ja eriti raskete kuritegude osa näitab maal järjekindlat kasvu ja linnades langust.

Kuritegusid oli:

	1926	1925	1924
linnades	32126	33274	34627
maal	33037	31680	29421

Statistika selle põhjust ei seleta. Paistab tõenäolisena, et linnades on kuritegude arvu langemise põhjuseks suurenenud politseivalve ning kurjategijad on maale kolinud, kus valve on nõrgem.

Aastatel 1919-1924 oli kuritegevus iga 10 000 elaniku kohta:

Suurlinnades:

Tallinnas	931
Tartus	839
Narvas	791.

Maakondades koos linnadega

Virumaal ilma Narvata	262
Järvamaal	280
Harjumaal ilma Tallinnata	285
Läänemaal	380
Saaremaal	302
Pärnumaal	333
Viljandimaal	218
Tartumaal ilma Tartuta	243
Valgamaal	388
Võrumaal	284
Petserimaal	128

Vangide arv oli keskmiselt kuus:

1926	2984
1925	3233
1924	2763
1923	2399
1922	2627

Naiste arv vanglas kasvab järjekindlalt. Naisi oli vangidest

1924	11,1%
1925	11,2%
1926	11,7%.

Eesti statistika nr. 76 järgi oli hooletuse tagajärjel tekkinud tulekahjusid nende koguarvust:

1925	9,5%
1926	13,3%.

Süütamisi oli iga 100 tulekahju kohta:

1926	9,9 juhtumit
1927	13,3 juhtumit.

Oma kohustuste täitmata jätmise on kasvanud ligi neljakordseks. Seda tõendab Eesti statistikas nr. 75 esitatud prostititud vekslite arv:

1923	1 924	1925	1926	1927
12456	25767	29488	40797	47159

Kõik need andmed tõendavad, et eesti rahva kõlbeline tase on viimase 8 aasta jooksul järjekindlalt langenud. Eesti rahvas hukkub füüsiliselt ja hingeliselt - ajalikult ja igavesti, vt 1Kr 6:9-10.

"Või te ei tea, et ülekohtused ei päri Jumala riiki?"

Ja Eesti Vabariigi valitsus aina kiirendab seda allakäiku. Eesti statistika nr. 75 andmetel olid riigi tulud alkoholist miljonites sentides:

Aasta	1926	1925	1924	1923	1922	1921
Miljonid sendid	1312	1062	1022	1064	1068	1197

Eesti statistika nr. 78 andmetel on 1927. a. Eestis ära joodud 40%-list alkoholi 8 645 000 liitrit, likööre 201 000 liitrit, veini 135 000 liitrit, õlut 8 869 000 liitrit - kokku 17 850 000 liitrit 2 065 965 000 sendi väärtuses. Tubakat on Eestisse sisse veetud 102 000 000 sendi väärtuses.

Nii annab eesti rahvas aastas vabatahtlikult enesehävitamise ja põrgu pileti eest välja 2 168 000 000 senti. Selle summa eest võiks Eestis kõiki koole ligi kaks aastat ülal pidada.

Kodaniku arengu ja tema kõrbelise taseme tõstmise üheks tähtsamaks teguriks on haridus. Sellepärast peatume veel koolituseks minevate kulude juures.

D. Koolide ülalpidamiskulud

Eesti statistika nr. 76 järgi oli kulutati koolituseks 1000 sentides:

Aasta	Üldkulud	Kulu ühe õpilase kohta	Kulu ühe elaniku kohta	Õpilaste arv
1926/27	1 182 037	9,2	1,059	129 122
1925/26	1 068 943	7,8	0,957	137 597
1924/25	1 005 591	6,9	0,900	146 201
1923/24	888 249	6,0	0,797	147316

1926/27 õppeaastal olid koolide üldkulud 1923/24 õppeaastaga võrreldes kasvanud 33,1%. Ühe õpilase peale kulutati 1926/27 õppeaastal keskmiselt 53% rohkem võrreldes 1923/24 õppeaastaga.

Koolitustaseme järgi ja teatud erikoolide ülalpidamiskulud keskmiselt ühe lapse kohta aastas sentides olid järgmised:

	1923/24 õ-a	1926/27 õ-a
Algkoolis	3 200	6 700
Keskoolis	7 800	13 600
Ülikoolis	22 600	25 000
Tehnikumis	45 400	40 400
Merekoolis	31 100	77 200
Kutsekoolis	23 700	25 100
Harku alaealiste kurjategijate koolis	57 500	59 000
Kolovere kriminaalsete kalduvustega laste koolis		60 400
Udriku nõdramõistuslike laste koolis		61 300

Statistilised andmed näitavad, et laste arv üldhariduslikes koolides väheneb ja kulud kasvavad. Samas aga kasvab vaimuhaigete ja kriminaalsete kalduvustega laste arv ning kasvavad ka nende koolituskulud.

Rahva parem osa kahaneb ja alaväärtuslik element kasvab jõudsamini kui riik suudab neile koole ja varjupaiku avada.

Näiteks oli õpilasi Kolovere koolis 1924/25 õppeaastal 40; 1926/27 õppeaastal aga juba 58. Harkus oli 1923/24 õ-a. 123; 1926/27 õ-a. 153 last. Nõdramõistuslike laste tarvis on viimase 4 aasta jooksul avatud 2 kooli — Udrikul ja Nainis. Arenemisvõimetute laste tarvis avati Sindi varjupaigas osakond. Paljud on perekondadesse kasvatada antud. Sotsiaalkulude kohta puuduvad üleriigilises ulatuses statistilised andmed. Otsustades riigieelarve ja omavalitsuste tulude ja kulude aruannete põhjal, on hoolekande ja sotsiaalkulud koolituskuludest suhteliselt rohkem kasvanud. Koolituskuludele tuleks lisada veel muud kulutused haridusele, nagu näiteks õpikute raha, siis saaks neist õigema ülevaate. Statistika ei ole aga veel nii kaugemale jõudnud.

Imelikul kombel on nimetatud pahede kasv täpselt võrdne alkoholist saadud tulu kasvuga:

	1923/24 õ-a	1926/27 õ-a
Tulud alkoholist	100	123
Enesetapud (kahe aasta keskmine)	100	123
Kuritööd	100	124
Laste arv Harku alaealiste kurjategi- jate koolis	100	124
Koolide üldkulud	100	133
Õpilaste arv	100	88
Koolituskulud ühe õpilase kohta	100	153

Siit näeme, et nelja aastaga on alkoholist saadud tulu ja eelnimetatud pahed kasvanud 23-24%. Koolituskulud ühe õpilase kohta on kasvanud 53%. Tegelikult peaks olema nii, et hariduskulude kasvades peaks ka rahvas paremaks muutuma.

E. Aated ja tahtejõud

Üleriigilises ulatuses puudub statistika kodanike aadete, enesetunde ja tahtejõu kohta. Seetõttu laseme kõnelda rahva juhtidel, kunsti- ja haridustegelastel enestel.

Loodusteaduste doktor A. Audova kirjutab oma raamatu "Elu ja elukorraldus" eessõnas järgmist: "Meie ajal pole enamikule midagi aus ja kallis, vahest isiklik lõbu välja arvatud. Vähe peetakse lugu oma kaasinimestest ja vähe aimatakse nende ühiskondlikku ülesannet. Väga ohtralt ja kergesti purustatakse inimelu, pillatakse varandusi ja energiat. Enamiku "aateks" on maitsta võimalikult rohkem meelelisis mõnusid. Leiba ja mängusid! Pea üldiselt elatakse umbkaudu kobades juhustest aetuna ja valesti rännates.

Sihita aeletakse tormisel merel, kus hulgana hukutakse ja raskesti kannatatakse. Pole silmapiiril ühtki ilusat saart, kuhu kõik rõõmu ja hoolega sõuaksid ja tüüriksid. Pole ühtki aadet, mis ligikaudugi kõiki valdaks."

Jõhvi õpetaja Aksel Kallas kirjutab raamatus "Sealtpoolt kaldalt", lk. 2: "Moodsaks ja ajakohaseks loetakse peaaegu täielikult ainult seda, mis usu vastu ja aateta. Peaasjalikult leiavad ainult need raamatud laialilaotamist, mis hulga vaimuta alatutele instinktidele meeldivad ja veel seda viimast aatelist tulukest lämmatama peavad, mis jäänud on.

Alatu närvide kõdi, kohvimaja lämbunud õhk, sihita päevavarga puskariaju sünnitused, sealjuures algupärased ollatahtvate sõnadega kaetud. Seda julgetakse meie rahvale pakkuda ja sealjuures veel kirjanduse nime all? Väljamaal käiks see pornograafia firma alla."

Ja tõesti, mida pakub meile uuem kirjandus? Elueitavaid kerjuseid, viletsaid, aateta, põhjavajunud inimtüüpe, kes ka teisi põhja kisuvad. Seda kirjandust kroonitakse auhindadega ja laudakse hosianna, kui enneolematule suursündmusele. Parem ei ole lugu ka meie ajakirjandusega. Kõik see, mis aateta, elueitav, inetu, leiab ajalehtede veergudel käsitlemist, kuna aatelistele ja põhjalikumatele elunähtusi käsitlevatele kirjatöödele ruumi ei anta. Kõik need elueitavad, aatevaesed sulesünnitised kannavad nüüd oma vilja, mida väga kujukalt väljendab "Hääl rahva hulgast" ajalehes "Vaba Maa" nr. 47, 1926. a. artiklis "Kuhu poole": "Fars mängitud, laske eesriie alla ... Surm on meie rahva saatus ... Andke meile valitsus."

Need sõnad panevad mõtlema. Tõesti, meie luudes-kontides on midagi mäda, kui nii räägitakse ja tehakse. Ja elu tõendab seda kurba tõde iga päev. Midagi on rahva hinges murdunud. Sellest tulebki elutüdimus, riigitüdimus, väljarändamistung. Rahvuslikku vaimustust, vaimustust oma riigist, mis nii loomulik peaks olema, ei ole märgata. Ei tunta rõõmu oma iseseisvusest. Mis aitab siin kõik eugeenika ja kroonu patriotism, mida püütakse rahvale külge pookida? Elu on sedavõrd tõsine ja languse ähvardavad sümptomid käegakatsutavad, et kõik meie rahva paremad pojad ja selgemad pead peaksid tõsiselt mõtlema ja abinõusid otsima, kuidas üldisele langusele piiri panna ja rahva elujõudu värskendada. Minu arust on selleks viimane aeg. Ei tohi enam hoolimatult mööda minna meie elu suurtest varjukülgedest ega leppida peavangutamise või üksteise süüdistamisega. On tarvis ühiselt käed külge panna. Ega me ometi ole nii kalestunud ja üksteisest tülgastunud, et ei suuda enam üle parteiseina üksteisele kätt anda ühiseks

isamaa päästmise tööks? Vastasel juhul veereb meie riigi vanker teed mööda, mille kohta võib ütelda: "Surm on meie rahva saatus." Nõnda hüüdis hääl rahva hulgast. Vana valitsus kukutati ja moodustati uus. Kuid parteid ei suutnud oma südamekõvaduses isamaa päästmiseks üksteisele kätt anda, kuigi selle vajadust kõik tunnistasid. Üheksa päeva hiljem kirjutab hr. Anderkopp "Vabas Maas" nr. 55, 1927 uue valitsuse kohta: "Meil on uus valitsus. Maa tunneb praegusi raskusi. Inimestel ei ole kerge. Mitmed tugevamad, kelledest seda kõige vähem oodata võis, langevad kännult. Tarvis on inimesi ja uut hoogu. Hoiatavaid häáli on küllalt kõlanud. Kirves on juba puu juure külge pandud – mitte üksi meie metsa, vaid meie riigi juure külge. Või on meie saatus tõesti juba alla kirjutatud? Kas on J. Teemanti uus valitsus see, kes rahva hinges lootuse loob ehitamiseks, lootuse vähemalt homse ja ülehomse peale? Ei, selleks on tarvis teist valitsust, kel on sihid ja inimesed nende sihtide jaoks ning hea tahtmine istutada uut õitsvat taime rahva hinge."

Härra A. Anderkopp ei suutnud seda ise valitsuses olles ega looda seda ka teistelt. Ja see käibki üle inimlike võimete. Valitsusi oli enne ja pärast seda, kuid ükski pole seda suutnud ega suuda ka praegune sotsialistlik valitsus. Selle kohta on ajalehed küllalt tõendeid toonud ja elu ise näidanud. Rahva hinge uut õitsvat taime võib istutada ainult see mees, keda Anderkopp Nietzsche "Vastkristlase" eessõnas maha teeb.

Riigikogu aateid tunneme inetu näaklemise ja rusikaõiguse kaudu, mille kohta K. Päts riigikogu kõnetoolist ütles: "Kui sellelt seisukohalt meie parlamendi elu vaatleme, siis peame ütleva, et meil tõesti valitsevad teatud metsikud olud. Meie kisume selle asutuse nii alla, et rahva juures kaotavad igasuguse lugupidamise need isikud, kes siin on", "Päevaleht" nr. 36, 1929.

Kuigi riiki ja rahvast juhtivad jõud kõnelevad veel aadetest ja planeerivad uusi sihte, puudub neil sisemine jõud nende elluviimiseks. Sageli on ilusate sõnade taga väiklus ja alatu omakasu. Selles veendumiseks tarvitseb lugeda 1928. a. 24. detsembri ajalehtedes ilmunud artikleid: "Kaja" nr. 303 - "Rahu maa peal" ja "Rahva Sõna" nr 297 - "Saagu valgus", "Aeg jõulune", "Talipühad on rõõmu pühad". Seal võtavad inimesed ülbelt Kristuse sõnad suhu, aga isiklikus elus ja riigi asju ajades pööravad need peapeale.

Maalikunst ja skulptuur, mida koolides udupiltide abil "Eest kunsti" nime all tutvustatakse, ei paku langevale kõlblusele mingisugust toetuspunkti ega troosti.

Eesti helikunst ja laul kui paljude poolt tunnustatud aadete algataja ja edasikandja, on kaotanud rahva seas oma elustava ja vaimustava võime, mille kohta "Esmaspäev" nr. 45, 1928. a. kirjutab: "Iseseisvuse aastate kestel on meil kasvanud kaunis suur kooriliteratuur eesti heliloojate töödest. Harilikule surelikule paistab aga silma veider asi: kui kusagil seltskonnas tahetakse veidi "laulu teha", ei leidu kõigi poolt mõistetavate laulude hulgas pea ühtegi eesti oma viisi. Selle asemel mõistab aga nooremate hulgas eranditult igaüks terve seeria igasuguseid lõõklaule. Aina kuula ja imesta, kui kiiresti need võõrad meloodiad rahvapärasteks muutuvad. Samal ajal peab aga tõsiselt kaasa tundma ühele viimase laulupeo üldjuhile, kes õlgu kehitades ütleb: "Kurat teab, mis see on! Lauupeol oma kolmkümmend uut ja ilusat eesti laulu, kuulajaid musttuhat üle maa koos, aga kõik lähevad vaikselt koju tagasi. Mitte ühtki viisikest ei viinud keegi koju kaasa. Ei hakka lihtsalt külge!"

See-eest aga nägime, kuidas esimeste üldlaulupidude laulud juba peoplatsil "rahvalauludeks" muutusid ja igas külas vastu kajasisid. Veel praegustelgi laulupidudel kujuneb iga kord peale eeskava lõppu välja "lisaeeskava", kus vana raudvara uuesti kuuldavale tuleb. Ja rahvas satub vaimustusse. Meie tulevikulootuse — noorsoo — aateid ja soove väljendas pr. Tellmann-Tõrvand 24. veebr. 1929. a. kaitseliidu aktusel järgmiselt: "Maailmasõja järel on kõigis maades märgata vanema põlve väsimust ja tüdimust. Seepärast pakume kõik parema tuleviku lootused noorsoole. Ja noorsoo kasvatusele pööratakse erilist tähelepanu seda enam, et noortes kipub tõusma esile kalduvus kergele lõbutsemisele. Ka meil korraldatud ankeet näitab noorte lõbude ihaldamist, kuid kohusetunde ja rahvustunde arenematust."

F. Jumalakartus ja elutarkus

"Jehoova kartus on tarkuse algus" ütleb tark Saalomon, Õp 9:10. Ja haritud ning elukogenud apostel Paulus manitseb oma õpilast: "Harjuta end jumalakartuses! Sest kehalisest harjutamisest on vähe kasu, aga jumalakartus on kasulik kõigeks ning sellel on praeguse ja tulevase elu töötus" (1Tm 4:7-8).

Eesti rahvas on suures enamuses need tähtsad õpetused unustanud. Paljud on koguni Jumalat mõnitama ja teotama hakanud ning oma mina, mõistuse ja spordi endale ebajumalateks teinud, mida teenitakse ja austatakse.

Elava Jumala kui tarkuse- ja jõuallika unustamine ning põlgamine on juba eesti rahvale end kibedalt tunda andnud. Kõik meie ebajumalatele — omaenese tarkusele ja iseteadvusele — rajatud suured ettevõtmised, nagu Kärevere sild, on kokku varisenud ja rahvamajandusele raskeid kahjusid sünnitanud.

Ikka rohkem ja rohkem kaebab noor eesti haritlaspere vastava ja väärilise töö puudumise üle. Teiselt poolt antakse ajakirjanduse kaudu mõista, et haridust saanud inimesed ei ole oma ülesannete kõrgusel. Meie diplomeeritud õigus- ja majandusteadlased on osutunud tegelikus elus armetult nõrkadeks (on ka erandeid) ega suuda võistelda näiteks endiste veneaegsete vallakirjutajategagi. Artiklis "Kes on vastutaja" küsib Oskar Loorits: "Milleks produtseerime siis hiigla kulu ja vaevaga tuhandeid "vormipäid", kui nad on loovaks tööks võimetud nii kultuur-varade kui ka tegeliku elu väärtuste soetamisel? ... sest teate ju väga hästi, et mitte ainult Eestis, vaid kogu haritud maailmas vähegi suurejoonelisem kuritegevus kipub vägisi just haritlaste erialaks muutuma ... et enesesuretamine või -põletamine on muutumas meie haritlaselu tüüpilisemaks nähteks ... aga miks need haritlased ei hari siis ka oma südametunnistust ja eetilist taset? ... Miks ei õpita ega õpetata ausust, mõtlemist, teostamist, et võidelda ja võita endale väärilist elu? ... Kes on selles süüdi? ... Eks olene ometi noore õpilase väärtus õige ja õige suurel määral just nimelt vana õpetaja väärtusest?" "Päevaleht" nr. 280, 1929. a.

Isegi varem riiki ülesehitavas töös ja vabadusvõitluses teenete eest autasudega kroonitud isikud on eraettevõtetes oma mõistusega pankrotti jäänud ega suuda oma vekslid lunastada. Tegelik elu tuletab meile meelde Jumala manitsust: "Ära toetu omaenese mõistusele ... Ära ole iseenese silmis tark! Karda Jehoovat" (Õp 3:5-7). Kõigi hariduse ja kultuuri arendamiseks tehtud kulutuste peale vaatamata on vähenenud väärtuslikum osa ühiskonnast ja kasvanud alaväärtuslike laste arv. "Tõusev kultuur" on rahva ilutunde ja kaine mõtteviisi hävitanud.

Seda ütlust kinnitas dr. Lindeberg 7. novembril 1928. a. oma raadiokõnes "Meie aja närvilikkus": "Mida suurem haridus ja tsivilisatsioon, seda suurem närvilisus ja hüsteerika. Kõigil aladel avaldub anormaalsus, hüsteeriline halva ja inetu ülehindamine ning tõsise kunsti ja teaduse alahindamine. Seda näeme iga päev kõigis ajalehtedes — mis inetu, halb, kahjulik, seda kirjeldatakse kõige eredamates värvides."

Ka tuntud Pariisi närviarst Perrain, ühe suurema närvikliiniku juhataja Prantsusmaal, on avaldanud artikli ajakirjas "Presse Medical", kus ta tõendab, et tänapäeva tsivilisatsioon hävitab inimkonna. Õpetlase arvates on lähedal aeg, kus ainult kõige tugevamad inimesed suudavad vastu panna kõige hädaohtlikumale haigusele — tsivilisatsioonile. Prof. Perrain oletab, et ainult alkoholismi võib võrrelda tsivilisatsiooniga nende halbades tagajärgedes. Kuid ka alkoholism on viimasel ajal ravitav — ainult tsivilisatsioon ei ole ühegi teadusliku meetodiga arstitav, sest on ju teaduski teataval määral selle haiguse tekitaja", "Päevaleht", 9. nov. 1928. a.

On siis tõesti teadus ja haridus oma puhtal kujul selles süüdi? Sugugi mitte. Haridus ja teadus toovad meid Jumala äraarvamata tarkuse ja väe tundmisele ja austamisele.

Teadus teeb meile Jumala looduse varandused praktiliselt kasutatavateks ja elu mugavaks. Süüdi on hariduse ja teaduse edasikandjad, kes jumalakartuse on unustanud ega mõista jumalakartuse saladust oma kuulajatele, alluvatele õpetajatele ja õpilastele selgeks teha, 1Tm 3:16. Niisuguste kohta ütleb Kristus: "Ega pime suuda pimedat juhtida teel? Eks nad mõlemad kuku auku?" (Lk 6:39). Ühte sarnast vaimulikku pimedust ja aukulangemist demonstreerisid hr. Jaan Tõnissoni 60. sünnipäeval kirikuõpetaja ja endine haridusminister hr. Jaan Lattik ning haridusministeeriumi esindaja, kelle avaldusi raadio teel tervele ilmale kuulutati. Ka mina võisin raadiost järgmist kuulda:

"Toon sulle tervitusi Viljandi surnuaialt sinu isa ja venna käest," ütles hr. Lattik. Kaine mõtleja küsib: milleks see valele põhinev luule ja eksiteele ahvatlev sõnakõlks? Jumal on ju elavatele kategooriliselt keelanud surnute käest küsimise. Vana Testamendi ajal on sellest keelust üleastujaid surmaga karistatud, 5Ms 18:1; 1Sm 28:11-19; Js 8:19; 2Kn 1:3.

Kristuse õpetuse kohaselt ei saadeta elavatele surnutega sõnumeid ning selleks ei ole ka mingisugust vajadust, Lk 16:16,31.

Haridusministeeriumi esindaja ütles: "Meie nõuame teilt üht: et te elaksite veel 60 aastat eesti rahva kasuks." Kas tõesti peate selle nõude täitmist hr. Tõnissoni võimete hulka kuuluvaks? Samase soovi kohta

on Lk 7:2-10 näide olemas. Juhtivate isikute poolt niisugused mõttetud sõnakõlksud inimelu tähtsamatel silmapilkudel annavad tunnistust ütlejate hingelisest tühjusest ja vaimupimedusest ning jätavad kuulaja südamesse variserliku mulje. Sellepärast peab Jumal vajalikuks juhtida teie tähelepanu oma sõna peale: "Kas te mitte ei eksi, sellepärast et te ei tunne pühi kirju ega Jumala väge?" Mk 12:24. Vt ka Js 42:19; Mt 12:36; Lk 11:44,52; Hs 18:30.

Viimasel ajal kistakse ka usku poliitikasse. Põllumeestekogud tegid oma Riigikogu valimiseelses lendlehes teisi erakondi maha kui usuvastaseid ning kutsusid usklikke üles nende poolt hääletama, nagu oleksid nemad need tõelised usukaitsjad. Sellega viivad nad eksiteele usklikke, kes Jumala Sõna vähe tunnevad. Kristus ütleb neile: "Sa silmakirjatseja, tõmba esmalt palk oma silmast välja, ja siis sa näed pindu oma venna silmast välja tõmmata!" (Mt 7:5). Ja usklikke hoiatab Ta: "Hoiduge valeprohvetite eest, kes tulevad teie juurde lambanahas, seestpidi aga on kiskjad hundid!" (Mt 7:15-16). Kas need on usu kaitsjad, kes oma teguviisiga Riigikogu rahulikkude tööd nädalate viisi takistavad, selleks et oma vennale rusikaga näkku lööjat kaitsta ja tema tegevust heaks kiita?

Usklikud! Pidage meeles Kristuse tunnistust: "Minu kuningriik ei ole sellest maailmast" (Jh 18:36). Sellepärast küsi Jumalalt, mida ühe või teise poliitilise küsimuse otsustamisel tegema peab.

Peaks piisama sellest rumalusest, et rahvahääletusel usuõpetuse kulude riigi kanda võtmisega kindlustati usuõpetajatele kindlapalgalsed kohad, kes ise Jumala ja Piibli tõdede suhtes kahtleval seisukohal on. Need õpetajad pilkavad usuõpetuse tundides laste meelitamiseks usku ja halvustavad Jumalat anekdootide rääkimisega. Sellega mürgitavad nad laste hinge. Neile ütleb Kristus: "Aga kes iganes on püüniseks kellele tahes neist pisikestest minusse uskujaist, sellele oleks parem, et talle vesikivi kaela riputataks ja ta uputataks mere sügavusse" (Mt 18:6).

Ja teie, iludusvõistluste korraldajad! Kas teie teate ka, mida te teete? Te ärritate noortes, võib-olla veel süütute neitsite hinges edevuse tundeid, rüvetate nende hinge maiste meelitustega ja sopakirjanduse kingitustega. Kas Jumal selleks inimesele ilu on andnud, et teie seda solgiga üle kallate? Kes Jumala templi ära rikub, selle rikub Jumal, 1Kr 3:17. Sellepärast mõtelge järele, mida te teete! Kõik, kes te Jumalat salgata ja usku naeruvääristate ning sellega noorsugu ahvatlete! Kas võite vastata küsimustele: kuidas hoiab noor inimene oma teeraja sirgena, Ps 119:9 ja missugust lunahinda võib inimene anda oma hinge eest, Mt 16:26? Kas te teate, et need, kes Jehoova maha jätavad, saavad otsa, Js 1:28. "Te saate tunda, et mina, Jehoova, olen see, kes teid lööb. Vaata, päev! Vaata, see tuleb" (Hs 7:9-10; 18:30).

Eesti rahvas!

Kuulge, mida Jumal teile ütleb: "Te olete näinud, mida ma olen teinud egiptlastele, kuidas ma teid olen kandnud kotka tiibadel ja kuidas ma teid olen toonud enese juurde" (2Ms 19:4), vrd. Venemaaga, Hs 7:1-27. "Kui teie ei paranda meelt, hukkute kõik nõndasamuti", Lk 13:1-5. "Jumal on küll selliseid teadmatusi aegu sallinud, kuid nüüd käsib ta kõigil inimestel kõigis paigus meelt parandada. Sest ta on seadnud ühe päeva, mil ta mõistab õiglaselt kohut kogu ilmamaa üle mehe läbi, kelle ta on määranud, ja ta on pakkunud kõigile tõestuse sellega, et on tema üles äratanud surnuist" (Ap 17:30-31). Kõik seatakse Kristuse kohtujärje ette, Rm 14:10, kes igaühe üle kohut mõistab vastavalt tema eluviisile. "Aga ma ütlen teile, et inimesed peavad kohtupäeval aru andma igast tühjast sõnast, mis nad on rääkinud" (Mt 12:36).

"Ärge eksige: Jumal ei lase ennast pilgata, sest mida inimene iganes külvab, seda ta ka lõikab" (Gl 6:7). Sellepärast: "Pöörduge ja taganege kõigist oma üleastumistest, et teie süü ei saaks teile komistuseks" (Hs 18:30). "Sest mispärast tahate teie surra, oh Eesti sugu!" ütleb Issand Jehoova. See kaastundlik Jumala küsimus juhib meie tähelepanu salmle Hs 33:11 ja kogu selle peatüki peale. Selles on iga isiku ja eesti rahva tulevik ette määratud. See peatükk lahendab ka selle kirjatöö lugemisel teis üles kerkivad küsimused ja näitab, mis on käesoleva kirjutise ülesanne.

G. Kokkuvõte

Kõik eeltoodud andmed, rahvajuhtide ja teadlaste tunnistused ning Jumala Sõna tõendavad:

- 1) Eesti rahva iseseisvus on varem ette kuulutatud ja Jumala abiga kätte võidetud.
- 2) Oma jõule ja teadmistele rajatud poliitiliste, majanduslike, kultuuriliste ja sotsiaalsete korralduste tõttu on eesti rahva kõlbeline tase langenud, elu- ja riigitüdimus kasvanud ning eesti rahvas on arvuliselt välja suremas.
- 3) Rahva juhtidel, kirjanikel, ajakirjanikel ja haridustegelastel puuduvad aated, mis suudaksid rahvast vaimustada ja elustada ning noorsoos kohusetunnet ja elu mõtet äratada.
- 4) Praegusest seisukorrast väljapääsemiseks, uute aadete otsimiseks ja teostamiseks puudub rahva juhtidel tahtejõud ja usk selle kordaminekusse.
- 5) Praeguse aja teadus ja kultuur ei suuda rahva kõlbelist taset tõsta, elu mõtet anda ja tahtejõudu kasvatada.
- 6) Jumala mahajätmise, Tema heategude unustamise ja jumalakartmatu elu läbi kaotab eesti rahvas sideme Jumalaga, saab otsa ja läheb hukka.
- 7) Jumal pakub veel kaastundlikult armu ja võimalusi eesti rahva elujärje parandamiseks. Kristus kutsub üles usklikke ja kõiki, kellele eesti rahva tulevik kallis on, üles pühale eestpalvetööle: "Minu aeg ei ole veel käes, aga teil on alati paras aeg" (Jh 7:6).

"Ma kutsun siis üles anuma, palvetama, tegema eestpalveid ja tänupalveid kõigi inimeste eest, kuningate ja kõigi ülemuste eest, et me võiksime elada vaikset ja rahulikku elu kõiges jumalakartuses ja väärikus. See on hea ja meeldiv Jumala, meie Päästja silmis, kes tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid töö tundmisele" (1Tm 2:1 -4). Ja nõudke ka seda, mis Eestimaale heaks tuleb, kus te elate. Paluge selle eest Jumalat. Sest kui maal hea põli on, siis on ka teil hea põli, Jr 29:7. "Õige inimese mõjuvõimas eestpalve saadab palju korda" (Jk 5:16). "Tõstke lipp Paabeli müüride vastu, tugevdage valvet, seadke vahimehi, paigutage varitsejaid!" (Jr 51:12). "Pidage meeles vange, nagu te oleksite kaasvangid, ja kurja kannatajaid" (Hb 13:3). "Kui kellelgi teist jääb vajaka tarkust, siis ta palugu Jumalalt, kes kõigile annab heldelt ega tee etteheiteid, ja talle antakse" (Jk 1:5).

"Ometi püsib kindlana Jumala seatud aluskivi, millel on see pitser: "Issand tunneb omi" ja "Ülekohtust taganegu igaüks, kes nimetab Issanda nime"" (2Tm2:19).

"Kutsun teid üles elama selle kutsumise vääriliselt, millega te olete kutsutud, kogu alandlikkuse ja tasadusega, pika meelega, üksteist sallides armastuses, ning olles usinad rahusideme kaudu pidama Vaimu antud ühtsust. Üks ihu ja üks vaim, nagu te olete ka kutsutud üheks lootuseks oma kutsumise poolest; üks Issand, üks usk, üks ristimine, üks Jumal ja kõikide Isa, kes on kõikide üle" (Ef 4:1-6).

"Teel ärge riielge!" (1Ms 45:24). "Võtke nüüd Jumal eeskujuks nagu armastatud lapsed" (Ef 5:1).

"Ja palve ja anumisega palvetage igal ajal Vaimus ning selleks valvake kogu püsivusega ja eestpalvetega kõigi pühade eest ja minugi eest, et mulle antaks arukust, kui ma avan suu, julgelt teada anda evangeeliumi saladust" (Ef 6:18-19).

"Kui te seda teate, siis olete õndsad, kui nõnda ka teete" (Jh 13:17).

Eluummikust väljapääsutee

1932. a

"Mina olen Issand, su Jumal, kes sulle õpetab, mis on kasulik,
kes sind juhatab teele, mida sa pead käima" (Js 48:17)
"Hüüa mind appi ahastuse päeval; siis ma tõmban su
sellest välja ja sina annad mulle au!" (Ps 50:15)

Põhimõtteline ümberpöördumine

Elu on ummikus. Maailma riikide ja rahvaste juhivad otsivad majanduslikust ja poliitilisest ummikust väljapääsuteed. Sõlmitakse igasuguseid kaubanduslikke, mittekallaletungi ja rahulepinguid ning piiratakse end kõrgete tollimüüridega. Edendatakse kultuuri, kasvatatakse rahvustunnet ja iseteadvust. Tegelik elu näitab nende väärtust tõsisel, raskel ajal.

Raske aeg viib ummikusse ka kodanike isikliku elu. Kurdetakse kitsikuse ja muude hädade üle. Proovitakse veel, mis võimalik: petetakse, võltsitakse, varastatakse ja tapetakse ning lõpuks tehakse meelega endale ots peale.

Ja ometi on eluraskuste võitmiseks ja igasugusest eluummikust väljapääsutee olemas. Jumal on töötanud meile seda näidata. Seepärast, lugupeetud lugejad ja kaaskodanikud, palun teil loobuda eelarvamustest ja panna tähele, kuidas Jumal meid juhatab: "Pöörduge minu juurde, ütleb vägede Issand, siis ma pöördun teie juurde" (Sk 1:3).

Ümber pöörduda tähendab end senistest valearvamustest lahti päästa ja ära tunda, mis on tõeline. Teiseks on ümberpöördumine uue sihi seadmine. Meie seniseks sihiks oli oma au otsimine, oma ihade ja soovide täitmine ning lõbude maitsmine, mis on toonud kaasa pettumuse.

Pöördunud inimene ei otsi enam oma au ja kasu, vaid Jumala au ja seda, mis kaasinimesele kasuks on. Tema ülim soov ja püüd on elada Jumala nime auks, isamaa iluks ja ligimese kasuks. Sellest tegevusest ja kordaminekutest selle vallas tunneb ta alati rõõmu.

Kolmandaks tähendab pöördumine toetuskohta muutmist. Senini toetusime iseseisvuse, iseteadvuse, rahvustunde, teaduse, kunsti, raha, kaitsejõudu, kaitseväge ja oma jõu peale. Pöördunud inimene ei looda enam nende asjade peale vaid Jumala peale, Jeesuse Kristuse peale, kes on saanud temale jõu, rikkuse ja tarkuse allikaks. Kõik eelnimetatud selle maailma varandused ja vahendid on pöördunud inimesele vaid abinõudeks, mille läbi Jumal inimest aitab. Ka ei ole pöördunud inimene enam nende asjade omanik vaid Jumala poolt tema kätte usaldatud varanduste valitseja, kes kasutab neid Jumalalt määratud ja lubatud otstarbel — sageli iseennast ära salates ja end teiste heaks ohverdades.

Pöördunu teab, et maailma ja rahvaste saatust juhivad Jumal oma tahte järgi. Tema eesmärgiks on teha Jumala tahtmist, käia Kristuse jälgedes ja elada ligimese kasuks ning Jumala nime auks. Ta vihkab kurja ja sõdib vaimustusega tõe ja õiguse eest. Ta teab, et selle maailma elu on orjus ja selle lubadused on petlikud.

Seepärast loobub pöördunud isik vabatahtlikult selle maailma lõbudest ja mõnudest, sest uus elu Jumalas pakub paremat.

Pöördumiseks tuleb:

- 1) Tunnistada Jumalat kõige kõrgema valitsejana, vt Rm 1:20; Lk 20:9-16; Js 52:7; 1Kr 15:25-28.
- 2) Loobuda senisest Jumala seaduste vastasest patuelust ja tulla tagasi Jumala juurde, Lk 15:18.
- 3) Soovida, et Jumala riik meie juurde tuleks ja Tema tahtmine igal pool sünniks, kaasa arvatud meie elus, Mt 6:10.
- 4) Püüda teha Jumala tahtmist, Jh 15:14.
- 5) Püüda ja tahta käia Jeesuse jälgedes ja elada Tema õpetuse kohaselt, Lk 9:34-35; 5:27-28.
- 6) Soovida, et Jumal meie tegevust oma Vaimu läbi juhiks, Jh 14:16-17, 26; 16:12-13.
- 7) Soovida, et Kolmainu Jumal meie sees elaks, Jh 14:23.

Kui oleme need nõudmised põhimõtteliselt omaks võtnud, siis oleme sellega ka õnnistuse teele asunud. Püha Vaim võtab meie elu juhtimise enda kätte ning siis hakkame kadunud poja kombel tegelikke samme astuma: "Ma tõusen ja lähen oma isa juurde ja ütlen talle: "Isa, ma olen pattu teinud taeva vastu ja sinu ees"" (Lk 15:18).

Kokkuvõtlikuna väljendudes peame jõudma oma eksituste ja patu äratundmisele ning Jumala juurde tulema. Jumal on öelnud: "Ja paljud rahvad ning vägevad paganad tulevad Jeruusalemma otsima vägede Issandat ja leevendama Issanda palet" (Sk 8:22).

Miks peame pöörduma? Selleks sunnib meid meie maine häda nagu kadunud poegagi. Tema tuli tagasi ja leidis eluks vajaliku. Seda saame ka meie, kui palves Tema juurde tuleme. Sest Jeesus ütleb: "Paluge, ja teile antakse, otsige, ja te leiate, koputage, ja teile avatakse, sest iga paluja saab ja otsija leiab ja igale koputajale avatakse! Kas on teie seas sellist inimest, kellelt ta poeg palub leiba, ent tema annab talle kivi? Või kui ta palub kala, ent ta annab talle mao? Kui nüüd teie, kes olete kurjad, oskate anda häid ande oma lastele, kui palju enam teie Isa, kes on taevas, annab head neile, kes teda paluvad!" (Mt 7:7-11).

Jeesus ei jäta meid maisele tasandile, vaid juhatab edasi: "Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi!" (Mt 6:33). Selleks et me niisugusele arusaamisele jõuaksime, paluvad Jeesus ja usklikud meie eest. Nad palvetavad, et meie patud võiksid saada kustutatud ja hingamise ajad tuleksid Issanda käest, Ap 3:19, Rm 8:34; 1Jh 2:1-2. "Et ta teile oma kirkuse rikkust mööda annaks väge saada Tema Vaimu läbi tugevaks seemise inimese poolest, et Kristus usu kaudu elaks teie südameis ning te oleksite juurdunud ja kinnitatud armastuses, et te suudaksite koos kõigi pühadega tunnetada, milline on armastuse laius ja pikkus ja sügavus ja kõrgus, ning ära tunda Kristuse armastust, mis ületab iga tunnetuse, et te oleksite täidetud Jumala kogu täiusega," ütleb apostel Paulus (Ef 3:14-19).

Imestunult küsite, kas see on võimalik? Me mitte ainult ei või vaid peame selleni jõudma, sest Kristus ütleb: "Teie olge siis täiuslikud, nõnda nagu teie taevane Isa on täiuslik!" (Mt 5:48). Vastasel juhul ei suuda me lahendada majanduskriisi ega sotsiaalprobleeme. Samuti ei jõua me Jumala juurde ega päri taevariiki, vt Mt 5:1-48. Seda on väga tähtis uurida!

Nende eesmärkide saavutamiseks peame Kristuse kui tõelise Jumal-inimese ja esimese sotsialisti jälgedes astuma ja Tema õpetust järgima, kes on suutnud need probleemid lahendada.

"Armastage oma vaenlasi, tehke head neile, kes teid vihkavad, õnnistage neid, kes teid neavad, palvetage nende eest, kes teid halvustavad! Kes sind lööb põse pihta, sellele paku ka teine, ja kes sinult võtab kuue, sellele ära keela ka särki! Anna igapähele, kes sinult palub, ja sellelt, kes võtab sinu oma, ära küsi tagasi! Ja nii, nagu te tahate, et inimesed teile teeksid, nõnda tehke neile!" (Lk 6:27-31).

Samas selgitab Jeesus neid nõudmisi: "Armastage oma vaenlasi ja palvetage nende eest, kes teid taga kiusavad, et te saaksite oma taevase Isa lasteks - tema laseb ju oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ning vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale! Sest kui te armastate neid, kes teid armastavad, mis palka te saate? Eks tõlneridki tee sedasama? Ja kui te üksnes vendi tervitate, mida erilist te siis teete? Eks paganadki tee sedasama? Teie olge siis täiuslikud, nõnda nagu teie taevane Isa on täiuslik!" (Mt 5:44-48); sest Tema on helde tänamatute ja kurjade vastu, Lk 6:27-35.

Need nõuded on meie loomulikule inimesele mõistusevastased ja võimatud täita. Aga kui me neid põhimõtteliselt ja südamest täita tahame, siis ei tee seda enam meie "vana inimene", vaid Jumal teostab seda oma uuestisündinud lastes, vt Fl 2:13-15.

Kuidas selleni jõuda? Jumal annab selleks vajalikud näpunäited ja juhtnöörid, mida järgnevalt vaatleme.

Päästmine

"Pöörduge minu poole ja laske endid päästa, ütleb Jumal" (Js 45:22).

Selle maailma vürst valitseb meie üle ja sunnib meid tegema seda, mida me ei taha. Me oleme pahede, patu ja kuradi orjad, Jh 8:34-36; Rm 7:14; 2Tm 2:26; 2Pt 2:19.

On õudne mõelda selle peale, kui Jumal meilt oma armu ja Püha Vaimu ära võtab. Kuningas Taavet tundis oma patu pärast kannatades seda hirmu ja palus: "Ära võta oma Püha Vaimu minult ära", Ps 51:13.

Nüüd annab Püha Vaim meie südametunnistusele märku patu pärast, õiguse pärast ja kohtu pärast, Jh 16:8. Nii mõnigi kuritegu ja kõlvatus jääb korda saatmata just seetõttu, et Püha Vaim meie südametunnistuse kaudu nende pahede tagajärgedele tähelepanu juhib. Kui aga inimesed kangekaelselt ei

pöördu ega lase end päästa, siis lahkub Jumala arm ja Püha Vaim võetakse meilt ära ning jääme oma egoistlike tujude ja saatana meelevalle alla. Jumal ütleb: "Minu Vaim ei pea igavesti jääma inimesse" (1Ms 6:3). Kui Jumala Vaim lahkub, siis võtab kuri vaim seitse hullemat endaga kaasa ning nad valitsevad inimeses südames oma tahtmist mööda. Kristus hoiatab: "Siis ta läheb ja võtab enesega kaasa teist seitse vaimu, kes on kurjemad temast endast, ja nad tulevad ning asuvad sinna elama, ja selle inimese viimne lugu läheb pahemaks kui esimene. Nõnda sünnib ka sellele kurjale sugupõlvele!" (Mt 12:45). Sellest suurest hädaohust ja kõigest eelnimetatud pahedest tahab Jumal meid ära päästa.

"Selleks ongi Jumala Poeg saanud avalikuks, et ta tühistaks kuradi teod" (Jh 3:8).

Lisaks põhimõttelisele ümberpöördumisele peame uskuma Jumala Poja Jeesuse Kristuse nimesse (Jh 3:23). Kui tunnetame endas usu puudust, peame paluma, et Jumal aitaks meil uskuda (Mk 9:23-25). Ühtlasi peame Tema nime appi hüüdma, et Ta meid päästaks selle maailma vürsti ja patu võimusest (Ap 22:16; 8:22).

Kristus tunnistab, et on võimalik vabaneda: "Kui nüüd Poeg teid vabastab, siis olete tõepoolest vabad" (Jh 8:34-36).

Patu ja kuradi võimusest vabanemisega vabaneme ka liigsetest väljaminekutest, mida jumalakartmatu patuelu meile peale on pannud. Sellega paraneb meie majanduslik seisukord esmalt iseenesest. Teiseks tahab Jumal meid pärast patust päästmist ja lepitust iseendaga veel kõigis asjus eriliselt õnnistada (vt 5Ms 28:1-13; Jh 15:7; Hg 2:18-19).

Kui sõdivad pooled tahavad sõda lõpetada, siis peavad nad ka rahu tegema ning normaalse vahekorra loomiseks ja läbikäimiseks rahulepingu sõlmima. Süüdlane kannab seejuures sageli sõjakulud ja maksab kahjude heastamiseks makse. Ka meie oleme Jumalaga sõjajalal ning soovime rahu. Rahuga kaasneb vastastikune läbikäimine ja leping, mida mõlemad pooled austama peavad. Jumal ise pakub meile rahu ja kutsub meid rahu tegema. Seejuures ei nõua Jumal meilt mingit kahjutasu. Jeesus on meie eest juba kõik maksnud. Meie osaks on ainult Jumala juurde tulla ning lepitus, rahu ja neile järgnevad õnnistused vastu võtta. Jumal on oma üleskutsega meile selle sammu kergeks teinud: "Tulge nüüd ja seletagem isekeskis, ütleb Issand. Kuigi teie patud on helepunased, saavad need lumivalgeks; kuigi need on purpurpunased, saavad need villa samaseks. Kui te tahate ja kuulate, siis te saate süüa maa parimat vilja. Aga kui te tõrgute ja panete vastu, siis sööb teid mõök. Jah, Issanda suu on kõnelnud" (Js 1:18-20).

Kui oleme oma südames otsustanud Jumala juurde tulla ja oma patud andeks paluda, siis juhib Püha Vaim meid Kolgata Jeesuse risti alla, öeldes: "Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu" (Jh 1:29). "Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu" (Jh 3:16).

Ma olen isiklikult seda armastust pattude andestuse tunnistuse läbi oma südames tunda saanud ning selle läbi Jumala rahu, rõõmu ja õnne maitsnud. Olen saanud Temalt eluks vajalikku tarkust ja jõudu. Nüüd kohustab Kristuse armastus mind Tema nimel eesti rahvale järgmist edasi andma ja meelde tuletama.

Kui keegi on pattu teinud ja tunneb Jumala ees hirmu, siis ei ole vaja lasta hingevaenlasel end vaevata, vaid teada, et "meil on eestkostja Isa juures, Jeesus Kristus, kes on õige, ning tema on lepitusohver meie pattude eest, kuid mitte üksnes meie, vaid ka terve maailma pattude eest" (1Jh 2:1-2). "Rudjutud roogu ei murra ta katki ja hõõguvat tahti ei kustuta ta ära, kuni ta on õigusele võidu saanud" (Mt 12:20).

"Tõesti, ma ütlen teile, inimlastele antakse andeks kõik patud ja pühaduseteotused, kuidas nad iganes ka oleksid teotanud, kes aga peaks teotama Püha Vaimu, sellele ei ole andeksandmist iialgi, vaid ta on süüdi igaveses patus!" (Mk 3:28-30).

"Kui me oma patud tunnistame, on tema ustav ja õige, nõnda et ta annab andeks meie patud ja puhastab meid kogu ülekohtust" (Jh 1:7-9).

"See ongi mu Isa tahtmine, et igaühel, kes näeb Poega ning temasse usub, oleks igavene elu, ja viimsel päeval mina äratan ta üles" (Jh 6:40). "Kes minu juurde tuleb, seda ma ei aja välja" (Jh 6:37). "Sest ma ei ole tulnud maailma üle kohut mõistma, vaid maailma päästma" (Jh 12:47).

"Ennäe, ma seisan ukse taga ja koputan. Kui keegi kuuleb mu häält ja avab ukse, siis ma tulen tema juurde sisse ning söön õhtust temaga ja tema minuga. Kes võidab, sellel ma lasen istuda koos minuga mu troonile, nagu minagi olen võitnud ning istunud oma Isaga tema troonile" (Ilm 3:20-21).

"Kui me ütleme: "Meie ei ole patustanud", siis me teeme tema valetajaks ja tema sõna ei ole meis" (Jh 1:10). "Kes ei kuula Poja sõna, see ei näe elu, vaid tema peale jääb Jumala viha" (Jh 3:36, vt ka Õp 1:25-33).

"Siis ma annan täna teile teada, et te tõesti hukkute; te ei ela kaua sellel maal, kuhu sa lähed üle Jordani, et minna seda pärima. Ma kutsun täna tunnistajaiks teie vastu taeva ja maa: ma olen pannud su ette elu ja surma, õnnistuse ja needuse. Vali nüüd elu, et sina ja su sugu võiksite elada, armastades Issandat, oma Jumalat, kuulates tema häält ja hoidudes tema poole!" (5Ms 30:18-20).

Seepärast palun ma sind, eesti rahvas, Kristuse asemel: "Andke endid Jumalaga lepitada", 2Kr 5:20. Tule täna Kristuse risti alla ja ära lahku sealt enne, kui oled eneses tunnistuse saanud, et Jumal on sulle igavese elu andnud. Seesama elu on Tema Pojas, vt Jh 5:10-11. "Sest igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse" (Rm 10:13). Selles on meie õnn!

Äralepitamise läbi heidetakse meie elu must minevik kõrvale ega tuletata seda enam meile meelde. Me anname end täielikult Jumala hoolde ja alistume Tema tahtele. Siis on saatan sunnitud meie südamest lahkuma ning asemele asub Püha Vaim. Ühtlasi elame üle uussündi, millest räägib Jh 3:3-7 ning Püha Vaim tunnistab koos meie vaimuga, et oleme Jumala lapsed, vt. Rm 8:14-16. Uussünni läbi võime näha Jumala riigi asju ja saame uue elu. Me alustame uut elu uuel alusel. Saame uuteks ja õnnelikeks inimesteks. Meile avaneb kaunis tulevik täis töotusi. Koidab kuldne hommik — Jumala riik on tulnud meie juurde.

Kui me jätkuvalt ja kindlalt Kristuse käske täidame, siis võtab Kolmainu Jumal meie sees eluaset ning siis kanname õiget meeleparanduse vilja, vt Gl 6:22; Jh 14:23.

Neis tingimustes elades ja edasi püüdes saab tõeks Kristuse sõna: "Keegi ei suuda neid kiskuda Isa käest" (Jh 10:28-29). Jumal kasvatab ja karastab niisugust inimest edasi, kuni ta jõuab Jumala Poja tundmisse ja areneb täieks meheks Kristuse täisea mõõtu mööda, vt Ef 4:13. Ta saab osa jumalikust olemisest, omades sellega ka jumaliku täiuse, vt 2Pt 1:4; Mt 5:48. Tema elu nurgakiviks ja vundamendiks on Jeesus Kristus ja peatoiduseks Jumala Sõna, vt 1Kr 3:11; Ps 19:8-11; Mt 4:4; Jh 4:31-34. Eesmärk saavutada igavest elu tiivustab teda lakkamatule edasipüüdmisele. Niisugune inimene on õnnis, vt Ilm 22:14.

Kõigest eeltoodust järeldub, et alles siis, kui oleme omandanud rahu Jumalaga ja Tema meie südames elab, võime tagajärjekalt alustada tööd rahvaste rahuks, mille saavutame Kristuses valitsusega, vt Mt 12:28; Lk 17:20-21; Rm 14:17; Jh 14:27; Ilm 20:1-6.

Kuna oleme nüüd teadlikud võimalusest, kuidas eluummikust välja pääseda, siis tuleme praktilise küsimuse juurde: kuidas pöördumise vajadust eesti rahvale selgitada? Jumal tuleb ka siin appi oma nõuannetega ja ütleb: "Parandage oma eluviise ja tegusid, siis ma jätan teid elama siia paika!" (Jr 7:3).

Eelnevalt nägime, et eesti rahvajuhid ilmutasid Jumalast ärataganemise tundmärke nii enne Asutava Kogu kokkutsumist kui ka kokkutuleku päeval, mil Eesti valitud ja paremad pojad rahva esindajatena Jumalale kuuluva au endale võtsid ning riigi ja rahvamajanduse ülesehitamise oma mõistuse ja jõu tagajärjeks arvasid. Sellega olid nõus ka kirjanikud ja ajakirjanikud ning rahvas järgib neid praegugi. Neilt kui rahva juhtidelt ja eksiteele viijatelt — ajakirjanikud kaasa arvatud — peab ka esimesena tulema oma eksituse tunnistus ja ümberpöördumise vajadust selgitav üleskutse eesti rahvale. Kuidas ka meie sellesse nõudmisesse ei suhtuks, nõuab Jumal selle kategoorilist täitmist, vt Rm 14:11.

Jumala käsud

a) Rahva juhtidele

"Andke au Issandale, oma Jumalale, enne kui saabub pimedus ja enne kui teie jalad hämaruses puutuvad vastu mägesid!" (Jr 13:16).

"Andke suud Pojale, et ta ei vihastaks ja teie ei hukkuks oma teel; sest tema viha süttib pea!" (Ps 2:12).

"Tänage Issandat, kuulutage tema nime, tehke teatavaks rahvaste seas tema teod!" (Ps 105:1).

"Rääkige üksteisele tõtt" (Sk 8:16).

Kuidas seda teha, juhatab Püha Vaim siis, kui seda tõsiselt, siirast südamest teha soovitakse, Lk 12:12. Ka Piibel pakub selleks rikkalikult näiteid ja juhatusi, sest ameerika kuulsalt jutlustaja D. L. Moody järgi räägib Jumal meiega Piibli kaudu ("Sõjahüüd" 1930, nr 13).

Seda teed on käinud kultuurriikide juhid ja suurvaimud. Seda teed käisid Darwin, Häeckel ja Jumala pilkaja ning Piibli vastane Heinrich Heine, kes oma "Romzero" lõpus lausub: "Olen tuleleekidele üle andnud jumalavallatud luuletused. On parem, et põlevad luuletused kui luuletaja."

On ka vastupidiseid näiteid. Nietzsche, kes kogu oma elu ristiusu ja Kristuse vastu võitles, jäi nõdrameelseks, nii nagu Jumal oma Sõnas hoiatab. Siiski pidi ka tema oma eluõhtul tunnistama: "Oh, iga õnn nõuab igavikku, sügavat, sügavat igavikku!" ("Sealtpoolt kaldalt").

Kes tahab Nietzsche saatusekaaslaseks saada, see jääb kangekaelselt oma arvamuse juurde. Kes soovib pääseda, see mõtleb järele ja teeb seda, mida Jumal nõuab. Ta pääseb ise ja aitab eesti rahva pääsemisele kaasa.

b) Koguduse juhtidele ja usklikel

"Aeg on täis saanud ... Tuleta siis meelde, kuidas sa sõna oled vastu võtnud ja kuulnud, ning hoi seda talle ja paranda meelt! Kui sa nüüd ei valva, siis ma tulen kui varas ja sa ei saa arugi, mis tunnil ma tulen su peale" (Mk 1:15; Ilm 3:1-3).

"Teie ise olete meie kiri, kirjutatud meie südamesse, igale inimesele mõistetav ja loetav" (2Kr 3:2-3, vrd Mt 5:13-16).

Kõigepealt peame muutma oma meelsust ja saama avara armastava südame, nagu Kristusel oli. Sageli piirame oma arusaamadega Jumala armastust. Kuid Kiri ütleb: "Teil olgu Kristuse meelsus." Eeskätt peame oma eluga maailmale jutlust ütlema. Teiseks peame hoolsalt oma ülesandeid täitma, sest Jumal käsib: "Puhuge sarve Siionis, pühitsege paastupüha, kutsuge kokku pühalik koosolek! Koguge rahvas, pühitsege kogudust, tooge kokku vanemad, koguge lapsed ja imikud ... Eeskoja ja altari vahel nutku preestrid, Issanda teenrid, ja öelgu: Säästa, Issand, oma rahvast" (Jl 2:15-17).

Kolmandaks peaksid eesti rahva ärkamise ja patust pöördumise pärast kõigi koguduste vaimulikud, jutlustajad, misjonärid uskkonna peale vaatamata ühisele nõupidamisele ja töökava koostamisele kogunema ning ka iseendid puhastama, nagu tegid seda preestrid Esra ajal, vt Esr 6:20. Seda vajavad ka uuestisündinud jumalalapsed, Hb 12:14-15.

Usu kaitsmisel ja äratustöös võivad kõik ühiselt töötada. Vaimulik kasvatustöö läheks kogudustes nõnda edasi, kuidas Jumala Vaim seda heaks arvab juhtida.

c) Rikastele

"Neid, kes on nüüdsel ajal rikkad, käsi, et nad ei oleks ülbed ega loodaks ebakindlale rikkusele, vaid Jumalale, kes valmistab meile kõike rikkalikult maitsmiseks; käsi neil teha head, saada rikkaks headelt tegudelt, olla lahke ja helde käega, talletades enesele vara heaks aluskiviks tuleviku tarvis, et haarata kinni tõelisest elust" (1Tm 6:17-19).

Mõtle, kui sinult hing võetakse või kui võimule pääsevad tumedad jõud, mis on ainult aja küsimus, kellele jääb siis see, mida oled kogunud, küsib Jumal sinult, vt Lk 12:20. Elame ootamatuste ja üllatuste ajajärgus. Juba nüüd, rahu ajal, kaotavad rikkad oma varandused. Tuletage meelde Venemaa sündmusi. Seepärast toetage ka jumalariigi tööd aineliselt, nagu näiteks evangelisatsiooni ja vaimuliku kirjanduse levitamist ning võitlust Jumala ja Kristuse vastaste vastu.

d) Noorsoole

Issand kutsus sind, Jh 11:28. Teie tahate tegutseda. Te otsite aateid ja ülesandeid. Tahate võidelda. Kui isamaa kutsus, olite valmis. Läksite ennastsalgavalt aadete ja isamaa eest välja.

Täna kutsus sind Issand kõrgemate ülesannete täitmisele. Esimeseks neist on selle maailma pahede võitmine endas ja nende üle valitsemine. Teiseks ülesandeks on töötamine kaasinimeste kasuks ja isamaa heaks. Kolmandaks on võitlemine Kristuse rahuriigi eest. Seepärast ütleb Issand: "Käige minu järel".

"Vaata, ma olen andnud teile meelevalla kõndida madude ja skorpionide peal ja vaenlase kogu väe peal ja miski ei tee teile ial kahju ... sest mina ise annan teile suu ja tarkuse, mille vastu ei saa seista ega

rääkida keegi teie vastastest... Vaata, ma tulen varsti ning toon igauhele palga, ma tasun igauhele tema tegude järgi" (Lk 10:19; 21:15; Ilm 22:12).

e) Kahtlejatele, päästmatutele ja Jumala põlgajatele

"Otsige Jehoovat" (Sf 2:3). "Ja te otsite mind ja leiate minu, kui te nõuate mind kõigest oma südamest" (Jr 29:13-14).

"Ta ütleb ju: "Ma olen sind kuulnud soodsal ajal ja aidanud sind päästepäeval. Ennäe, nüüd on ülisoodus aeg! Ennäe, nüüd on päästepäev!" (2Kr 6:2).

"Vaadake siis hoolega, kuidas te elate: mitte nagu arutud, vaid nagu targad, kasutades aega õigesti, sest päevad on kurjad. Seepärast ärge olge rumalad, vaid mõistke, mis on Issanda tahtmine" (Ef 5:15-17).

"Ütle neile: Nii tõesti kui ma elan, ütleb Issand Jumal, ei ole mul hea meel öela surmast, vaid sellest, et öel pöörduks oma teelt ja jääks ellu. Pöörduge, pöörduge oma kurjadelt teedelt, sest miks peaksite surema?!" küsib teilt Jumal (Hs 33.11).

Elu uuendamise ühingud

Eesti rahva usu elu tervendamist ning nende kõlbluse taseme intensiivset tõstmist tuleks kahes osas läbi viia. Esimeseks etapiks oleks puht-vaimulik töö, mida kogudused, selleks kutsutud ränd-jutlustajad ning kooliõpetajad teeksid nii laste kui täisealiste juures. Eesmärgiks on eesti rahva juhatamine uussünnile ja nende kasvatamine usus.

Selles valdkonnas ei ole karta tööjõu puudust, sest Jumal ütleb: "Issand annab sõnumi; heade sõnumite kuulutajaid on suur vägi" (Ps 68:12).

Samuti oleks vaja kutsuda ellu elu uuendamise ühingud ja nende liit, mille ülesanneteks oleks:

- 1) Usu ja Piibli kaitse ja nende propageerimine.
- 2) Piibellike abinõudega kõlvatuse vastu võitlemine.
- 3) Patuste ja kuritegelike kalduvustega isikute hoiatamine ja nende abistamine nõrkustest ülesaamiseks.
- 4) Kristlikele põhimõtetele rajatud hoolekandeesutuste ellukutsumine ja ülalpidamine.
- 5) Ühiskondlike ja avalike vaimulike talituste toimetamine.
- 6) Järelevalve koolides usuõpetuse andmise üle kokkuleppel sotsiaalministeeriumiga.
- 7) Vajaliku kirjanduse väljaandmine rahva kõlblise taseme tõstmiseks.
- 8) Koolidele usuõpetajate, jutlustajate ja hoolekandetegeleste ettevalmistamine.

Punktide 3, 4 ja 7 selgituseks peab tähendama:

- 1) On täheldatud, et kord eksitusse sattunud isik ei julge karistuse ja oma hea nime määrimise kartuses oma süüd tunnista ja kasutab selle varjamiseks ja kõrvaldamiseks teisi lubamatuid võtteid, mis inimese ikka sügavamale kisub, kuni ta lõpuks meeletehetele jõuab ja enesetapu sooritab.

Niisuguses olukorras tuleks Mt 18:12-18 esitatud põhimõttel püüda ustava ja sõbraliku nõuandega eksinuid jälle õigele teele juhatada. Selleks peab eksinul olema kindlustunne, et isik, kelle poole ta pöördub, tema usaldust kurjasti ei kasuta, vaid tõesti parima sõbrana tema elu ja eksitust parandada aitab. Loomulikult ei tohi sel alal tegutsevad abistajad neile avaldatud saladusi välja anda. Samuti ei tohi kohtuvõimud nende avaldamist nõuda.

- 2) Praegu töötab Eestis mitut liiki hoolekandeesutusi. Praeguse korra juures edendavad mõned neist laiskust ning kasvatavad teovõimetuid kuid nõudlikke kodanikke. Neisse asutustesse, iseäranis lastekodudesse, töomajadesse ja langenud inimeste varjupaikadesse tuleks kristlikud põhimõtted sisse viia, sest ainult Kristus võib inimese kõigist pahedest vabastada ning temale uueks ja paremaks eluks jõudu anda, Jh 8:36.

Ka haiglates peaksid hooldajad, õed ja arstid Jumala Sõna tundma, et vajadusel haigeid trööstida ja nende küsimustele vastata. Samuti tuleks Jumala Sõna haigetele kättesaadavaks teha. Eesti haiglates on selles suhtes praegu lausa andestamatu olukord. Ristiusku tunnustava rahva poolt ülalpeetavates riigi ja omavalitsuste haiglates on ametis uskmatud hooldajad, õed ja arstid, kes haigete hingehäda ei mõista ega oska neid hingerahu juurde juhatada. Olen ise raskelt haigena

haiglas hingeahastuses ravijatelt ja õdedelt Piiblit palunud, kuid mulle ei olnud seda anda. Samuti ei mõistnud haigla töötajad mind Jumala Sõnaga trööstida. Lootusetu haigena pidin haiglast lahkuma. Kodus Jumala Sõnast trööstis leides paranesid ruttu nii ihu kui ka hing.

Kohati keelatakse varjupaikades hoolealustel usklikke inimestega läbikäimine ja neile palvetundide pidamine. See on suurim kuritegu hoolealuste vastu. Kui üks kannatada saanud haige pöördun kannatajate nimel avaliku palvega juhtide poole, et kõrvaldataks kõik takistused, mis keelavad nende vastu Jumala ja ligimese armastust üles näidata.

- 3) Kes on pidanud Piibli alusel ühiskondlike pahede vastu võitlema, see tunneb ajakirjanduse vastuseisu näidata nende pahede kõrvaldamiseks Jumala Sõna valgust ja abinõusid. Olen kümneid kordi nende asjade pärast ajalehtede toimetustes käinud, kuid ükski ajaleht ei ole olnud nõus neid kirjutisi avaldama, milles Jumala Sõnaga midagi põhjendatakse või pattu paljastatakse. Ja ometi tunnistavad meie ajalehtede toimetajad end ristiinimesteks.

Kristus ütleb hoiatades: "**Kes iganes häbeneb mind ja minu sõnu selle abielurikkuja ja patuse sugupõlve ees, seda häbeneb ka Inimese Poeg, kui ta tuleb oma Isa kirkuses koos pühade inglitega**" (Mk 8:38).

Kui praegune ajakirjandus oma senist seisukohta ei muuda, siis tuleb ellu kutsuda uus ajaleht, mis rahva eluavalduisi ja poliitilisi sündmusi Jumala Sõna seisukohalt käsitleks.

Elu uuendamise ühingute tegevus peaks olema rajatud armastusele ja eneseohverdusele. Ühingud peaksid loobuma kõigist kohustuslikest liikmemaksudest ja toetustest, et võidule võiks pääseda armastus ning ilmuks Jumala au ja abi.

Elu uuendamise ühingute liikmeteks võiksid olla:

- a) Kõik isikud uskkonnast sõltumata, kes:
- 1) Usuvad Kolmainu Jumalat ja Teda avalikult tunnistavad.
 - 2) Usuvad Piiblit kui Jumala Sõna ning tahavad ka ise oma elu Piibli järgi seada.
 - 3) Tahavad ühingu Piibli juhthoorede järgi kaasa töötada.
- b) Organisatsioonid oma esindajate kaudu, kes Piibli põhimõtete kohaselt rahva hea käekäigu heaks töötavad ja eelpool mainitud põhimõtted omaks tunnistavad.

Mõlemat tüüpi liikmed peaksid kasutama kõiki seadusega lubatud vahendeid, nagu kirjandust, raadiot, jne. Ajakirjandus ja raadio peaksid sellesse töösse heatahtlikult suhtuma ja töötajatele vastu tulema.

Hoone Vabadussõja mälestuseks

On kõneldud Vabadussõja mälestusmärgi ehitamise vajadusest. Seda vajadust tunnetavad ka usklikud.

Jumala rahval on kombeks, et kõik uskkonnad tulevad igal aastal nelipühi ajal Tallinnasse pidulikule Allianss-konverentsile, kus sõlmitakse sõprus- ja armastussidemeid. Seal kantakse kõik usu-elu, riigi ja rahvamajanduse küsimused ühispalves Jumala trooni ette. Samuti arutatakse läbi vaimulikud plaanid ja palutakse Jumalalt kõige teostamiseks õnnistust, mõistust ja jõudu. Need konverentsid on väga rahvarikkad. Ükski ruum ei suuda seda rahvahulka mahutada ning suurema koosolekusaali järele on tungiv vajadus.

Seda küsimust tuleks ühiselt arutada ning püstitada hoone Vabadussõja mälestuseks ja Jumala nime auks, mis rahuldaks nii kultuuri kui ka usu-elu nõuded. Usk on vundament, aga kultuur on sellele vundamendile ehitatud müür. Need asjad on lahutamatud.

Usk oma puhtal kujul ei või iialgi sattuda vastuollu hariduse ja teadusega, sest see on kõigi tõdede äratundmise alus ja kroon.

Usu läbi astume ühendusse Jumalaga ja saame aru Tema olemuse saladusest. Usu läbi võtame Jumalalt vastu tarkust, jõudu ja õnnistusi. Usu läbi võidame ära kõik kahtlused ja pahed. Usu läbi oleme maailma valitsejad, vt Jh 5:4; Hb 11:1-40; Jh 16:33.

Selles hoones peaks tuksuma Eesti kultuuri ja usu-elu süda, kust välja läheks vaimne jõud, mis võib eesti rahva uuesti sünnitada, isamaa ilusaks ja kodu kauniks teha.

Selles hoones valmiks eesti rahvas Jumala templiks. Kultuuritegelaste ja usurahvaga peaks ühendust elu uuendamise ühingute liit, kelle ülesandeks jääks ka nimetatud hoone püstitamine.

Niisugune on Jumala nõu ja tahtmine. Kui meie tõsiselt piibellikul alusel oma elu uuendada asume, siis ei keela Jumal meile oma õnnistusi majanduse valdkonnas, mida Ta on töötanud ning veel tänapäevalgi töötab: "Pange ometi tähele aega sellest päevast peale, alates üheksanda kuu kahekümne neljandast päevast, sellest päevast, mil pandi alus Issanda templile ... annan ma neile õnnistuse" (Hg 2:18-19). Meie astume Kõigevägevama kaitse alla, kes suudab meid kaitsta kõigi väliste ja sisemiste vaenlaste vastu. Kes siis puutub meie külge, see puutub Jumala silmatera külge, vt Ps 91; Sk 2:12; 2Pt 2:9.

"Sinu Seaduse armastajad on suur rahu ja nad ei komista," ütleb kuningas Taavet, Ps 119:165.

"Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile," kinnitab Kristus, Jh 14:27. Kasutame neid võimalusi.

Üleskutse

Jumal on rääkinud

Igapäevane elu näitab, et majanduslik kitsikus süveneb ja elu läheb iga päevaga raskemaks. Poliitiline taevast tumeneb. Kõuepilved kerkivad juba silmapiirile, ähvardades tuua kangeid kärgatusi, purustada senise elu alused, tuua kaasa äraarvamata raskusi ja viletsust. Seda kardavad kõik.

Me viibime praegu kui põlevas majas, mis ähvardab iga silmapilk kokku variseda ja seesolijad oma alla matta. Me kuuleme hüüdu: "Päästke endid! Laske endid päästa!" kostab Jumala hääl, Js 45:22.

See, kes suri meie eest, kutsub: "Tulge minu juurde!" Astuge päästjate ridadesse, võitlema vaimu vabaduse eest ja hingevaenlase vastu, kes hävitab õilsama elu ja lahutab Jumalast. Võtke kätte Jumala sõjariistad –Vaimu mõök ja Jumala Sõna.

Meie ei taha ega saa ära hoida seda, mis Jumala ammu ettenähtud plaani järgi on maailma peale tulemas. Me tahame aga olla Jumala abimehed (vt 1Kr 3:9), valmis inimesi kui tukke tulest välja kiskuma. Meie tahame Kristuse järele minna, kuhu Tema meid iial kutsub. Selleks on tarvis palju paluda Jumala armu, usku, üksmeelt, ennastalgavat armastust ja ohvrimeelt. Nende abinõudega võidame kõik eelseisvad raskused, kindlustame Eesti riigi julgeoleku, rahva hea käekäigu ning endale rahu, rõõmu ja igavese elu.

Siis koidab meile kuldne hommik, tõuseb õiguse päike, hakkab haljendama uus elu ilusaimas öiehtes, mis kannab õiget meelesparanduse vilja. Algab uus elu Tema tiibade varju all.

Kui sulle ei ole veel selgunud sinu elu eesmärk ja ülesanne, siis küsi: "Issand, mida Sa tahad, et mina pean tegema?" (vt Ap 9:6).

Kui sinu usk on nõrk, siis palu: "Issand, kasvata minu usku" (Lk 17:5). Oled sa tuim, abitu, saamatu, siis palu: "Jehoova, elusta mind oma nime pärast" (Ps 143:11). Kui sa otsid siiralt tõde ja teed ellu, siis palu: "Ava mu silmad nägema su Seaduse imesid" (Ps 119:18). Oled sa pattudes ega taha, et su häbi avalikuks saaks, siis too need Kristuse ette ja osta Temalt valged riided, Ilm 3:17-18.

Kui oled eluraskustes ja ahastuses, siis tee, nagu Jumal käsib: "Hüüa mind appi ahastuse päeval; siis ma tõmban su sellest välja ja sina annad mulle au" (Ps 50:15).

Puudub sul Jumal või kahtled Tema olemasolus, siis otsi Teda nõnda, nagu Jumal ise sind juhatab, sest Tema töötus on: "Ja te otsite mind ja leiate minu, kui te nõuate mind kõigest oma südamest" (Jr 29:13-14). Kahtled sa Jumala võimes, helduses või truuduses, siis proovi Teda, sest Tema lubab end järele proovida, Ml 3:10; Km 6:36-40.

Kui sulle on Jumala au armas, Jeesus kallis, eesti rahva tulevik ja hea käekäik südamel, siis tegutse! Kristus annab selleks sulle väe ja meelevalla, vt Lk 10:19, 30-37.

Ärge unustage ka minu eest palumast, et võiksin julgesti kuulutada armuõpetuse saladusi, vt Ef 6:19.

"Kes oskab teha head, aga ei tee, sellele on see patt" (Jk 4:17).

"Tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes olete teinud kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete teinud mulle" (Mt 25:40).

"Vaata, ma tulen varsti ning toon igaühele palga, ma tasun igaühele tema tegude järgi" (Ilm 22:12).

Prohvet Hjalmar Mäe mälestustes¹

1942. aasta suvel külastas mind härra Kaarep ja tõi mulle kirjaliku teadaande Jumalalt. Selle teadaande sisu oli umbes järgmine:

"Mina, Johannes Kaarep, Jumala saadik, sain (kuupäeval ja kellaajal) ülesande Teile järgmist avaldada: Teil on üks saatuslik samm ees ja Teie kahtlete, kas Teie seda teostama peate. Teie peate selle sammu astuma, mitte sellest loobuma. Nii on Jumala tahe. Kui Teie seda mitte ei täida, siis saate kõrvaldatud ja üks teine mees Teie asemel täidab Jumala tahte.

Allkiri: Kaarep, Jumala saadik."

Mind mõjutas see, sest tõepoolest oli mul üks raskete tagajärgedega samm ees ja mind vaevasid kahtlused, kas ma seda tegema pean. Ma ei saanud ka kellegagi nõu pidada, sest asi oli salajane.

Ma tänasin ja vaatasin seda meest lähemalt. Ta oli lühikest kasvu, väga tagasihoidlik, viisakas, korralikult riietatud ja näis maalt olevat. Ma küsisin temalt, kuidas ta tuleb mõttele sellist teadaannet mulle tuua. Ta ütles, et tema pole selles süüdi, tema sai ülesande Jumalalt ja pidi seda täitma, nagu iga teine saadik seda oma riigipea ülesandel tegema peab. Tema isik on hoopis kõrvaline asi, oluline on vaid tema ülesanne. Kui see tagasihoidlik mees tasaselt rääkis, särasid tema silmad. See polnud mitte selline sära nagu fanaatikul, nagu seda ka vahel mõne lahkusulise juures näinud olen. Küsisin, millisesse usundisse tema kuulub. Vastas, et on Ev. Luteri kiriku koguduse liige.

Ma küsisin, kuidas võib tema end Jumala saadikuks nimetada, iga saadik esitab ju oma volitused, et temaga arvestada teaks. Ta oli sellisele küsimusele ettevalmistatud. Ta avas oma portfelli ja võttis sellest paki pabereid. Need laotas ta minu ette lauale ja ütles: "Teie ei usu mind, ma ei saa sinna midagi parata. Minu eest seisab minu volitaja ja küllap Tema ise teid veenab. Ma jätan teile need ära kirjad mitmesugustest teadaannetest, mida ma paljudele olen esitanud ja nende tulemused on teil teada. Lugege nad läbi ja otsustage ise oma tahte järele. Jumal ei sunni kedagi, vaid jätab talle tahtevabaduse."

Jätsime viisakalt jumalaga ja ta lubas jälle tulla, kui ülesande saab.

Ma lugesin teadaannete ära kirjad läbi ja olin sügavalt mõjutatud. Nende läbi oli mul ka võimalus kontrollida tema sõnu. Kõigepealt nõutasin politseilt andmeid tema kohta. Politsei aruanne ütles: Kaarep on põllumees, tema talu on Kadaka külas Tallinna lähedal, talu on keskmise suurusega ja väga hästi majandatud. Ta elab vaikselt ega tegele avalikult. Varem elas ta Pärnumaal. Angelus kuulas järele, et Kaarep oli olnud mõningaid aastaid Pärnu maavalitsuse liige ja mitte halvemaid.

Kuulasin siis tema teadaannete saajatelt, kuivõrd see võimalik oli. Selgus, et ta oli meile tõepoolest Jumala saadikuna teadaandeid esitanud.

Seega olid ka ära kirjades märgitud tagajärjed teadaannete mittetäitmistest tõsioludega kooskõlas. Mina nägin Kaarepit esimest korda elus. Ka tema nimi oli mulle tundmatu. Ometi oli tema minu nime juba neli aastat tagasi ühes teadaandes kasutanud.

Toon nüüd mõningaid näiteid tema tegevusest.

Vanim neist oli 1934. aasta kevadest, adresseeritud peaminister Konstantin Pätsule, kus seisis, et Jumal mõistab hukka tema teguviisi, mis polnud tingitud riiklikest vajadustest, vaid äratundmisest, et ei tema ega tema kaaslased valimistel ei võida. Tookord kehtestati kaitseseisukord isiklikel põhjustel ja rahvahääletuse otsuse vastaselt, mida Jumal ise valgustas. Jumal nõudvat kaitseseisukorra kohest muutmist, põhiseaduse kehtestamist ja valimiste läbiviimist. Kui peaminister seda ei täida, siis toob see Eestile suure õnnetuse.

Samasisuline teadaanne oli ka Chamberlainile, Daladier'le, Mussolinile, Stalinile, Hitlerile ja Benešile. Jumala tahte kohaselt tuli Tšehhoslovakkia sakslastega asustatud piirkonnad Saksa riigile anda, vastasel korral puhkeks sõda, milles kõik nimetatud riigid ränki kaotusi kannavad. Hitlerit manitseb Jumal rahulduma nende piirkondadega ja mitte rohkemat nõudma, sest enamat nõuda on ülekohtune ja põhjustaks tema vastu maailmasõja. (Mõni aeg hiljem toimus Müncheni konverents. Kaarep märgib, et originaalid andis ta vastavatele saatkondadele Tallinnas edasisaatmiseks.)

¹ Mäe, H. Kuidas kõik teostus. Minu mälestusi. Matrix kirjastus 2005. a., lk. 301-306.

Järgnes ainult Hitlerile määratud ja temale postiga saadetud teadaanne. (See toimus kohe pärast Saksa sissemarssi Prahasse ja protektoraadi loomist.)

Jumal võimaldas kokkulepet Münchenis, et rahu alal hoida. See uus lepingumurdmine Hitleri poolt on väljakutse Jumalale ja Jumal ütleb talle: kui ta jalamaid oma samme ära ei muuda ja Tšehhoslovakkia riiki ei taasta, siis põhjustab see suure sõja, milles Saksamaaga talitatakse samal viisil, nagu nüüd toimus Tšehhoslovakkia.

Korraga saatis ta samasisulised teated Chamberlainile, Daladier'le, Mussolinile ja Stalinile. Neid kutsus Jumal üles Tšehhoslovakkia vastu osutatud ülekohtu heastamiseks rahvusvahelist rahukonverentsi korraldama erapooletu riigi juhtimisel, mis sunniks Hitlerit tehtud samme tagasi võtma. Kui nad seda ei tee, siis kutsuvad nad esile suure maailmasõja. Eriti peab Stalin Nõukogude Venemaal avama kirikud ja lubama vabalt Jumala Sõna kuulutada.

(Need teadaanded saadeti posti teel.)

1. septembril 1939. a. anti teated kohalikele saatkondadele Hitlerile, Stalinile, Churchillile, Mussolinile, Rooseveltile, Daladier'le edasiandmiseks. Sama teade läkitati ka Pätsule tema kantselei kaudu.

"Teie ei kuulnud mind. Teie ei vabastanud Tšehhoslovakkia ega heastanud ülekohtu. Nüüd on sõda alanud, mis suureks maailmasõjaks kujuneb. Teie olete selle põhjustanud ja Teie pole võimelised seda sõda oma tahtega lõpetama. Mida lähemal arvate võidule olevat, seda kaugemal olete Teie rahust. Ainult siis, kui Teie Rootsi kuninga eesistumisel alandliku südamega rahuläbirääkimisteks ühinete, võite Teie rahukokkuleppe saavutada."

(Rahu pole veel tänapäevani saavutatud, teadaannete saajad on kõik surnud. Ida ja Lääne vahel on tasakaal, mis ei võimalda rahu ei külma ega tulise sõjaga.)

Milleks aga teadaanne Pätsule? Jumal nõudis Pätsult jalamaid rahva poolt maksmapandud põhiseaduse kehtestamist ja dr. Mäele ülesande andmist uus valitsus moodustada. Kui ta seda ei tee, siis saab tema ja ta põhiseadus ära puhutud ja eesti rahvas venelaste kätte antud, kuniks see Jumala tahe täitub.

Kui ma seda lugesin, käis mul õudusvärin läbi keha. Polnud ju 1. septembril mingit põhjust ei valitsusemuudatuseks ega minu nimele mõtlemiseks. Tol ajal olin mina Leipzigi messil oma äri esindusi hankimas koos oma kompanjoni Mähariga. Ma nägin Kaarepit esimest korda ja kuulsin tema nime 1942. a. suvel. Asi oli veel keerulisem: 1939. aasta oktoobris, kui olin välismaal, ei teadnudki ma, et Eenpalu valitsus tagasi astus ja Uluots oli loomas uut valitsust. Ootamatult helistati mulle välismaale ja pakuti ministrikohta, millele ma eitavalt vastasin ega võtnud seda isegi pealeajamisel vastu. Mõnda aega hiljem rääkis Päts minuga tõesti uue valitsuse loomisest, millest aga Laidoneri vastuseisu tõttu midagi välja ei tulnud. Siis aga okupeeriti ja annekteeriti meie kodumaa üllatuslikult Nõukogude Venemaa poolt. Päts küüditati ja tema põhiseaduse hävitasid punased.

Saksa-Vene sõja alguses viis Kaarep teadaande Vene sõjavägede juhile, kindral Ljubomirtsevile.

"Minge oma vägedega vastu Saksa rindele ja ühinege sakslastega ühiseks võitluseks jumalasalga Stalini ja Jumalata kommunismi hävitamiseks ning kõigi rahvaste vabastamiseks. Kui Te seda käsku ei täida, siis tapavad Teie sõdurid Teid ennast."

Tegelikult sündiski nõnda. Tallinna garnisonis tekkis mäss ja kui kindral tuli seda maha suruma, lasksid tema oma sõdurid ta maha.

Kindral andis Kaarepi teadaande NKVD kätte. Kaarep vahistati ja paigutati Keskvanglasse — kambrisse, kus oli juba 40 vang, nende hulgas ka kaks professorit ja seltskonnas tuttavaid isikuid. Neil olid juba paljud ülekuulamised, peksmised ja piinamised seljataga. Neil oli kahju sellest tagasihoidlikust ja armetust mehikesest. Küsitlemisel seletas Kaarep oma vahistamise põhjust. Oli selge, et teda ootasid ees rasked katsumused NKVD julmades kätes. Kongikaaslased ütlesid talle, et ülekuulamised toimuvad öösiti, kusjuures pekstakse ja piinatakse.

Kaarep langes palvesse. Kui ta jälle püsti tõusis, oli ta päris rahulik ja ütles kaaslastele: "Ma võin teile kinnitada, et mind viiakse ülekuulamisele vaid üksainus kord ja mulle ei sünni mingit kurja." Ja nii läiski. Kaarep jutustas, et teda viidi ühe NKVD ametniku juurde, kes tema peale karjuma hakkas, oma püstoli laua peale pani ja käskis kahel mehel Kaarepi selja taha seista — vist peksmiseks. NKVD mees karjus, kust ta võtab nii palju häbematust, et ülemjuhatajale selliseid kirju kirjutada. Kaarep vastas, et ta tegi seda Jumala ülesandel ning see polnud mitte häbematust vaid kohus. Mees karjus tema peale ja käskis nimetada

kaassüüdlased. Kaarep vastas, et temal pole mingeid kaassüüdlasi. Tema toimib Jumala saadikuna üksi. NKVD mees irvitas, et Jumalat pole ju olemas ja lubas Kaarepi pehmeks teha. Kaarep ütles, et kas Jumal on või ei, seda näitab Jumal ise talle. Tema, Kaarep, seisab Jumala saadikuna Jumala kaitse all ja kogu NKVD ei saa temale midagi teha. Peaks nemad julgema Jumala saadikut puutuda, hävitab Jumal nemad kõik. NKVD mees jäi mõttesse. Ta nägi, et see mees end hirmutada ei lase. Ja ometi ei julgenud ta Kaarepit piinata lasta. Ta andis lihtsalt käsu: "Viige see mees kambrisse tagasi." Sellega asi ka jäi.

Saksa rinne lähenes ja venelased valmistusid põgenema. 484 vangi Keskvanglast viidi sadamasse ühele laevale, et neid laevade karavanis Leningradi viia. Kaarepiga juhtunud imed said teatavaks ja vangid laeval, kel seisis ees tundmatu saatus, pöördusid tema poole, et ta valjult kõikide eest palvetaks ja neid õnnistaks. Kaarep ei vastanud. Ta vajus mõtteisse, kuid tõusis mõne aja pärast püsti ja ütles: "Ma ei saa teie palvet täita, sest teil ei seisa mitte tundmatu saatus ees. Ma võin teile öelda, et see laev siit paigast ei liigu ja homme olete kõik vabad."

Keegi ei uskunud Kaarepi sõnu ja nad olid temas pettunud. Siiski tungisid Saksa väed kiiresti Tallinnale kahelt poolt peale ning kõik konvoilaevad sõitsid saksa kahuritule eest kiirustades lahest välja. Nende laeval oli aga mootoririke ja nad ei pääsenud liikuma. Appitunud laevad ruttasid minema, et mitte Saksa kahuritule ohvriks langeda ning jätsid vangide laeva maha. Vangid vangistasid laevameeskonna ja olid vabad. Seda jutustasid mulle mitmed vangid sellelt laevalt.

Kui Hitler oma Stalingradi kõnet pidas ja ütles, et Saksa väed on Stalingradi vallutanud ja sinna ka püsima jäävad Volgat valitsema, ning teatas samas, et Saksa väed on Põhja-Aafrikasse raudtee ehitanud, mille abil nad nüüd kiiremini edasi tungida saavad, viis Kaarep jällegi Saksa võimu esindajale Tallinnas, Litzmannile, teadaande Hitlerile edastamiseks.

"Ma andsin Teile võimaluse Jumalata kommunismi üle võidukas olla, et kõiki rahvaid vabastada ja minu juurde juhatada. Seda Teie ei teinud. Selle asemel alustasite vallutussõda nende rahvaste allaheitmiseks. Nüüd on mõõt täis. Teie olete ise jumalasalgaajaks muutunud, Stalin aga avas jälle usklikele kirikud. Selle eest saagu Teie sõna teoks: raudtee Põhja-Aafrikas kulub Teile kiireks taganemiseks ära ja Teie väed Stalingradis jäävad sinna surnute ja vangidena."

Litzmann nägi selles kirjas häbematust ja saatis selle Saksa julgeolekupolitsei kätte lahendamiseks. Kaarep vahistati ja Saksa kriminaalpolitsei ülem kuulas ise teda üle ning jutustas sellest mulle. Sama rääkis ka Kaarep. Mõlemad sõnumid langesid kokku. Kriminaalpolitsei ülem Bergmann arvas alguses, et tegemist on vaimuhaigega ja kohtles teda vastavalt. Ta laskis Kaarepil jutustada, kuidas ta selle peale tuli, et niisugust kirja kirjutada ja Hitlerile edasiandmiseks Litzmannile viia. Siis küsis ta: mis mõte tema kirjal üldse on — kiri on ju siin laual ega jõuagi Hitlerini. Kaarep vastas, et see polevatki tähtis. Hitler peab ju selle eest vastutama, kui temale alluvad asutused talle määratud olulist kirja edasi ei saada. Jumala sõnades see midagi ei muuda.

Bergmannile avaldas see mees mõju ja ta ei tahtnud teda kurjategijana kohelda. Võib-olla ei julgenud ta seda teha ka sellepärast, et pidas Jumala olemasolu ehk siiski võimalikuks, kellel on väge oma sõnu teoks teha. Ta pani Kaarepile ette: kirjutagu ta alla, et kohustub edaspidi mitte enam selliseid kirju kirjutama, siis laseb ta tema vabaks. Kaarep vaatas Bergmannile tungivalt silma ja ütles: "Teie peate oma ülemuse käsku täitma, mina pean samuti oma ülemuse käsku täitma. Ma ei või sellepärast niisugusele kohustusele alla kirjutada. Teie tegude vastu jõuab aga minu ülemus, Jumal, mind kaitsta. Kui see vajalik on, hävitab tema teid ja kõik teised, et oma tahet avaldada. Saksa politsei võimumees laskis Kaarepi vabaks, nagu oli seda teinud Vene NKVD võimumees enne teda!

Kuna meil kõigil teada on, mis iga sellise teadaande järel toimus, kui Jumala käsku ei täidetud, on ka selge, et tagajärgede ettekuulutused osutusid õigeteks.

16. septembril, sama päevaga dateeritult, tõi Kaarep mulle oma viimase teadaande, mis mul säilinud on. Selles teatas Jumal, et 18. septembril lõpetab ta Eestis sakslaste võimu. Ja tõepoolest, 18. septembril lõpetati meile ette teatamata Saksa valitsusvõim Eestis.

Ma pole veel tänapäevani saanud lahti sõnadest: "Nüüd olete teie sõja alustanud ja teie pole võimelised seda lõpetama!" Praegusel silmapilgul ei suuda küll ette kujutada, et see võimalikuks saaks.

BIBLIOGRAAFIA

1. Matvei-Kaarep, J. Jumal räägib. "Kultuuri" trükk. Pärnu 1927.
2. Matvei-Kaarep, J. Mispärast tahate teie surra? "Kultuuri" trükk. Pärnu 1929.
3. Matvei-Kaarep, J. Eluummikust väljapääsutee. K.Ü. "Külvaja" trükk. Keila 1932.
4. Kirjamägi, A. Prohvetlusest ja selle esindajaist Eestis. Tartu 1973.
5. Mäe, H. Kuidas kõik teostus. Minu mälestusi. Matrix kirjastus 2005.